

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2

นางสาวนงนภัส ปานสมุทร

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2556

Factors Affecting the Academic Affairs Administration of
Basic Education Schools under the Office of Chumphon
Primary Education Service Area 2

Miss Nongnat Pansamut

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Administration

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2013

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ   ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2

ชื่อและนามสกุล   นางสาวนงนภัส ปานสมุทร

แขนงวิชา   บริหารการศึกษา

สาขาวิชา   ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ดร. สุทธิวรรณ ตันตริจนาวงศ์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2557

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุทธิวรรณ ตันตริจนาวงศ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.บุญลือ ทองอยู่)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรณพ จินะวัฒน์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2

ชื่อผู้ศึกษา นางสาวนงนภัส ปานสมุทร **รหัสนักศึกษา** 2542301193 **ปริญญา**ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(บริหารการศึกษา) **อาจารย์ที่ปรึกษา** รองศาสตราจารย์ ดร. สุทธิวรรณ ตันติธรรณวงศ์

ปีการศึกษา 2556

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 (2) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน วิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 และ (3) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ ประถมศึกษาชุมพร เขต 2

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้อำนวยการและครูผู้สอน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอสวี จังหวัด ชุมพร สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 2 จำนวน 237 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .97 สถิติที่ใช้ในการ วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ดังนี้ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การวัดและประเมินผล และการนิเทศการเรียนการสอน (2) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการ บริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ ผู้บริหาร งบประมาณ ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และชุมชน และ (3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 คือปัจจัยด้านผู้บริหาร (X_1) ปัจจัยด้านงบประมาณ (X_3) และ ปัจจัยด้านครูผู้สอน (X_2) เขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

$$Y' = 0.338 + 0.338 X_1 + 0.293 X_3 + 0.220 X_2$$

คำสำคัญ ปัจจัย การบริหารงานวิชาการ จังหวัดชุมพร

Independent study title: Factors Affecting the Academic Affairs Administration of Basic Education Schools under the Office of Chumphon Primary Education Service Area 2

Author: Miss Nongnaput Pansamut; **ID:** 2542301193;

Degree: Master of Education (Educational Administration);

Independent study advisor: Dr. Suttiwan Tuntirojanawong, Associate Professor;

Academic year: 2013

Abstract

The objectives of this research were (1) to study academic affairs administration of basic education schools under the Office of Chumphon Primary Education Service Area 2; (2) to study the factors related to academic affairs administration of basic education schools under the Office of Chumphon Primary Education Service Area 2; and (3) to study the factors affecting academic affairs administration of basic education schools under the Office of Chumphon Primary Education Service Area 2.

The research sample consisted of 237 directors and teachers of basic education schools under the Office of Chumphon Primary Education Service Area 2, obtained by simple random sampling. The research instrument was a rating scale questionnaire with reliability coefficient of .97. Statistics used for data analysis were the percentage, mean, standard deviation, and multiple regression analysis.

The research findings indicated that (1) the overall academic affairs administration of basic education schools under the Office of Chumphon Primary Education Service Area 2 was rated at the high level and its specific aspects could be ranked based on their rating means as follows: the learning process development, the school-based curriculum development, the innovation and educational technology development, the measurement and evaluation, and the instructional supervision; (2) factors related to the overall academic affairs administration of basic education schools were rated at the high level and could be ranked based on their rating means as follows: the administrator, the teacher, the parents, and the community; and (3) factors affecting academic affairs administration of basic education schools were the following: the administrator factor (X_1), the budget factor (X_3), and the teacher factor (X_2); the regression equation for prediction of academic affairs administration was as shown below:

$$Y = 0.338 + 0.338 X_1 + 0.293 X_3 + 0.220 X_2$$

Keywords: Factor, Academic affairs administration

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จได้โดยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. สุทธิวรรณ ตันติรจนาวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษา และ อาจารย์ ดร. บุญลือ ทองอยู่ กรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำการศึกษาค้นคว้าอิสระจนสำเร็จ เรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่อนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือและให้กำลังใจเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการและครูผู้สอน ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในอำเภอสวี จังหวัด ชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจนทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัย- ธรรมาราช และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการหาวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ทุกท่านที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดมา

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์แขนงวิชาการศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ทุกท่าน ที่ให้ความรัก ความเมตตาเป็นอย่างยิ่งแก่ผู้วิจัยตลอดมา ตลอดจนขอขอบคุณข้าราชการเจ้าหน้าที่สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ทุกท่านและเพื่อนนักศึกษาทุกคนที่ให้ความช่วยเหลืออย่างยิ่ง ความดีอันจะเกิดจากการศึกษา ในครั้งนี้ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณพ่อพระคุณแม่ผู้เป็นครูคนแรกของลูก

นางนภัส ปานสมุทร

พฤศจิกายน 2557

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การศึกษา	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิดด้านการบริหารสถานศึกษา	10
การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา	16
ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	26
ปัจจัยที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ	54
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	65
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	74
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	74
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	75
การเก็บรวบรวมข้อมูล	77
การวิเคราะห์ข้อมูล	77
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	79
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	79

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2	80
ตอนที่ 3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2	87
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารงานวิชาการกับการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 2	92
ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลการบริหารงานวิชาการของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2	93
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	95
สรุปการวิจัย	95
อภิปรายผล	100
ข้อเสนอแนะ	105
บรรณานุกรม	108
ภาคผนวก	117
ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	118
ข หนังสือขอเก็บข้อมูล	120
ค แบบสอบถาม	123
ง ผลการประเมินความสอดคล้องแบบสอบถาม และค่าความเชื่อมั่นของ แบบสอบถาม.....	134
ประวัติผู้ศึกษา	141

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 การสังเคราะห์ข้อบ่งชี้ของการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	25
ตารางที่ 2.2 ตัวอย่างการกำหนดโครงสร้างคณะกรรมการการเทียบโอนผลการเรียน	41
ตารางที่ 2.3 บทบาทของผู้เกี่ยวข้องในการเทียบโอนผลการเรียน	43
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษาสูงสุด อายุ และ ประสบการณ์ในการสอน	79
ตารางที่ 4.2 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 จำแนกเป็นรายด้าน	81
ตารางที่ 4.3 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จำแนกเป็นรายข้อ	82
ตารางที่ 4.4 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ จำแนกเป็นรายข้อ	83
ตารางที่ 4.5 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา จำแนกเป็นรายข้อ	84
ตารางที่ 4.6 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ด้านการวัดผลประเมินผล จำแนกเป็นรายข้อ	85
ตารางที่ 4.7 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ด้านการนิเทศการเรียนการสอน จำแนกเป็นรายข้อ	86
ตารางที่ 4.8 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชุมพร เขต 2 จำแนกเป็นรายด้าน	87

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.9 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชุมพร เขต 2 ด้านผู้บริหาร จำแนกเป็นรายชื่อ	88
ตารางที่ 4.10 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชุมพร เขต 2 ด้านครูผู้สอน จำแนกเป็นรายชื่อ	89
ตารางที่ 4.11 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ด้านงบประมาณ จำแนกเป็นรายชื่อ	90
ตารางที่ 4.12 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ด้านผู้ปกครอง ชุมชน จำแนกเป็นรายชื่อ	91
ตารางที่ 4.13 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ กับการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 2	92
ตารางที่ 4.14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R ²) และการทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยค่าเอฟ ของปัจจัย ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2	93
ตารางที่ 4.15 ค่าสัมประสิทธิ์ของการถดถอยของตัวพยากรณ์มาตรฐาน (β) ค่าความ คลาดเคลื่อน มาตรฐานในการประมาณสัมประสิทธิ์ของการถดถอย (S.E.) และการทดสอบค่านัยสำคัญด้วยค่าทีของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงาน วิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2	94

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบความคิดในการวิจัย	4
ภาพที่ 2.1 ขั้นตอนการเทียบโอนผลการเรียน	42

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 กล่าวถึง แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ คือ การจัดการศึกษาต้องเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สถานศึกษามีหน้าที่หลักในการจัดการเรียนการสอน และการจัดการเรียนการสอนเป็นส่วนหนึ่งของงานวิชาการ ดังนั้น งานวิชาการนับได้ว่าเป็นงานสำคัญ เนื่องจากมาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านการบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการจัดโครงสร้างรายวิชาและการจัดการเรียนการสอนซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษาและเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาตลอดจนบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษางานวิชาการส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการศึกษาโดยรวมของประเทศเนื่องจากงานวิชาการจะเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาและมาตรฐานของโรงเรียนโดยมีหลักสูตรเป็นแนวทางที่สำคัญที่สุดของงานวิชาการที่ใช้กำกับกับการจัดระบบการทำงาน of โรงเรียนและกำกับกระบวนการดำเนินงานในส่วนต่างๆให้ตอบสนองสนับสนุนการทำงานวิชาการของโรงเรียนคือให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพให้ได้คนที่เป็นคนที่สมบูรณ์ งานวิชาการจึงกลายเป็นงานที่เป็นศูนย์กลางของโรงเรียนครอบคลุมโรงเรียนทั้งระบบดังที่ นราลักษณ์ ชันธรุจี (2553: 105-106) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนรางวัลพระราชทานระดับประถมศึกษา ว่าการดำเนินงานวิชาการทั้ง 9 ด้าน พบว่าครู อาจารย์ ของโรงเรียนพระราชทานเห็นว่าการดำเนินการทั้ง 9 ด้าน อยู่ในระดับมาก ซึ่งในรายด้านที่ศึกษามีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดบุคลากรของสถานศึกษา ด้านการดำเนินการวัดผลประเมินผล และด้านการบริการเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน ซึ่งด้านที่โรงเรียนมีการดำเนินการอยู่ในระดับมากกว่าทุกด้าน ส่วนด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน และด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการปฏิบัติกิจกรรมในสถานศึกษาที่เกี่ยวกับการปรับปรุง พัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของครูและนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ให้เป็นพลเมืองที่ดีของสังคม งานวิชาการเป็นงานหลักและเป็นงานที่สำคัญที่สุด ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องดำเนินการ เนื่องจากเป็นการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนพัฒนาปรับปรุงเพื่อนำไปสู่คุณภาพส่งผลให้เกิดประโยชน์สูงสุดของผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่วนงานอื่น ๆ มีความสำคัญในลักษณะการสนับสนุนงานวิชาการให้ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและการบริหารงานวิชาการยังเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จให้เห็นถึงคุณภาพและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น ๆ หลักการบริหารงานวิชาการเป็นแนวคิดเพื่อให้การปฏิบัติบรรลุสู่ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการ ดังนั้น ในการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารต้องใช้ทั้งหลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยคำนึงถึงคุณภาพของเป้าหมายของผู้เรียนเป็นหลัก นอกจากนี้ต้องคำนึงถึงบุคลากรซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในกระบวนการบริหาร โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารให้การส่งเสริมสนับสนุน และดูแลเอาใจใส่ ด้วยความยุติธรรมและเสมอภาค สถานศึกษามีการวิเคราะห์จุดประสงค์ และมาตรฐานรายวิชาเพื่อจัดทำหน่วยการเรียนรู้รายวิชา มีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้จัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีการออกแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายได้เป็นอย่างดีมีการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับธรรมชาติวิชา จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งมีการฝึกทักษะกระบวนการคิดและแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการบริหารงานวิชาการ โดยอ้างอิงจากแนวความคิดของ สมพงษ์ รมไทร (2547: 43-58) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยแวดล้อมกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร โดยประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านผู้บริหาร 2) ด้านครูผู้สอน 3) ด้านงบประมาณ และ 4) ด้านชุมชน ด้านผู้บริหารสถานศึกษาหมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการมีความคิดริเริ่มมีวิสัยทัศน์กว้างไกลในการบริหารงานวิชาการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารงานวิชาการส่งเสริมให้ครูผู้สอนเพิ่มพูนความรู้ ด้านครูผู้สอนหมายถึง ครูผู้สอนได้สอนตรงตามวิชาเอก จัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านงบประมาณ หมายถึง สถานศึกษามีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศทางการบริหารสินทรัพย์ของสถานศึกษา เสนอแผนงบประมาณขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษา ด้านผู้ปกครองชุมชนหมายถึง ผู้ปกครองและชุมชนสนับสนุนอุปถัมภ์ในการจัดการเรียนการสอนของบุตรหลานมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนักเรียนเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่ผู้เรียน

การจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาในเครือข่ายอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 จากการรายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับโรงเรียนสำหรับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2556 ของสถานศึกษาในอำเภอสวี จังหวัดชุมพรจังหวัดชุมพร จำนวน 41 แห่ง มีผลการประเมินค่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมชั้นปีที่ 3 จำนวน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ปรากฏว่าผลการสอบมีคะแนนต่ำมาก ในการนี้ฝ่ายวิชาการของแต่ละสถานศึกษาในอำเภอสวี จะต้องรีบปรับปรุงเพื่อให้ผลคะแนนสอบดีขึ้น รวมทั้งการบริหารงานวิชาการส่งผลต่อการประเมินภายนอกของสถานศึกษาด้วย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2, 2556)

จากสภาพปัญหาและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น พอจะสรุปว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามาจากปัจจัยหลายด้าน ส่งผลให้การจัดการศึกษาไม่บรรลุผลตามเป้าหมาย ผู้วิจัยได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการบริหารงานวิชาการจึงเกิดแนวคิดที่จะศึกษาค้นคว้า เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอสวี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 2

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2

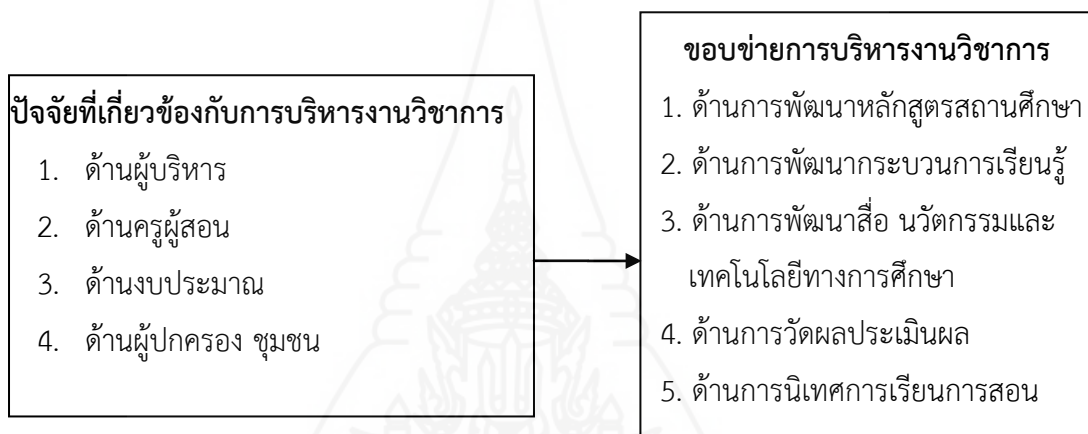
2.3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาชุมพร เขต 2

3. กรอบแนวคิดทางการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของ ชูศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2546: 9) ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546: 17-19) อุทัย บุญประเสริฐ (2548: 36) กมล ภูประเสริฐ (2547: 9-17) จันทรานี สงวนนาม (2545: 145) กรมวิชาการ (2550: 59)

และ กระทรวงศึกษาธิการ (2550: 29-30) แล้วสังเคราะห์ขึ้นมาเป็นกรอบแนวคิดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา 4) ด้านการวัดผลประเมินผล และ 5) ด้านการนิเทศการการเรียนการสอน สำหรับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชา โดยอ้างอิงจากแนวความคิดของ สมพงษ์ ร่มไทร (2547: 43-58) ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านผู้บริหาร 2) ด้านครูผู้สอน 3) ด้านงบประมาณ และ 4) ด้านผู้ปกครอง ชุมชน มาเป็นกรอบแนวคิดทางการวิจัยในครั้งนี้ ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. สมมติฐานของการวิจัย

ปัจจัยด้านผู้บริหาร ด้านครูผู้สอนด้านงบประมาณ และ ด้านผู้ปกครอง ชุมชน ที่ใช้ศึกษามีอย่างน้อยหนึ่งปัจจัยที่ใช้เป็นตัวพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอศรี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 2

5. ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอศรี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ในครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา 4) ด้านการวัดผลประเมินผล และ 5) ด้านการนิเทศการการเรียนการสอน สำหรับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 4 ปัจจัย ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านผู้บริหาร 2) ปัจจัยด้านครูผู้สอน 3) ปัจจัยด้านงบประมาณ และ 4) ปัจจัยด้านผู้ปกครอง ชุมชน

5.2 ประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูที่สอนในสถานศึกษาในปีการศึกษา 2557 เขตอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2557 จากโรงเรียนจำนวน 41 แห่งโดยจำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 41 คน ข้าราชการครู จำนวน 399 คนรวมทั้งสิ้น 440 คน

5.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

5.3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ คือ ด้านผู้บริหาร ด้านครูผู้สอน ด้านงบประมาณ และ ด้านชุมชน ผู้ปกครอง

5.3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ความคิดเห็นในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนโดยจำแนกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

6.1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของชุมชนมีการพัฒนาหลักสูตรโดยบูรณาการทุกกลุ่มสาระให้สอดคล้องกับปัญหา และความต้องการของผู้เรียน มีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมโลก มีคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

พิจารณาเห็นชอบหลักสูตรสถานศึกษาส่งเสริมครูผู้สอนวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งมีการนิเทศ ติดตามผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

6.1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง สถานศึกษามีการวิเคราะห์จุดประสงค์ และมาตรฐานรายวิชาเพื่อจัดทำหน่วยการเรียนรู้รายวิชาที่มีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้จัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีการออกแบบการเรียนรู้ ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายได้เป็นอย่างดีมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับธรรมชาติวิชา จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งมีการฝึกทักษะกระบวนการคิดและแสดงออกอย่างสร้างสรรค์

6.1.3 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง การวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนส่งเสริมให้ครูผลิตและพัฒนาสื่อใช้ในการเรียนการสอนที่หลากหลาย จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษามีการบำรุงรักษา สื่อเทคโนโลยีให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ตลอดเวลาสถานศึกษามีพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีทางการศึกษา รวมทั้งมีการประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

6.1.4 การวัดผล ประเมินผล หมายถึง สถานศึกษามีคู่มือเกี่ยวกับระเบียบแบบแผน แนวปฏิบัติ การวัดและประเมินผลของสถานศึกษา ตามหลักสูตรและระเบียบที่กำหนดไว้ สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดทำแผนการวัดผลประเมินผลแต่ละรายวิชา ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย มีการส่งเสริมและสนับสนุนครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจ และปฏิบัติตามระเบียบการวัดผลและประเมินผลที่สอดคล้องกับสภาพจริงและนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน รวมทั้งมีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่นตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

6.1.5 การนิเทศการเรียนการสอน หมายถึง สถานศึกษามีการวางแผน จัดระบบนิเทศงานวิชาการภายในสถานศึกษามีรูปแบบการนิเทศงานวิชาการที่หลากหลายมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์จัดระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาร่วมกับสถานศึกษาอื่นและนำผลการนิเทศมาเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษารวมทั้งมีการจัดระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

6.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ หมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย ปัจจัยด้านผู้บริหาร ด้านครูผู้สอน ด้านงบประมาณ และด้านผู้ปกครอง ชุมชน

6.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการมีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์กว้างไกลในการบริหารงานวิชาการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารงานวิชาการส่งเสริมให้ครูผู้สอนเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและประสบการณ์อย่างต่อเนื่องสนับสนุนให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงสนับสนุนให้ครูจัดบรรยากาศในห้องเรียนอย่างเหมาะสมต่อการเรียนรู้ และสนับสนุนการจัดแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา มีการพิจารณาความดีความชอบขึ้นเงินเดือนในการปฏิบัติงาน

6.2.2 ด้านครูผู้สอน หมายถึง ครูผู้สอนได้สอนตรงตามวิชาเอก จัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพใช้สื่อที่เหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้จัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้มีการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่หลากหลายนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนพัฒนาผู้เรียนโดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและสังคม

6.2.3 ด้านงบประมาณ หมายถึง สถานศึกษามีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศทางการบริหารสินทรัพย์ของสถานศึกษา เสนอแผนงบประมาณขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษา มีการใช้จ่ายเงินตามแผนปฏิบัติงานจัดหารายได้และผลประโยชน์เพื่อการจัดการศึกษามีการบริหารงบประมาณที่ชัดเจน คุ่มค่า และโปร่งใส มีระบบการตรวจสอบงบประมาณภายใน

6.2.4 ด้านผู้ปกครองชุมชน หมายถึง ผู้ปกครองและชุมชนสนับสนุนอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนของบุตรหลานมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนักเรียนเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่ผู้เรียนสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน คิด วิเคราะห์และเขียนได้ติดตามผลการเรียนของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องมีเครือข่ายช่วยเหลือ สนับสนุน งานของสถานศึกษา

6.3 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการ หรือผู้ที่รักษาการตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน โรงเรียนในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2

6.4 ครู หมายถึง ข้าราชการหรือลูกจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่จัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2

6.5 สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่1-6 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2

7. ประโยชน์ของการวิจัย

7.1 ผลวิจัยที่ได้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนา และแก้ไขการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็นระบบอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

7.2 ผลการวิจัยที่ได้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาและวางแผนกลยุทธ์ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา เพื่อพัฒนางานวิชาการในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

7.3 ผลการวิจัยที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลเป็นพื้นฐานให้กับบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดด้านการบริหารสถานศึกษา
  - 1.1 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา
  - 1.2 ความสำคัญและความจำเป็นในการบริหารสถานศึกษา
  - 1.3 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา
  - 1.4 บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา
2. การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา
  - 2.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ
  - 2.2 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ
  - 2.3 หลักการบริหารงานวิชาการ
  - 2.4 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ
3. ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
  - 3.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
  - 3.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
  - 3.3 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
  - 3.4 การวัดผลประเมินผล
  - 3.5 การนิเทศการเรียนการสอน
4. ปัจจัยที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ
  - 4.1 ด้านผู้บริหาร
  - 4.2 ด้านครูผู้สอน
  - 4.3 งบประมาณ
  - 4.3 ด้านผู้ปกครอง ชุมชน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 5.1 งานวิจัยภายในประเทศ
  - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. แนวคิดด้านการบริหารสถานศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดด้านการบริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานในสถานศึกษา โดยนำเสนอแยกเป็นประเด็นสำคัญ คือ ความหมายของการบริหารสถานศึกษา ความสำคัญและความจำเป็นในการบริหารสถานศึกษา แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา และ บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา

1.1 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

การบริหารงานในสถานศึกษานั้นเป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลในบางส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามหน้าที่ความรับผิดชอบของสถานศึกษา ซึ่งเป็นการให้บริการทางการศึกษา แก่สมาชิกในชุมชนและสังคมตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ดังมีผู้ให้ความหมายและการบริหารสถานศึกษา ดังนี้

มณีรัตน์ ภิณฺโญภพสกุล (2549: 13) ได้ให้ความหมาย การบริหารสถานศึกษาว่า หมายถึง กระบวนการบริหารของสถานศึกษา ที่ผู้บริหารดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ ที่มีความร่วมมือของผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยมีการวางแผนการวินิจฉัยสั่งการการควบคุมและการจัดการเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเจตนารมณ์ของการศึกษา

ทรงวิทย์ ชูวงศ์ (2550: 11) ได้ให้ความหมาย การบริหารสถานศึกษาว่า หมายถึง การดำเนินการของกลุ่มบุคคลในการบริหารจัดการในด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป โดยยึดหลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน หลักการบริหารตนเอง หลักการตรวจสอบถ่วงดุล เพื่อพัฒนาสถานศึกษา ให้สามารถพัฒนาคน (นักเรียน) ให้มีคุณภาพ และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

บังอร จันกรม (2552: 26) ได้ให้ความหมาย การบริหารสถานศึกษาว่าหมายถึง กระบวนการที่ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ ของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ร่วมกันปฏิบัติ เพื่อเป็นการพัฒนากระบวนการทำงานให้ ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่โรงเรียนตั้งไว้ ประกอบด้วย การบริหาร 4 ด้าน คือการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ทั้งนี้เพื่อการ พัฒนาศักยภาพของโรงเรียนและผลผลิตของโรงเรียน คือ นักเรียนที่สำเร็จออกไปให้เป็นที่ยอมรับ จากภายนอกและภายในอย่างแท้จริง

มนทิพย์ ทรงกิตติพิศาล (2552: 33) ได้ให้ความหมาย การบริหารสถานศึกษาว่า หมายถึง การจัดการส่งเสริม ช่วยเหลือกัน ของผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะผลักดันให้แผนยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2553: 51) ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาว่าการดำเนินงานของกลุ่มบุคคล เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งความรู้ความสามารถ และความเป็นคนดี ที่หมายถึงการดำเนินงานของกลุ่มบุคคล ซึ่งอาจเป็นการดำเนินงานของครูใหญ่ร่วมกับครูน้อยในโรงเรียนอธิการบดีร่วมกับอาจารย์ในมหาวิทยาลัย กลุ่มบุคคลเหล่านี้ต่างร่วมมือกันพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งสิ้นการพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้นั้น จะต้องมีการดำเนินการในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม การวัดผลการจัดอาคารสถานที่ และพัสดุครุภัณฑ์ การสรรหาบุคคลมาทำการสอนในสถาบันการศึกษาการปกครองนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเป็นคนดีมีวินัยและอื่น ๆ

สมคิด มawangศ์ (2554: 11) ได้ให้ความหมาย การบริหารสถานศึกษาว่า หมายถึง การดำเนินการในกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในทุกด้าน ที่เกิดจากบุคลากรหลาย ๆ คน ร่วมมือกันบริหารจัดการ โดยใช้กระบวนการทางการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ อาศัยวิธีการจัดการองค์การที่เหมาะสม และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาหรือหน่วยงานแต่ละแห่ง

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคน ร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้านนับตั้งแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถพฤติกรรมและคุณธรรมเพื่อให้มีค่านิยมตรงกับความต้องการของสังคมโดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคล พัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตน ดำเนินชีวิตอยู่

1.2 ความสำคัญและความจำเป็นในการบริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่เป็นแกนนำสำคัญที่สุดที่มีบทบาทหน้าที่ในการบริหารให้การจัดการศึกษาสำเร็จบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ดังมีแนวคิด และผลงานวิจัยของการศึกษาหลายท่านพอสรุปได้ดังนี้

ยุทธนา ชุตทองม้วน (2550: 10) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษานั้นเป็นงานที่จะต้องใช้เวลาครอบคลุมให้มากยิ่งขึ้นเพราะสิ่งสำคัญผู้บริหารนั้นจะต้องอาศัยความรู้ความสามารถพร้อมประสบการณ์ซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้ กิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนนักเรียนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กระบวนการบริหารการศึกษาคือการวางแผนหรือวางโครงการอย่างกว้างๆ ซึ่งจะต้องเรียงลำดับถึงความสำคัญก่อนหลังมีงานอะไรบ้างที่จะต้องปฏิบัติ ในขณะเดียวกันควรวางแผนวิธีปฏิบัติพร้อมด้วยวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานนั้น ๆ ก่อนลงมือปฏิบัติการ การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีการวางแผนให้รัดกุมมากยิ่งขึ้นโดยการประสานงานกันระหว่างเพื่อนร่วมงานให้มีความเข้าใจที่ดีต่อกัน การมอบภาระหน้าที่นั้นจำเป็นต้องยิ่งที่จะมอบให้คนที่ทำหน้าที่มีความรับผิดชอบสูงและเป็นคนที่เข้าใจงานได้อย่างดี ยิ่ง คำสั่งที่ลงมานั้นสามารถสนองได้อย่างเต็มที่

สุชิน เรื่องบุญส่ง (2551: 9) ได้กล่าวว่า การบริหารการศึกษามีความจำเป็น เพราะต้องการคนที่ได้รับการฝึกฝนเฉพาะด้านที่มีความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญมาดูแลรับผิดชอบ เนื่องจากสังคมเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การบริหารการศึกษา จำเป็นต้องได้รับการปรับเปลี่ยนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เหมาะสมกับความจำเป็นของแต่ละยุคสมัย ปัจจุบันโลกก้าวเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้หรือเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ ความรู้จึงเป็นเครื่องมือ จำเป็นที่ขาดไม่ได้ ในสังคมสมัยใหม่นี้ความรู้ที่ทันสมัยที่เหมาะสมกับสถานการณ์จะช่วยแก้ปัญหาได้ และนำไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นพลังสำคัญสำหรับการอยู่รอดและการพัฒนา ทั้งสำหรับ บุคคลและสำหรับสังคม ประเทศชาติโดยรวม

อรทัย แสงทอง (2552: 22) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นกิจกรรมทางการศึกษาที่จะต้องทำเป็นกระบวนการโดยกลุ่มบุคคลต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ นั่นก็คือ การพัฒนาสมาชิกหรือผู้รับบริการทางการศึกษา ให้เป็นผู้มีคุณภาพที่สังคมต้องการ และเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องสามารถนำองค์กรให้อยู่รอด ต้องกำหนดแผนงานวิธีการ ตลอดจนจรรยาบรรณต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ โดยพึงพิงงบประมาณจากรัฐที่มีไม่มากนัก ด้วยความประหยัด ใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า ทั้งคน เงิน เวลาและทรัพย์สินอย่างอื่นเพราะถ้าระบบบริหารภายในสถานศึกษาไม่ดีจะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงานได้ ดังนั้นความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการบริหารสถานศึกษา จึงขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ

สมคิด มาวงค์ (2554: 12) ได้กล่าวว่า การบริหารการศึกษานั้นมีความจำเป็นและมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะในการพัฒนาบุคคล พัฒนาสังคม หรือการพัฒนาประเทศชาตินั้น ต้องการคนที่ได้รับการฝึกฝน พัฒนาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในด้าน ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรม เนื่องจากสังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โลกก้าวเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ความรู้จึงเป็นเครื่องมือจำเป็นที่ขาดไม่ได้ การบริหารการศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับการปรับเปลี่ยนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงในแต่ละยุคสมัย ความรู้ที่ทันสมัยที่เหมาะสมกับสถานการณ์จะช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ การพัฒนาการบริหาร การศึกษาอย่างต่อเนื่องจึงเปรียบเสมือนขุมพลังสำหรับการอยู่รอดและการพัฒนา ทั้งสำหรับบุคคล สังคม และประเทศชาติโดยรวม

จากที่ได้นำเสนอความสำคัญและความจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการบริหารสถานศึกษา มีความสำคัญเพราะเป็นกระบวนการทำงานโดยกลุ่มบุคคลหลายฝ่าย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้นั้นคือการพัฒนาสมาชิกหรือผู้รับบริการทางการศึกษาให้เป็นผู้มีคุณภาพที่สังคมต้องการซึ่งเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องให้สถานศึกษา อยู่รอด โดยต้องกำหนดแผนงานวิธีการ ตลอดจนจรรยาบรรณต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้

อย่างมีระบบ ใช้งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาลอย่างประหยัด ใช้ทรัพยากรทางการบริหาร ให้คุ้มค่าที่สุด ซึ่งความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการบริหารสถานศึกษา ขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของ ผู้บริหารสถานศึกษาทั้งสิ้น

1.3 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษาเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในเรื่องการจัดระบบ การศึกษา ที่มุ่งไปสู่ความสำเร็จของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนอย่างมี ประสิทธิภาพ ซึ่งมีผู้กล่าวถึงแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาไว้ดังนี้

กุลิก และเออร์วิค (Luther H.Gulick and Lyndall Urwick, อ้างถึงใน สุพจน์ พันธุ์ชูเพชร, 2548: 12) ได้เสนอแนวคิดกระบวนการบริหารงานไว้ 7 ประการ เรียกอย่อ ๆ ว่า “POSDCoRB” โดยมีกระบวนการบริหาร ดังนี้

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง การวางแผนแนวทางในการปฏิบัติงาน ตลอดจนวิธีการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน
2. การจัดหน่วยงาน (Organizing) หมายถึง การจัดโครงสร้างอำนาจหน้าที่ การแบ่งส่วนงาน การจัดสายงาน
3. การจัดตัวบุคคล (Staffing) หมายถึง การบริหารงานด้านบุคลากรอันได้แก่ การจัดอัตรากำลัง การสรรหา การรักษาสภาพการทำงาน การควบคุมการปฏิบัติงาน
4. การอำนวยการ (Direction) หมายถึง การดำเนินการในการตัดสินใจ และการสั่งการในกิจการ ต่าง ๆ ให้ดำเนินไปอย่างมีระเบียบแบบแผน ทั้งในลักษณะทั่ว ๆ ไป และใน ลักษณะเฉพาะ ตลอดจนการให้คำแนะนำและการควบคุมการปฏิบัติงาน
5. การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง การร่วมมือในการปฏิบัติงานใน ส่วนต่าง ๆ ให้ประสานสอดคล้องกันและกลมกลืนกัน
6. การรายงาน (Reporting) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานของ หน่วยงานให้ผู้บริหารและสมาชิกของหน่วยงานได้ทราบความเคลื่อนไหว และความก้าวหน้าของ กิจการในหน่วยงาน
7. งบประมาณ (Budgeting) หมายถึง การควบคุมการใช้จ่ายให้รอบคอบ และ รัดกุมรวมถึงการจัดสรรงบประมาณ การทำบัญชี

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) (2549: 3-5) กล่าวถึง การบริหารเป็น วิธีการทำงานสำเร็จโดยอาศัยผู้อื่น (Getting things done through other people) และกล่าว ว่าหน้าที่ของผู้บริหารเป็นกรอบในการพิจารณาของผู้บริหารให้สำเร็จ มี 5 ประการ ตามคำย่อภาษาอังกฤษว่า “POSDC” ดังนี้ คือ

1. P คือ Planning หมายถึง การวางแผน เป็นการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน เพื่อความสำเร็จที่จะตามมาในอนาคต ผู้บริหารที่ดีต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล เพื่อกำหนดทิศทางขององค์กร

2. O คือ Organizing หมายถึง คือ การจัดองค์กร เป็นการกำหนดโครงสร้าง ความสัมพันธ์ของสมาชิกและสายบังคับบัญชาภายในองค์กร มีการแบ่งงานกันทำและการกระจายอำนาจ

3. S คือ Staffing หมายถึง งานบุคลากร เป็นการสรรหาบุคลากรใหม่ การพัฒนาบุคลากรและการใช้คนให้เหมาะสมกับงาน

4. D คือ Directing หมายถึง การอำนวยการ เป็นการสื่อสารเพื่อให้เกิดการ ดำเนินการตามแผน ผู้บริหารต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและต้องมีภาวะผู้นำ

5. C คือ Controlling หมายถึง การกำกับดูแล เป็นการควบคุมคุณภาพของการ ปฏิบัติงานภายในองค์กร รวมทั้งกระบวนการแก้ปัญหาภายในองค์กร

สมคิด มawangค์ (2554: 13) ได้เสนอแนวคิดที่ว่า กระบวนการบริหารการศึกษา คือ แนวทาง เทคนิคหรือวิธีการ ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการหลัก ๆ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การอำนวยการ การประสานงาน การควบคุมงาน การตัดสินใจ การจัดคนเข้าทำงาน การจัดสรร ทรัพยากร การติดต่อสื่อสาร การประเมินผล และการปรับปรุง รวมทั้งการกระตุ้นหรือการจูงใจที่ ผู้บริหารนำมาใช้ในการปฏิบัติภารกิจการบริหาร การศึกษา ให้ประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายและ วัตถุประสงค์ อย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิผล ดังนั้นหัวใจหลักของผู้บริหารจำเป็นต้องทราบ กระบวนการทางการบริหาร และต้องมี ทักษะในการใช้กระบวนการทางการบริหารทุกขั้นตอน อย่าง มีแนวคิดและความเหมาะสม

จากที่ได้นำเสนอข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า แนวคิดที่เกี่ยวกับการบริหารเป็น พฤติกรรมอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นกระบวนการทางสังคมที่ผู้บริหารใช้สำหรับตัดสินใจ เพื่อเป็นแนวทางใน การบริหารหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ที่เป็นหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน เพื่อให้บรรลุตาม วัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ โดยนำทรัพยากรมาใช้อย่างประหยัด โดยการดำเนินการ ดังกล่าวนั้นต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์เพื่อให้บุคคลต่าง ๆ เกิดความร่วมมือกันในการปฏิบัติงาน ซึ่งกระบวนการบริหารดังกล่าวนี้ถือว่าเป็นภารกิจของผู้บริหารต้องปฏิบัติ ตามลำดับขั้นตอน ให้เป็น ระบบเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อองค์กร

1.4 บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นกฎหมายแม่บทฉบับแรกของ ประเทศไทย อันจะนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษา ผู้บริหารจึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการบริหาร

การศึกษาเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์และประสิทธิผลในการจัดการศึกษา สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ไว้ดังนี้

วิจิตร ศรีสอ้าน (2540: 16-17) ได้กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับ การบริหารงานไว้ดังนี้

1. ผู้บริหารต้องมีความรับผิดชอบการพัฒนาจุดมุ่งหมาย เป้าหมาย นโยบายของสถานศึกษา เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางในการบริหาร
  2. ผู้บริหารจะต้องมีบทบาทในการจัดวางตัวบุคลากรเพื่อให้สามารถทำหน้าที่บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา
  3. บทบาทด้านการจัดเวลาสถานที่เพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน
  4. บทบาทและความรับผิดชอบในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่เพื่อประโยชน์ของการจัดการศึกษา
  5. ผู้บริหารจะต้องมีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
  6. บทบาทด้านการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
- พัชราภรณ์ สงวนกล้าจิตต์ และคณะ (2543: 62) ได้กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ประกอบด้วย

1. บทบาทนักคิด ได้แก่ ผู้ริเริ่ม เป็นผู้แสวงหาข้อมูล เป็นผู้วางแผน ผู้ตัดสินใจ ผู้แก้ปัญหา และเป็นผู้ประเมินผล
  2. บทบาทนักปฏิบัติ ประกอบด้วย เป็นผู้นำและสร้างผู้นำ ผู้เพิ่มพลัง ผู้สนับสนุน ผู้ประสานงาน ผู้ประนีประนอม และเป็นผู้รับผิดชอบ
- ถวิล อรัญเวศ (2544: 15-19) ได้กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารมืออาชีพในยุคการปฏิรูปการศึกษา ไว้ดังนี้

1. บทบาทผู้ตัดสินใจ นักบริหารมืออาชีพต้องมีข้อมูลเพียงพอในการตัดสินใจ หรือวินิจฉัยสั่งการเป็นคนสุขุมรอบคอบ มีเหตุผลในการตัดสินใจ
2. บทบาทผู้ไวต่อข้อมูล ผู้บริหารจะต้องไวต่อข้อมูลที่ทันสมัยอยู่เสมอ
3. บทบาทผู้เพิ่มพูนวิสัยทัศน์ผู้บริหารมืออาชีพจะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกลสามารถสื่อวิสัยทัศน์ได้เป็นอย่างดี
4. บทบาทผู้ซื้อสัตย์และสร้างสรรค์ผลงาน ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้สร้างสรรค์ผลงานมีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้
5. บทบาทผู้ประสานสิบทิศ นักบริหารจะต้องสามารถประสานกับหน่วยงานและบุคคลได้เป็นอย่างดีสามารถไกล่เกลี่ยข้อพิพาทและขจัดปัดเป่าปัญหาต่าง ๆ ในหน่วยงานได้

6. บทบาทเป็นผู้สร้างสรรค์วิธีการทำงานใหม่ผู้บริหารจะต้องยึดหลักการ ทาวิธีทำงานใหม่ ๆ อยู่เสมอ
  7. บทบาทผู้จูงใจเพื่อนร่วมงาน ผู้บริหารจะต้องสามารถโน้มน้าวเพื่อนร่วมงานให้เกิดความกระตือรือร้นในการทำงานและรับผิดชอบต่องานสูง
  8. บทบาทผู้ทนทานต่อปัญหาอุปสรรค ผู้บริหารจะต้องอดทนอดกลั้นต่ออุปสรรคพร้อมที่จะเผชิญต่อปัญหาและสยบปัญหาอย่างสันติสุข
  9. บทบาทที่รู้จักยืดหยุ่นตามสถานการณ์ผู้บริหารจะต้องยึดทางสายกลางในการดำเนินงาน
  10. บทบาทผู้บริหารงานแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารจะต้องให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการศึกษาได้ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบต่อผลงานที่เกิดขึ้น
- สรุปบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ควรประกอบด้วย บทบาทด้านนักคิด โดยผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ คิดหาวิธีใหม่ ๆ ในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย บทบาทผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญที่จะสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการอยู่เสมอ และ บทบาทของนักปฏิบัติที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยเป็นผู้มีความเพียรพยายาม มุ่งมั่นอดทนที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมายสร้างผลงานอย่างมีคุณภาพ

2. การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการหนึ่งของการบริหารการศึกษา ที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการจัดทำ โดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำและทำงานร่วมกับครู ประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ มีการกระจายอำนาจและกระบวนการทำงานที่ดี บุคลากรทุกคนมีบทบาทในการบริหาร ดำเนินการเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

2.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการนั้นได้มีหน่วยงานและนักการศึกษาหลายท่านเสนอแนวความคิดและให้ความหมายที่คล้ายคลึงกัน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2547: 2) ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยมี การจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

จันทร์ธานี สงวนนาม (2545: 142) ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

ประกอบ กุฎโพธิ์ (2545: 12) ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็น ศิลปะการใช้อำนาจและการใช้ทรัพยากรในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ในการดำเนินงานปรับปรุงพัฒนากิจกรรมทุกอย่าง ที่ส่งผลต่อการปรับปรุงการเรียนการสอนของครูและนักเรียนให้มี ประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

เลิศณรงค์ พูนเกิดมะเริง (2546 : 34) ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่า การบริหารงาน วิชาการจะเป็นงานที่เกี่ยวกับการพัฒนา ปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์ สูงสุดกับผู้เรียน สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้ว การบริหารงานวิชาการยังรวมถึงการ อบรมศีลธรรมจรรยา ความประพฤติของนักเรียนให้เป็นคนดีมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อีกด้วย

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการปฏิบัติกิจกรรมใน สถานศึกษาที่เกี่ยวกับการปรับปรุง พัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูและนักเรียนให้มี ประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม

2.2 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญของการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากเป็น กระบวนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนของครูและ นักเรียนซึ่งนำไปสู่การพัฒนามาตรฐานและคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ แนวคิดของหน่วยงานและนักการศึกษาที่กล่าวไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545: 68) ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่า ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ เป็นหลักสำคัญของการบริหารและจัดการศึกษาตามแนวการ บริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) อันจะก่อให้เกิดความสำเร็จในการปฏิรูปการเรียนรู้และการปฏิรูป การศึกษาโดยรวม ส่วนการบริหารบุคคล บริหารงบประมาณและการบริหารทั่วไปเป็นการสนับสนุน งานวิชาการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

บุญสง พุทธรัชพงษ์ (2545: 14) ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ มีความสำคัญเป็นอันดับแรก โดยมุ่งหวังให้ประโยชน์เกิดแก่ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จตาม จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ และเพื่อใช้เป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จให้เห็นถึงคุณภาพและประสิทธิภาพของ การจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น ๆ

ประกอบ กุฎโพธิ์ (2545: 13) ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่า การบริหารงานวิชาการมี ความสำคัญอย่างยิ่งและจัดว่าเป็นงานหลักในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะการจัด

การศึกษาเป็นการวางพื้นฐานในการพัฒนาคนให้สามารถแสวงหาความรู้ ก้าวมันทันโลกสามารถปรับตัวอยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุข สถานศึกษาจะสามารถจัดการศึกษาได้บรรลุเจตนารมณ์ที่กำหนดสถานศึกษาจะต้องสามารถจัดการบริหารงานวิชาการใหม่ประสิทธิภาพ

ประภาพันธ์ เจริญกิตติ (2546: 13) ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่าการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเป็นงานที่สำคัญ เป็นหัวใจของการบริหาร ที่บ่งชี้ถึงความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอน และความสามารถของผู้บริหาร ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ ประสานร่วมกับครูในการจัดกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดผลดีและมีประสิทธิภาพต่อผู้เรียนมากที่สุด

สรุปได้ว่างานวิชาการเป็นงานหลักและเป็นงานที่สำคัญที่สุด ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องดำเนินการ เนื่องจากเป็นการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนพัฒนาปรับปรุงเพื่อนำไปสู่คุณภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดของผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่วนงานอื่น ๆ มีความสำคัญในลักษณะการสนับสนุนงานวิชาการให้ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและการบริหารงานวิชาการยังเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จให้เห็นถึงคุณภาพและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น ๆ

2.3 หลักการบริหารงานวิชาการ

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545: 12) ได้กำหนดหลักการและแนวคิดด้านการบริหารงานวิชาการ เพื่อเป็นแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนเพื่อพิจารณา ดังต่อไปนี้

1. ยึดหลักให้โรงเรียนจัดทำหลักสูตรโรงเรียนให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
2. มุ่งส่งเสริมโรงเรียนให้จัดกระบวนการเรียนรู้โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญสูงสุด
3. มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้
4. มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยจัดให้มีดัชนีชี้วัด คุณภาพการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ และสามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้นทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียน
5. มุ่งส่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัดและพัฒนาศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2545: 6-7) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการมีหลักการบริหาร คือ

1. หลักแห่งประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การได้มีผลผลิตเพิ่มขึ้นโดยไม่เพิ่มการลงทุน นั่นคือ นักเรียนนักศึกษาสามารถสำเร็จการศึกษาตามกำหนดของหลักสูตร โดยไม่ลาออกกลางคัน เรียนเกินเวลา และช้ากว่ากำหนด

2. หลักแห่งประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ผลผลิตที่ได้ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ นั่นคือนักเรียนนักศึกษามีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความรู้ความสามารถทักษะคุณภาพ และการจัดการได้

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2546: 9) ได้กล่าวถึง หลักการบริหารงานวิชาการที่สำคัญ ๆ ดังนี้

1. หลักการพัฒนาคุณภาพ (Quality Management) เป็นการบริหารเพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ องค์ประกอบของคุณภาพที่เป็นตัวชี้วัดคือผลผลิต และกระบวนการเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคลากรและผู้รับบริการได้รับความพึงพอใจ พัฒนาศักยภาพเป็นที่ยอมรับของสังคมในระดับสากลมากขึ้น โดยอาศัยกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาได้แก่ การควบคุมคุณภาพการตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินผล

2. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) การปรับปรุงคุณภาพของกระบวนการบริหารได้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ โดยหลักการมีส่วนร่วม การเสนอแนะและการพัฒนาในงานวิชาการ ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย จึงอาจดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการวิชาการโดยมีเป้าหมายนำไปสู่การพัฒนา คุณภาพได้มากขึ้น การมีส่วนร่วมต้องเริ่มจาก การร่วมคิด ร่วมทำและร่วมประเมินผล

3. หลักการ 3 องค์ประกอบ (3-Es) ได้แก่ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ประหยัด

3.1 หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ เป็นไปตามขั้นตอนและกระบวนการ มีปัญหาและอุปสรรคขณะดำเนินการก็สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ การมีประสิทธิภาพเน้นไปที่กระบวนการ (Process) การใช้กลยุทธ์และเทคนิควิธีต่างๆที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์มากที่สุด

3.2 หลักประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ได้ผลผลิต (Outcome) ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความรู้ความสามารถ มีทักษะเพิ่มขึ้น รวมทั้งการคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ได้รับ อย่างไรก็ตามมักใช้สองคำนี้ควบคู่กันคือมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3.3 หลักประหยัด (Economy) หมายถึง การใช้เวลาน้อย การลงทุนน้อย การใช้กำลังหรือแรงงานน้อย โดยไม่ต้องเพิ่มทรัพยากรการบริหาร แต่ได้ผลผลิตตามที่คาดหวัง ดังนั้นการลงทุนทางวิชาการจึงต้องคำนึงหลักความประหยัดด้วยเช่นกัน

4. หลักความเป็นวิชาการ (Academics) หมายถึง ลักษณะที่ครอบคลุมเนื้อหาสาระของวิชาการ ได้แก่ หลักการพัฒนาหลักสูตร หลักการเรียนรู้ หลักการสอน หลักการวัดผล ประเมินผล หลักการนิเทศการศึกษา และหลักการวิจัย เป็นต้น หลักการเหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์

สรุปได้ว่า หลักการบริหารงานวิชาการเป็นแนวคิดเพื่อให้การปฏิบัติบรรลุสู่ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการ ดังนั้นในการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารต้องใช้ทั้งหลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยคำนึงถึงคุณภาพของเป้าหมายคือ ผู้เรียนเป็นหลัก นอกจากนี้ต้องคำนึงถึงบุคลากรซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในกระบวนการบริหาร โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหาร ให้การส่งเสริมสนับสนุน และดูแลเอาใจใส่ ด้วยความยุติธรรมและเสมอภาค

2.4 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุดของการบริหารสถานศึกษา และเป็นงานที่มีขอบข่ายกว้างขวาง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเข้าใจขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานและจะได้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล ซึ่งมีหน่วยงานและนักการศึกษาหลายคนได้กล่าวถึงขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ ไว้ดังนี้

จันทรานี สงวนนาม (2545: 145) ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่ากิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการควรประกอบด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร
2. การวิจัยในชั้นเรียน
3. การสอนซ่อมเสริม
4. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
5. การนิเทศภายในสถานศึกษา
6. การประกันคุณภาพการศึกษา

ชูศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2546: 9) ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการไว้ 6 กลุ่มงาน ดังนี้

1. งานหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร
2. การบริหารหลักสูตร
3. งานสื่อและนวัตกรรม
4. งานวัดและประเมินผล
5. งานนิเทศภายใน
6. งานส่งเสริมวิชาการ

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546: 17-19) ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่า ขอบข่ายของ
การบริหารงาน วิชาการไว้ดังนี้

1. การวางแผนเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ เป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน มีรายละเอียดของงาน ดังนี้
  - 1.1 แผนปฏิบัติงานวิชาการ ได้แก่ การประชุมเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดปฏิทินการศึกษา การรับผิดชอบงานตามภาระหน้าที่ การจัดขั้นตอนและเวลาในการทำงาน
  - 1.2 โครงการสอน เป็นการจัดรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่ต้องสอนตลอดหลักสูตร
  - 1.3 บันทึกการสอน เป็นการแสดงรายละเอียดของการกำหนดเนื้อหาที่จะสอนในแต่ละคาบเวลาของแต่ละวันหรือสัปดาห์ โดยการวางแผนไว้ล่วงหน้า และยึดโครงการสอนเป็นหลัก
2. การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอนเพื่อให้การสอนในสถานศึกษาดำเนินไปด้วยดี และสามารถปฏิบัติได้จึงต้องมีการจัดเกี่ยวกับการเรียนการสอน ดังนี้
  - 2.1 การจัดตารางสอนเป็นการกำหนดวิชา เวลา ผู้สอน สถานที่ ตลอดจนผู้เรียนในแต่ละวิชา
  - 2.2 การจัดชั้นเรียน เป็นงานที่ฝ่ายวิชาการต้องประสานกับฝ่ายอาคารสถานที่รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในห้องเรียน
  - 2.3 การจัดครูเข้าสอน การจัดครูเข้าสอนต้องพิจารณาถึงความพร้อมของสถานศึกษาและความพร้อมของบุคลากร รวมถึงการเชิญวิทยากรภายนอกมาช่วยสอน
  - 2.4 การจัดแบบเรียน โดยปรกติสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการจะใช้แบบเรียนตามที่กระทรวงศึกษากำหนด นอกจากนั้นครูอาจใช้หนังสืออื่นเป็นหนังสือประกอบหรือ จากเอกสารที่ครูเตรียมเอง
  - 2.5 การปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นการพัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวหน้า วิทยาการเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการความก้าวหน้าของสังคม ธุรกิจ อุตสาหกรรม
  - 2.6 การฝึกงาน จุดมุ่งหมายของการฝึกงาน เป็นการให้นักเรียนนักศึกษาผู้จักการนำเอาทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ทั้งยังมุ่งให้ผู้เรียน ได้เห็นปัญหาที่แท้จริงในสาขาวิชาและอาชีพนั้น เพื่อให้โอกาสผู้เรียนได้เตรียมตัวที่จะออกไปเผชิญกับชีวิตจริงต่อไป
3. การจัดบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอนเป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและการส่งเสริมการจัดหลักสูตร และโปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพคุณภาพ ได้แก่งาน

3.1 การจัดสื่อการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่เอื้อต่อการศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เน้นเครื่องมือและกิจกรรมให้ครูได้ใช้ในการสอน

3.2 การจัดห้องสมุด เป็นที่รวมหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นแหล่งวิทยาทาน ให้นักเรียนนักศึกษาได้ศึกษาและค้นคว้าเพิ่มเติม

3.3 การนิเทศการสอน เป็นการช่วยเหลือแนะแนวครูให้เกิดการปรับปรุงแก้ไข ปัญหาการเรียนการสอน

4. การวัดและประเมินผล กระบวนการเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในด้านการตรวจสอบ และวิเคราะห์ผลการเรียน

กมล ภูประเสริฐ (2547: 9-17) ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่า ขอบข่ายการดำเนินงาน วิชาการ ได้แก่ การจัดใหม่การดำเนินงาน 9 งาน ดังต่อไปนี้คือ

1. การบริหารหลักสูตร ได้แก่ การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางระดับประเทศ การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำหน่วยการเรียนรู้

2. การบริหารการเรียนการสอน ได้แก่ การรวบรวม วิเคราะห์ และกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ โดยคำนึงถึงกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การกำหนด การเตรียมการ และการจัดหาสื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์ เครื่องใช้ที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน การกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ของครูผู้สอนแต่ละคน การควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ การร่วมแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดการเรียนการสอน

3. การบริหารการประเมินผลการเรียน ได้แก่ การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้รายวิชาและกิจกรรมการเรียนการสอน การกำหนดวิธีการและเครื่องมือที่ต้องใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียน การควบคุมดูแล และส่งเสริมให้มีการประเมินผลการเรียนตามวิธีการ และเครื่องมือที่ได้กำหนดไว้ การนำผลประเมินไปใช้ในการแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนแต่ละคนอย่างสม่ำเสมอ การกำหนดรูปแบบ ระยะเวลาการรายงานผลการเรียนรู้ การรายงานผลผู้ปกครองระหว่างปี และการรายงานผลของสถานศึกษาต่อสาธารณะและหน่วยงานต้นสังกัด

4. การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษาการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในให้มีหลักการให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาไปสู่มาตรฐานการศึกษาร่วมกัน การกำหนดวิธีการ และระยะเวลาการนิเทศภายใน การควบคุม และส่งเสริม ให้มีการดำเนินการนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอ การร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ฯลฯ

5. การบริหารพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ ได้แก่ การวิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน เกี่ยวกับความรู้ความสามารถของบุคลากรในสถานศึกษา การกำหนดช่วงเวลาของการพัฒนาบุคลากรเป็นระยะ ๆ การควบคุมดูแลให้การดำเนินงานพัฒนาบุคลากรเป็นไปตามกำหนดไว้

6. การบริหารวิจัยและการพัฒนา ได้แก่การทำความเข้าใจและส่งเสริมให้มีการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน การร่วมกันกำหนดประเด็นปัญหาที่เป็นข้อขัดข้องหรือข้อควรพัฒนาร่วมกันในสถานศึกษา การควบคุมดูแลและส่งเสริมให้ดำเนินงานตามที่กำหนดไว้

7. การบริหารโครงการทางวิชาการอื่นๆจะดำเนินได้แก่ การกำหนดหัวข้อเรื่องทางวิชาการที่เป็นการสนับสนุนงานหลักทางวิชาการ การกำหนดวิธีการดำเนินการและระยะเวลาที่จะดำเนินการ การควบคุมดูแล และส่งเสริมให้มีการดำเนินงานตามที่กำหนดไว้

8. การบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการได้แก่ การกำหนดข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการของงานบริหารทั้งหมด การกำหนดเวลาในการรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศ การควบคุม ดูแลและส่งเสริมการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศ การนำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้ประกอบการดำเนินงานอื่น ๆ

9. การบริหารการประเมินผลงานทางวิชาการของสถานศึกษา ได้แก่ การกำหนดหัวข้อการประเมินผล การกำหนดวิธีการและเครื่องมือในการประเมิน การควบคุม ดูแล ส่งเสริมให้มีการดำเนินการประเมิน สรุปผลและเขียนรายงานประจำปี

อุทัย บุญประเสริฐ (2548: 36) ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่า งานวิชาการของโรงเรียนจะครอบคลุมในเรื่องดังต่อไปนี้ คือ

1. งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียน
2. งานการสอนและการจัดการเรียนการสอน
3. งานกิจกรรมนักเรียนและบริหารกิจกรรมนักเรียน
4. งานสื่อการเรียนการสอนและกิจการห้องสมุด
5. งานการวัดผลและประเมินผล
6. งานการนิเทศศึกษาและพัฒนาวิชาชีพ

กรมวิชาการ (2550: 59) สารของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดแนวการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับการบริหารงานวิชาการไว้ในมาตราต่าง ๆ ซึ่งพอสรุปขอบข่าย ได้ดังนี้

1. ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน
3. ด้านวัดและประเมินผลการศึกษา
4. ด้านพัฒนาทรัพยากร สื่อและเทคโนโลยี
5. ด้านพัฒนาบุคลากร
6. ด้านวิจัยในชั้นเรียน
7. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2550: 29-30) ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจงานการบริหาร งานวิชาการ ไว้ดังนี้

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
4. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
8. การพัฒนาและส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ใหม่

โดยสรุป งานวิชาการเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนโดยตรง เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เกิดผลสำเร็จทางการศึกษาตามจุดมุ่งหมาย ดังนั้น ไม่ว่ากิจกรรมใดที่สัมพันธ์กับการเรียนการสอน และทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ถือว่างานนั้นเป็นงานในขอบเขตหน้าที่ของผู้บริหารในด้านวิชาการทั้งสิ้น ซึ่งงานวิชาการของโรงเรียนมีขอบข่ายที่กว้างขวางมากครอบคลุมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนของโรงเรียนทั้งหมด

จากการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัย ได้ศึกษาแนวคิดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของนักการศึกษาดังกล่าว ได้สังเคราะห์และสรุป แล้วนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยพิจารณาค่าความถี่ของประเด็นขอบเขตการบริหารงานวิชาการที่นักวิชาการกำหนดตั้งแต่ 4 – 5 คน ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา 4) ด้านการวัดผลประเมินผล และ 5) ด้านการนิเทศการเรียนการสอน ซึ่งรายละเอียดของการสังเคราะห์ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 การสังเคราะห์ข้อข่ายของการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อข่ายงานวิชาการ	ชูศักดิ์ อินทร์รักษ์	อัทธ์ บุญประเสริฐ	กมล ภูประเสริฐ	จันทราณี สงวนนาม	กรมวิชาการ	กระทรวงศึกษาธิการ	ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์	ความถี่
1. การให้ความเห็นชอบหลักสูตรท้องถิ่น						✓		1
2. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓		✓		5
3. การบริหารหลักสูตรและการนำไปใช้	✓				✓			2
4. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้		✓	✓			✓	✓	4
5. การวัดผลประเมินผล	✓	✓	✓		✓	✓	✓	6
6. วัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน		✓	✓					2
7. การวางแผนงานวิชาการ						✓	✓	2
8. การจัดการเรียนการสอน					✓	✓		2
9. การนิเทศการศึกษา	✓	✓	✓	✓				4
10. การวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา			✓			✓		2
11. งานวิจัยในชั้นเรียน				✓	✓			2
12. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	✓	✓			✓		✓	4
13. งานส่งเสริมวิชาการ	✓							1
14. การพัฒนาบุคลากร			✓		✓			2
15. การพัฒนาและส่งเสริมใหม่แหล่งเรียนรู้						✓		1
16. การประกันคุณภาพการศึกษา				✓	✓			2
17. การสอนซ่อมเสริม		✓		✓				2
18. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร				✓				1

3. ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

งานวิชาการของโรงเรียนมีขอบข่ายที่กว้างมาก ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้สังเคราะห์ขอบข่ายงานวิชาการเพื่อความเหมาะสมกับบริบท ของโรงเรียนประถมศึกษาตามลำดับความสำคัญ ผู้วิจัยใช้ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา 4) ด้านการวัดผลประเมินผล และ 5) ด้านการนิเทศการการเรียนการสอน ดังนี้

3.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตร เป็นหัวใจสำคัญของการศึกษา เพราะหลักสูตรเป็นแม่แบบที่จะเป็นตัวชี้นำสู่ความสำเร็จของการจัดการศึกษา ทำให้การศึกษาดำเนินไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ ทำให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล และ หลักสูตรเป็นตัวกำหนดกรอบแนวคิดในการจัดการเรียนการสอน เช่น กำหนดเนื้อหา กำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน กำหนดวิธีการวัดและประเมินผล ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตร

3.1.1 ความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 27 วรรค 2 กำหนดให้สถานศึกษามีหน้าที่ในการจัดทำสาระของหลักสูตร ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน และสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากชีวิตจริงของตนเองเป็นการเรียนรู้ที่เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงแก่ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550: 35) ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา และผู้บริหารต้องใช้หลักสูตรเป็นตัวกำหนดนโยบายแนวปฏิบัติทางด้านวิชาการและต้องสามารถบริหารหลักสูตรให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ซึ่ง Glickman and others (2001: 344-345) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบการพัฒนาหลักสูตรของผู้บริหาร ดังนี้ 1) นักเรียนควรเรียนรู้เรื่องอะไรบ้าง 2) ควรจัดลำดับขั้นตอนเนื้อหาของการเรียนอย่างไร และ 3) จะประเมินผล การเรียนของนักเรียนอย่างไร ส่วนรูปแบบของหลักสูตรนั้นมีหลายประเภท เช่น หลักสูตรที่กำหนด วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมมีขั้นตอนดังนี้ 1) กำหนดวัตถุประสงค์ 2) กำหนดกิจกรรมการเรียน การสอน และ 3) กำหนดวิธีการประเมินผล

สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์ (2546: 67-69) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรที่สามารถทำได้ง่าย ๆ และสอดคล้องกับบริบทต่าง ๆ ภายในโรงเรียน คือ ชั้นเตรียมผู้บริหารโรงเรียนควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องการสอน และการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการให้แก่คณะครูก่อน เพื่อให้เกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของการสอนแบบบูรณาการและเห็นแนวทางในการดำเนินการร่วมกันมีความเข้าใจตรงกัน วางแผนเรื่องระยะเวลาในการพัฒนาหลักสูตร จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณที่จำเป็น เอกสารหลักสูตร โดยเฉพาะหลักสูตรสถานศึกษาของกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม ในชั้นที่ปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ ร่วมกันวางแผนเรื่องเวลาที่จะใช้ทำการสอนในแต่ละหัวข้อเรื่องก่อนว่าจะสอนหัวข้อเรื่องละกี่วัน เช่น 3 วัน 5 วัน หรือกี่วันก็ได้ แต่หากจัดสอน 5 วัน คือ วันจันทร์ถึงวันศุกร์ จะทำให้สะดวกต่อการบริหารจัดการเรื่องวันเวลา และง่ายต่อการจำ ส่วนการตั้งหัวข้อเรื่อง คณะครูระดมสมองช่วยกันตั้งหัวข้อเรื่องและควรมีจำนวนที่พอเหมาะกับจำนวนวันหรือสัปดาห์ที่สอน จะเห็นได้ว่าการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นการนำหลักสูตรเดิมมาพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการบูรณาการรายวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาตามสภาพความเป็นจริงและเพิ่มศักยภาพของนักเรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี มีสุขมีคุณภาพชีวิตที่ดี และสามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

โดยสรุป หลักสูตรคือ การจัดประสบการณ์ที่มีความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการ เป็นการกำหนดทิศทางในการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ โดยต้องทำการวิเคราะห์ให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง รวมถึงค่านิยมของสมัยนั้น ๆ และต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอผู้บริหารจึงควรมีความเข้าใจหลักสูตรอย่างถ่องแท้ หลักสูตรเป็นตัวกำหนดจุดมุ่งหมายปลายทางของการจัดการศึกษา โดยหลักสูตรจะกำหนดหลักการและจุดมุ่งหมายของการศึกษา โครงสร้างของหลักสูตรการจัดหลักสูตร สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดผลการเรียนรู้ หลักสูตรจึงมีความสำคัญที่ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาต้องศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรอย่างดีจึงสามารถจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

3.1.2 หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

สถานศึกษาสามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้หลายลักษณะ เช่น สถานศึกษาทุกขนาดที่มีความพร้อมด้านบุคลากรสามารถดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้เองโดยนำข้อมูลด้านต่าง ๆ มาใช้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้ได้หลักสูตรที่เหมาะสมกับบริบท/สภาพชุมชนและนักเรียน ส่วนสถานศึกษาที่มีบุคลากรน้อยสามารถดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยร่วมดำเนินการกับโรงเรียนที่มีอยู่ในกลุ่มโรงเรียนเดียวกัน ที่มีบริบท/สภาพใกล้เคียงกันจากนั้นแต่ละโรงเรียนต้องนำหลักสูตรสถานศึกษาดังกล่าวมาปรับ เพื่อให้เหมาะสมกับ

โรงเรียนของตนเองวิธีการใช้และพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพนั้น ต้องเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับคณะครู ซึ่งจะทำให้การศึกษามีประสิทธิภาพมากกว่าการนำหลักสูตรมาใช้โดยครูไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่อง 1) ระดับการพัฒนาหลักสูตรครูต้องเป็นคณะทำงานเกี่ยวกับหลักสูตรของโรงเรียน 2) ระดับการเข้าไปมีส่วนร่วมในการสัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตรของครู ซึ่งมีสามระดับคือ ระดับที่หนึ่ง การรักษาสภาพเดิมของหลักสูตร คือ การที่ครูสนใจและใช้หลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้ว ระดับที่สองจะเป็นการพัฒนาหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้ว ระดับที่สามจะให้ความสนใจในการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับการเรียนรู้และสภาพของสังคมที่เป็นอยู่ในขณะนั้น (Glickman and others, 2001: 342-344) เมื่อผู้พัฒนาหลักสูตรไม่ว่าจะมาจากภายนอก หรือภายในโรงเรียน และหลักสูตรนั้นได้มีการกำหนดตายตัวไว้แล้ว การพัฒนา ก็จะเป็นไปตามรูปแบบเดิมและถ้าเมื่อใดก็ตามที่หลักสูตรถูกเขียน โดยการวางหรือเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของกิจกรรมและแนวความคิดเข้ากับวัตถุประสงค์ การพัฒนา ก็จะเป็นแบบดัดแปลงคือ ครูจะปรับปรุงเนื้อหาของหลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์ที่กำหนดไว้ นักเรียนควรรู้อะไร และพิจารณาว่าหลักสูตรที่ใช้อยู่เหมาะสมกับการสอนของครูหรือไม่ ถ้าไม่เหมาะสมก็ต้องปรับปรุงหลักสูตรใหม่ (Glickman and others, 2001: 344-345)

โดยสรุป การนำหลักสูตรไปใช้เป็นการนำโครงสร้างแผนงานวิชาการไปสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจกับหลักสูตรอย่างกระฉ่งแจ้งเพื่อให้สามารถบริหารหลักสูตรให้เข้ากับสภาพแวดล้อมบริบท/สภาพชุมชนและนักเรียน

3.1.3 ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องมีขั้นตอน เพื่อให้เกิดแนวทางหรือความชัดเจนในการที่จะพัฒนา เช่น ก่อ สวัสดิทานิชย์ (อ้างถึงใน สวัสดิ์ กาญจนสุวรรณ, 2542: 378-379) ได้เสนอขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรไว้ 6 ประการ คือ

- 1) มีการดำเนินงานเป็นระเบียบแบบแผนต่อเนื่องกันโดยคำนึงถึงจุดเริ่มต้นของการพัฒนา จากที่ใดก่อน แล้วจะดำเนินการอย่างไรในขั้นตอนต่อไป
- 2) การคำนึงถึงวิธีการดำเนินงานต่าง ๆ หลักการและวิธีปฏิบัติตลอดจนองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น การทดสอบหลักสูตร
- 3) การพัฒนาหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ จะต้องมีการฝึกอบรมครูผู้สอนให้เข้าใจหลักสูตรใหม่ ความรู้และแนวคิดใหม่ ๆ
- 4) การคำนึงถึงประโยชน์ในด้านพัฒนาจิตใจ และทัศนคติของผู้เรียน
- 5) มีความจำเป็นที่จะต้องได้รับความร่วมมือ การประสานงานอย่างดีจากเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับหลักสูตรทุกด้าน และเวลาในการติดตามผล
- 6) การมีผู้นำที่ชำนาญ และมีความสามารถในการงานเป็นอย่างดี

สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์ (2546: 67-69) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรที่สามารถทำได้ง่าย ๆ และสอดคล้องกับบริบทต่าง ๆ ภายในโรงเรียน คือ ชั้นเตรียมผู้บริหารโรงเรียนควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องการสอน และการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการให้แก่คณะครูก่อน เพื่อให้เกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของการสอนแบบบูรณาการและเห็นแนวทางในการดำเนินการร่วมกันมีความเข้าใจตรงกัน วางแผนเรื่องระยะเวลาในการพัฒนาหลักสูตร จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณที่จำเป็น เอกสารหลักสูตร โดยเฉพาะหลักสูตรสถานศึกษาของกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม ในชั้นที่ปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ ร่วมกันวางแผนเรื่องเวลาที่จะใช้ทำการสอนในแต่ละหัวข้อเรื่องก่อนว่าจะสอนหัวข้อเรื่องละกี่วัน เช่น 3 วัน 5 วัน หรือกี่วันก็ได้ แต่หากจัดสอน 5 วัน คือ วันจันทร์ถึงวันศุกร์ จะทำให้สะดวกต่อการบริหารจัดการเรื่องวันเวลา และง่ายต่อการจำ ส่วนการตั้งหัวข้อเรื่อง คณะครูระดมสมองช่วยกันตั้งหัวข้อเรื่องและควรมีจำนวนที่พอเหมาะกับจำนวนวันหรือสัปดาห์ที่สอน จะเห็นได้ว่าการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นการนำหลักสูตรเดิมมาพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการบูรณาการรายวิชาต่างๆ เข้าด้วยกัน เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาตามสภาพความเป็นจริงและเพิ่มศักยภาพของนักเรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี มีสุขมีคุณภาพชีวิตที่ดี และสามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

โดยสรุป สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของชุมชนมีการพัฒนาหลักสูตรโดยบูรณาการทุกกลุ่มสาระให้สอดคล้องกับปัญหา และความต้องการของผู้เรียน มีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมโลก มีคณะกรรมการบริหารหลักสูตรพิจารณาเห็นชอบหลักสูตรสถานศึกษา ส่งเสริมครูผู้สอนวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งมีการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

3.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

3.2.1 ความหมายของการเรียนรู้

นักวิชาการได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ไว้หลากหลาย การเรียนรู้หมายถึงการเปลี่ยนพฤติกรรมอันเป็นผลเนื่องจากประสบการณ์ เรามีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม หรือการฝึกหัดรวมทั้งเปลี่ยนปริมาณความรู้ของผู้เรียน ลำดวน เกษตรสุนทร (2543: 48) ให้ความหมายว่า การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมค่อนข้างถาวร อันเนื่องจากประสบการณ์เป้าหมายของการเรียนรู้ต้องการให้ผู้เรียน ดี เก่ง และมีความสุข และ พะยอม วงศ์สารศรี (2545: 70) ให้ความหมายว่า การเรียนรู้ คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องจากประสบการณ์หรือกิจกรรมที่จัดขึ้น และพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงนี้จะต้องเป็นพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวร ไม่ใช่เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากผู้เรียนมีวุฒิภาวะหรือได้รับยาเสพติดหรืออุบัติเหตุ นอกจากนี้ ครอนบัค (Cronbach, 1973:

68-70) ให้ความหมายว่า การเรียนรู้คือการแก้ปัญหาซึ่งจะต้องประกอบด้วย 1) สถานการณ์ (Situation) คือ สิ่งแวดล้อมหรือบรรยากาศรอบตัวผู้เรียน 2) ลักษณะประจำตัวของบุคคล ได้แก่ ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และความพร้อมของผู้เรียนของผู้เรียน อันจะมีส่วนช่วยให้การเรียนบรรลุผลสำเร็จ 3) ความมุ่งหมาย (Goal) คือการทราบจุดหมายของสิ่งที่เรียน 4) การแปลความ (Interpretation) เป็นการทำตัวเองเข้าไปอยู่ในสถานการณ์เพื่อแปลความหมายของสิ่งที่พบ เพื่อช่วยให้เกิดการแก้ปัญหา 5) การกระทำ (Action) หมายถึง การตอบสนองต่อสถานการณ์ที่พบ หลังจากแปลความหมายแล้ว 6) ผลการปฏิบัติ(Consequence) คือ ผลที่ได้รับจากการกระทำ ถ้าเป็นผลดีก็สามารถนำไปใช้ในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกันได้ในทางตรงกันข้ามถ้าผลที่ได้รับ ล้มเหลว บางคนอาจจะแก้ไขปรับปรุงวิธีการตอบสนอง เพื่อให้ได้วิธีที่ดีที่สุด หรือบางคนอาจจะ ล้มเลิกความหวังเต็ม โดยสรุป การเรียนรู้ หมายถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม อันเนื่องมาจาก ประสบการณ์ และพฤติกรรมนั้นจะต้องเป็นพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวร

3.2.2 แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนด แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ ในมาตรา 24 ไว้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542: 23)

- 1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
- 2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
- 3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำ ได้คิดเป็นรักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
- 4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้ สดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
- 5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอน
- 6) อำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไป ร่วมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ
- 7) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ลักษณะคือ การเรียนรู้อย่างมีความสุข การเรียนรู้แบบองค์รวม การเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติ การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น และการเรียนรู้กระบวนการเรียนของตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543: 55-57)

โดยสรุป แนวทางในการจัดการเรียนรู้นั้น สถานศึกษาจะต้องจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ความรู้มาใช้ จัดกิจกรรมให้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติ ผสมผสานความรู้ต่าง ๆ พร้อมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นตลอดเวลา ทุกสถานที่ สถานศึกษาต้องพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมผู้สอนให้ทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อบรมมือกับบุคคล องค์กร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข

3.2.3 หลักการของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

การเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญของชีวิต ช่วยให้คนเราสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตหรือสามารถปรับสิ่งแวดล้อมให้เข้ากับเราได้อย่างเหมาะสม ดังนั้น คนเราจึงเรียนรู้อยู่เสมอและต่อเนื่องตลอดชีวิต นักจิตวิทยา อาจารย์ ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องในแวดวงของการศึกษาจึงให้ความสนใจเรื่องของการเรียนรู้เป็นอย่างมาก เพราะชีวิตความเป็นอยู่ และพฤติกรรมของคนเราจะไปในรูปแบบใด ย่อมขึ้นอยู่กับการเรียนรู้เป็นสำคัญ (พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา, 2542: 10) แต่การที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์นั้น ครูต้องเป็นกัลยาณมิตร รักเมตตา เอาใจใส่ต่อนักเรียนทุกคน ดำเนินการจัดการเรียนการสอนอย่างมีระบบเป็นขั้นตอน โดยต้องมีการวางแผนการสอนที่นำข้อมูลจากหลักสูตร ความต้องการผู้เรียน ชุมชนมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นผู้เรียนให้ฝึกคิดปฏิบัติจริง แสวงหาความรู้และเรียนรู้ร่วมกัน สอนเชื่อมโยงกับสภาพชุมชนและสิ่งแวดล้อม (สิงโต แก้วกัลยา 2543: 32-33)

กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 33-38) ได้ให้แนวทางปฏิบัติในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา ดังนี้ 1) ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและการปฏิบัติจริง 3) ส่งเสริมให้รักการอ่าน และใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่าง ๆ ให้สมดุลกันปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ

กิจกรรม ทั้งนี้โดยจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ประกอบการชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม 4) จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร เช่น นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกัน หรือแบบอื่นๆ ตามความเหมาะสม และ 5) ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันตามความเหมาะสม นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 8-9) ได้เสนอแนะวิธีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ดังนี้ 1) พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) วิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนมีทักษะกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ 3) ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและยกระดับความสามารถในการอ่าน 4) สร้างรูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเป็นต้นแบบ 5) ส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาพิเศษโดยเน้นรูปแบบการจัดการเรียนร่วม 6) พัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา ประสานสถานประกอบการชุมชน เพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ และ 7) พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

นอกจากที่กล่าวมาข้างต้นแล้วกรมสามัญศึกษาได้เสนอแนะกิจกรรมการเรียนการสอนที่เป็นแบบและมีประสิทธิภาพเป็นการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 11 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) ตรวจสอบความรู้ขั้นพื้นฐานของผู้เรียนและจัดกิจกรรมปรับความพร้อมของผู้เรียน
- 2) เตรียมการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรขั้นพื้นฐานและจัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
- 3) จัดการเรียนการสอนตามแผนการสอน เป็นกระบวนการที่ผู้สอนกับผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กันโดยตรง ซึ่งผู้สอนต้องสื่อสารให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ เกิดความรู้ ตามที่ผู้สอนต้องการให้เกิดกับผู้เรียนตามแผนการสอนที่วางไว้ และ 4) ประเมินผลการเรียนการสอนตามแผนการสอนและนำผลการประเมินไปพัฒนาผู้เรียนและการสอนของครู
- 5) รายงานความก้าวหน้าของการจัดการเรียนการสอนอย่างมีระบบและต่อเนื่อง
- 6) ทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อนำผลวิจัยมาใช้พัฒนาการเรียนการสอน
- 7) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้หลากหลายเหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน
- 8) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ฝึกค้นคว้า สังเกตรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์อย่างหลากหลาย สร้างสรรค์และสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
- 9) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาหาความรู้และแสวงหาคำตอบด้วยตนเอง
- 10) นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และ 11) การประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2549: 45-51) ที่ได้กำหนดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยใช้รูปแบบกระบวนการเรียนรู้ 5 ลักษณะ คือ 1) การเรียนรู้อย่างมีความสุข 2) การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

3) การเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด 4) การเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุขภาพด้านกีฬา และ 5) การเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุขภาพของด้านการฝึกฝน กาย วาจา ใจ

3.2.4 การจัดการเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาไว้ว่า ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ดังนั้น ครูผู้สอน และผู้จัดการศึกษาจะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้ชี้แนะ ผู้ถ่ายทอดความรู้ ไปเป็นผู้ช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุนผู้เรียนในการแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้สร้างสรรค์ความรู้ของตน การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากจะมุ่งปลูกฝังด้านปัญญา พัฒนาการคิดของผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณแล้ว ยังมุ่งพัฒนาความสามารถทางอารมณ์ โดยการปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเอง เห็นอกเห็นใจผู้อื่น สามารถแก้ปัญหาข้อขัดแย้งทางอารมณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม การจัดการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้นควรใช้รูปแบบ/วิธีการที่หลากหลาย เน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง การเรียนรู้ด้วยตนเองการเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จากธรรมชาติ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และการเรียนรู้แบบบูรณาการ การใช้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ การเรียนรู้คู่คุณธรรม ทั้งนี้ต้องพยายามนำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปสอดแทรกในการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เนื้อหาและกระบวนการต่างๆ ข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้ในลักษณะองค์รวม การบูรณาการเป็นการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยนำกระบวนการเรียนรู้จากกลุ่มสาระเดียวกันหรือต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้มาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจัดได้หลายลักษณะ เช่น การบูรณาการแบบผู้สอนคนเดียว การบูรณาการแบบคู่ขนาน มีผู้สอนตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันจัดการเรียนการสอน การบูรณาการแบบสหวิทยาการ เป็นต้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544: 21-22)

โดยสรุป สถานศึกษามีการวิเคราะห์จุดประสงค์ และมาตรฐานรายวิชาเพื่อจัดทำหน่วยการเรียนรู้รายวิชาที่มีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้จัดการเรียนการสอน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีการออกแบบการเรียนรู้ ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายได้เป็นอย่างดีมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับธรรมชาติวิชา จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งมีการฝึกทักษะกระบวนการคิดและแสดงออกอย่างสร้างสรรค์

3.3 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น หน่วยงานทางการศึกษาในระดับสูง ควรให้การสนับสนุนส่งเสริมด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาแก่โรงเรียนในสังกัดอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

สื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัย ทั้งคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการศึกษา ตลอดจนการประสานความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนให้ร่วมมือกันในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษาในทุกๆระดับ และในการปฏิรูปการศึกษาให้สำเร็จได้นั้นผู้บริหารจำเป็นต้องนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิรูปการศึกษา ทั้งในการบริหารจัดการทั่วไป และการปฏิรูปการเรียนการสอน ผู้บริหารจึงต้องมีวิสัยทัศน์กว้างไกลและยอมรับเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อเป็นผู้นำในการจัดหาเครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงานโรงเรียนในทุก ๆ ด้าน และส่งเสริมสนับสนุนให้ครู อาจารย์ และนักเรียนได้มีความสนใจและสามารถนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งการที่ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญกับเทคโนโลยี และกล้าที่จะเปลี่ยนแปลงการทำงาน เพื่อประโยชน์ของหน่วยงาน โรงเรียนนั้นย่อมมีการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ (วสันต์ นวนาเหนียว, 2550: 96) (ธีรศักดิ์ ลิขิตวิวัฒน์เศรษฐ์, 2544: 9-11) เพราะสื่อการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหา เกิดทักษะกระบวนการและความรู้สึกนึกคิดอันจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมาย

การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน วัสดุอุปกรณ์และสื่อการสอนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมาย งานวัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอนมีหลายประเภท ครูผู้สอนสามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับบทเรียน นอกจากนี้ สื่อการเรียนการสอนยังเป็นสิ่งที่ช่วยให้ครูและนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนได้สะดวกยิ่งขึ้น เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี และบรรลุตามคุณภาพที่กำหนด ดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553: 247-248) ได้กล่าวว่า สื่อการสอน หมายถึง สิ่งที่มีค่าความรู้ไปสู่ผู้เรียน อยู่ในรูปของสิ่งพิมพ์หรือไม่ใช่สิ่งพิมพ์ก็ได้ สื่อการสอนที่ไม่ใช่สิ่งพิมพ์ก็คือสื่อประเภท โสตทัศนูปกรณ์ หมายถึงวัสดุ เครื่องมือ อุปกรณ์ และวิธีการทางโสตทัศนศึกษา ส่วนโสตทัศนูปกรณ์ หมายถึง อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เป็นวัสดุ เครื่องมืออุปกรณ์หรือวิธีการที่ครูอาจารย์เลือกมา และวางแผนใช้รวมเข้าไปในเนื้อหาของหลักสูตรรายวิชาต่าง ๆ อย่างเหมาะสมกับความต้องการ ระดับชั้น สติปัญญา และความสามารถของผู้เรียน เพื่อให้กระบวนการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

ประเภทของสื่อการสอนจำแนกได้ 3 ประเภท คือ

1. สื่อประเภทวัสดุ บางครั้งเรียกว่า สื่อเล็ก เป็นสื่อที่ทำหน้าที่เก็บความรู้ในลักษณะภาพ เสียง และตัวอักษรในรูปแบบต่าง ๆ ที่ผู้เรียนสามารถใช้เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้วัสดุที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนนี้ จำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ วัสดุที่เสนอเรื่องราว หรือความรู้ได้ด้วยตัวมันเอง โดยไม่ต้องอาศัยเครื่องมือหรืออุปกรณ์ใด ๆ ในการนำเสนอเรื่องราวได้ เช่น กระดานขอล์ก กระดานผ้าสำลี โปสเตอร์ภาพเขียน ภาพถ่าย แผนภูมิ กราฟ การ์ตูน ของจริง

ของจำลอง บัตรคำ หนังสือเรียน เป็นต้น และวัสดุที่ต้องอาศัยเครื่องมือกลไก เป็นตัวนำเสนอเรื่องราวหรือความรู้ เช่น แผ่นเสียง เทปบันทึกเสียง फिल्मสคริป เทปบันทึกภาพ เป็นต้น

2. สื่อประเภทเครื่องมือ หรือ โสตทัศนอุปกรณ์ บางครั้งเรียกว่า “สื่อใหญ่” ซึ่งเป็นตัวกลางหรือทางผ่านของความรู้ที่จะถ่ายทอดไปยังครู และนักเรียนต้องอาศัยวัสดุมาใส่ในตัวของมัน เช่น เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องบันทึกเสียง เครื่องฉายข้ามศีรษะ เครื่องรับโทรทัศน์ โทรทัศน์วงจรปิดเครื่องเล่นแผ่นเสียง เป็นต้น

3. สื่อประเภทเทคนิค หรือวิธีการ หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่ครูหรือนักเรียนจัดขึ้นทั้งในและนอกห้องเรียนในบางครั้งการเรียนการสอนต้องอาศัยเทคนิคบางประการเข้าช่วยจึงทำให้การเรียนได้ผลดี จะใช้เพียงวัสดุ หรือเครื่องมืออย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้ง 2 อย่างก็ยังไม่เพียงพอต้องอาศัยสื่อการสอนต่อไปนี้ คือ การเล่นเกมและหุ่น การแสดงบทบาทสมมุติ การสาธิต การศึกษานอกสถานที่ การแสดงนิทรรศการ การทดลอง นิทรรศการ รายการโทรทัศน์

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2542: 12) ได้ให้ความหมายของนวัตกรรมไว้ว่า เมื่อพิจารณาความหมายศัพท์บัญญัติวิชาการศึกษา คำว่า “นวัตกรรม” หมายถึง การนำสิ่งใหม่ ๆ เข้ามาเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมวิธีการที่ทำอยู่เดิม เพื่อให้ใช้ได้ผลดียิ่งขึ้น ฉะนั้นไม่ว่าวงการหรือกิจกรรมใด ๆ ก็ตามเมื่อมีการนำเอาความเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ เข้ามาใช้เพื่อปรับปรุงงานให้ดีขึ้นกว่าเดิมหรือมุ่งจะให้งานนั้นมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ก็เรียกได้ว่าเป็นนวัตกรรมของวงการนั้น ๆ เช่น ถ้าในวงการศึกษานำเอาเข้ามาใช้เรียกว่า “นวัตกรรม”

นวัตกรรมทางการเรียนการสอน หมายถึง มีการกระทำสิ่งใหม่ นำมาใช้ในการเรียนการสอนแล้วได้ผลดีกว่าวิธีการเก่า อาจจะเป็นคิดสิ่งใหม่ ๆ หรือคิดวิธีการ กระบวนการใหม่ แล้วนำมาปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน ทำให้มีการปรับปรุงพัฒนา มีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นหรือการนำผลงานวิธีการใหม่ สิ่งประดิษฐ์ใหม่ ที่ผู้อื่นคิดไว้มีการศึกษาวิจัยเผยแพร่และเป็นที่ยอมรับนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนแล้วได้ผลดีกว่าวิธีเก่า

กรมวิชาการ (2545: 7-8) ได้กล่าวถึงหลักในการใช้สื่อไว้ว่า การที่ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ติดตามจุดประสงค์หรือไม่ ไม่ใช่เป็นเพราะเราเลือกสื่อการเรียนการสอนได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์เท่านั้นแต่ยังขึ้นกับวิธีการที่นำมาใช้ด้วย การใช้สื่ออาจทำให้หลายโอกาส และด้วยจุดประสงค์ต่าง ๆ เช่น เพื่อการนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อเสนอเนื้อหา เพื่อขยายความรู้ให้กว้างขวางขึ้น และเพื่อการนำเอาความรู้ไปใช้ในกรณีดังกล่าวประสิทธิผลของสื่อย่อมแตกต่างกันไป ด้วยเหตุผลนี้การใช้สื่อจึงต้องอาศัยทักษะและความสามารถของผู้สอนที่จะพิจารณาว่าควรใช้สื่อใด และในโอกาสอย่างไร หลักในการใช้สื่อที่พึงยึดถือมีดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบและศึกษาอย่างละเอียดว่า สื่อนั้นประกอบด้วยอะไรบ้าง มีคุณสมบัติอย่างไร มีวิธีใช้อย่างไร มีสิ่งใดที่ควรระมัดระวัง หรือต้องเตรียมการก่อนนำไปใช้

2. เตรียมสื่อที่จะใช้ให้พร้อม รวมทั้งสถานที่และอุปกรณ์ประกอบการใช้
3. อธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจเสียก่อนว่า เหตุใดจึงต้องใช้สื่อดังกล่าว โดยเฉพาะให้ผู้เรียนมองเห็นว่าสื่อ นั้นจะช่วยทำให้เข้าใจเรื่องอะไรหรือตอบปัญหาใด และมีสิ่งใดบ้างที่ผู้เรียนจะต้องให้ความสนใจ และเป็นพิเศษเกี่ยวกับการใช้สื่อนี้ สิ่งสำคัญต้องให้เกิดความสนใจและรู้ขั้นตอนการใช้สื่อ
4. การใช้สื่อต้องเลือกใช้ให้เหมาะกับเวลาและมีความคล่องแคล่ว
5. หลังจากใช้สื่อต้องมีการทบทวนข้อมูลความรู้และเกิดความคิดใหม่ ๆ

กรมวิชาการ (2542: 25) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการใช้สื่อการสอนไว้ว่า ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และมีความอยากรู้อยากเห็น ทำให้ผู้เรียนเรียนได้ง่ายขึ้นและจำบทเรียนได้ดีย่นเวลาและระยะทางกับสถานที่ได้ ย่อขนาดของสิ่งของที่ไม่สามารถจะนำเข้ามาในห้องเรียนได้ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ อาจกล่าวได้ว่า งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนต้องจัดหา และจัดบริการวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนอย่างเพียงพอสำหรับการใช้ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผลิตใช้และบำรุงรักษาสื่ออย่างเหมาะสมและคุ้มค่า มีการแสวงหาแหล่งวิทยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนนอกจากนี้จะต้องมีการประเมินผลการใช้สื่อจะจัดหาวัสดุที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ปรียาพร วงศ์อนุตโรจน์ (2553: 220) ได้กล่าวถึงงานสื่อการเรียนการสอนว่าเป็นการนำเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อให้มีประสิทธิภาพทางด้านวิชาการ สถานศึกษาจะมีงานสื่อการสอน โดยเรียกชื่อต่างกันไป เช่น ศูนย์โสตทัศนูปกรณ์ งานสื่อการเรียนการสอน ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา อย่างไรก็ตามงานสื่อการสอนเป็นงานบริการในด้านวัสดุเครื่องมือโสตทัศนูปกรณ์แก่ครูอาจารย์และนักเรียน ในด้านงานบริการสื่อการสอนจะมีการจัดหาสื่อการสอนเพื่อไว้บริการ การจัดบริการในรูปแบบต่าง ๆ การบำรุงรักษาสื่อการสอน การประชาสัมพันธ์ การจัดทำโครงการด้านวิชาการ และการประเมินผลงานสื่อการสอน อาคารสถานที่ก็เป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงในด้านการให้บริการสื่อการสอน

โดยสรุป การวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียน ส่งเสริมให้ครูผลิตและพัฒนาสื่อใช้ในการเรียนการสอนที่หลากหลาย จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษามีการบำรุงรักษา สื่อเทคโนโลยีให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ตลอดเวลาสถานศึกษามีการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีทางการศึกษา รวมทั้งมีการประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

3.4 การวัดผลประเมินผล

การวัดผล การประเมินและการเทียบโอนผลการเรียน ถือว่าเป็นภารกิจอย่างหนึ่งที่สถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญ ซึ่งการวัดผล การประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน จะมี

คุณภาพและประสิทธิภาพได้นั้น จะต้องมีการจัดการที่เป็นระบบและกระบวนการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพสามารถรับรองการประเมินภายในและการประเมินภายนอกได้ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา สิริพัทธ์ เจษฎาวิโรจน์ (2546: 97-100) นอกจากนี้ การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนยังเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญที่จะนำมาซึ่งคุณภาพการศึกษาของนักเรียน เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยพัฒนาการศึกษาระดับต่าง ๆ เพราะผลมาจากการวัดและการประเมินผลการศึกษา ส่วนการเทียบโอนผลการศึกษานั้น เป็นการสร้างโอกาสให้กับนักเรียนผู้มีความต้องการศึกษาตามสถาบันต่าง ๆ ตามวาระและโอกาสที่แตกต่างกัน ซึ่ง Noll (1965: 13-14) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การวัดผลและประเมินผลเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการทดสอบและการหาข้อมูลของการทดสอบ เพื่อนำมาตัดสินใจ และ กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 24-26) ได้กำหนดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ไว้ว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ให้ผู้สอนใช้พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้เพราะจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน รวมทั้งข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้ได้อย่างเต็มตามศักยภาพ สถานศึกษาในฐานะรับผิดชอบจัดการศึกษา จะต้องทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการวัด และประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกันและเป็นไปตามมาตรฐานเดียวกัน ดังนั้นการวัดและประเมินผลจึงต้องใช้วิธีการที่หลากหลายเน้นการปฏิบัติให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และสามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยประเมินความประพฤติ พฤติกรรมการเรียนการร่วมกิจกรรมและผลงานจากโครงการหรือแฟ้มสะสมผลงานผู้ใช้การประเมินระดับชั้นเรียนที่สำคัญ คือ ผู้เรียน ผู้สอนและพ่อแม่ ผู้ปกครองจำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วิธีการ และค้นหาข้อมูลเกณฑ์ต่างๆ ที่จะสะท้อนให้เห็นภาพสัมฤทธิ์ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนจะทราบระดับความก้าวหน้า ความสำเร็จของตน ครูผู้สอนจะเข้าใจความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน แต่ละกลุ่มสามารถให้ระดับคะแนนหรือจัดกลุ่มผู้เรียน รวมทั้งประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเองได้ ขณะที่พ่อแม่ผู้ปกครองจะได้ทราบระดับความสำเร็จของผู้เรียนสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์การประเมินโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา

การประเมินผลระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าด้านการเรียนรู้เป็นรายชั้นปีและช่วงชั้น สถานศึกษานำข้อมูลที่ได้นี้ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนและคุณภาพของผู้เรียน ให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้รวมทั้งการนำผลการประเมินรายช่วงชั้นไปพิจารณาตัดสินการเลื่อนช่วงชั้น กรณีผู้เรียนไม่ผ่านมาตรฐานการเรียนของกลุ่มสาระต่างๆ สถานศึกษาต้องจัดให้มีการเรียนการสอนซ่อมเสริมและจัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ด้วย (กรมวิชาการ, 2545: 24-26) คณะกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้ได้ให้แนวทางการ

ประเมินที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนไว้ว่า การประเมินผลการเรียนรู้พิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ สังเกตพฤติกรรม การเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่กันไปตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา และให้นำผลการประเมินดังกล่าวมาใช้ประกอบการพิจารณา ให้การจัดสรรโอกาสการเข้ารับการศึกษาต่อโดยใช้วิธีการที่หลากหลายซึ่งสอดคล้องกับ บุญชู วัลย์สเถียร (2544: 38) ที่ให้แนวความคิดเกี่ยวกับการวัดและการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนว่า การวัดการประเมินผลมีบทบาทที่สำคัญยิ่งต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน โดยพื้นฐานที่สำคัญ คือ ให้ข้อมูลสารสนเทศที่สามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจทางการศึกษาหลายประการ และที่สำคัญที่สุด คือ เน้นเพื่อการเรียนการสอนในห้องเรียนการตัดสินใจเกี่ยวกับการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนในยุคปัจจุบัน ซึ่งระบบสื่อสารเทคโนโลยีต่างๆ มีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วความต้องการที่จะพัฒนาผู้เรียนอันเป็นผลผลิตจากกระบวนการจัดการศึกษาให้เป็นผู้มีคุณภาพในการที่จะดำเนินการเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาจึงต้องการปฏิรูประบบประเมินผลเพื่อเป็นวิธีที่จะนำไปสู่ความเป็นเลิศหรือมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ ส่วนนักศึกษารุ่นใหม่ วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2541: 63-68) มีความเห็นว่า การวัดและประเมินแนวใหม่สามารถที่จะวัดและประเมินความสามารถของผู้เรียนได้เหมาะสม และสอดคล้องกับวิธีการเดิมเป็นวิธีการประเมินที่สอดคล้องกับลักษณะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพราะเป็นวิธีการที่สามารถค้นหาความสามารถและความก้าวหน้าในการเรียนรู้ที่แท้จริงของผู้เรียน และยังเป็นข้อมูลสำคัญที่สามารถนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดีด้วย แนวทางการประเมินที่สำคัญมี 3 แนวทาง คือการประเมินจากสภาพจริง และการประเมินจากแฟ้มสะสมผลงาน

การวัดผลและการประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบแบบเดิม ๆ จึงไม่ได้วัดสภาพที่แท้จริงของผู้เรียน ไม่สามารถประเมินกระบวนการและผลผลิตที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง รวมทั้ง ไม่สามารถชี้ให้เห็นพัฒนาการได้อย่างชัดเจน ผลสัมฤทธิ์ที่แท้จริงไม่ใช่การใช้เฉพาะแบบทดสอบเพียงอย่างเดียว การวัดผลและการประเมินผลที่จะให้ครอบคลุมในทุก ๆ ด้านนั้นผู้สอนและผู้เรียนจะต้องร่วมกันประเมินตามสภาพจริง (ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ และคณะ 2542: 10) นอกจากนี้ นักการศึกษา รุ่นใหม่ สุวิทย์ มูลคำ (2542: 22-23) ให้ความหมายว่า การประเมินผลตามสภาพจริง หมายถึง การวัดผลและการประเมินผลกระบวนการทำงานในด้านสมองหรือความคิดและจิตใจของผู้เรียนอย่างตรงไปตรงมาตามสิ่งที่ผู้เรียนกระทำ โดยพยายามตอบคำถามว่าผู้เรียนทำอะไรและทำไมจึงทำอย่างนั้น การได้ข้อมูลว่า “เขาทำอะไร” และ “ทำไม” จะช่วยให้ผู้สอนได้ช่วยผู้เรียนพัฒนาการเรียนของผู้เรียนและการสอนของผู้สอน ทำให้การเรียนการสอนมีความหมายและทำให้เกิดความอยากในการเรียนรู้ต่อไป

ความของสำคัญการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบบูรณาการจำเป็นต้องมีเทคนิคต่าง ๆ เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ มีเทคนิควิธีการจัดการและประเมินผล

หลากหลายวิธีครูผู้สอนสามารถเลือกวิธีใช้ตามความเหมาะสมกับเนื้อหาหรือรูปแบบการบูรณาการ และเนื่องจากการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเป็นแบบผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ เน้นการฝึกปฏิบัติตามกระบวนการ รวมทั้งการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ การจัดและประเมินผลผู้สอนจึงต้องเลือกใช้ให้หลากหลาย และดำเนินการควบคุมกันไปในกระบวนการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลที่ต้องการวัดและประเมินผลเรียนรู้ให้ได้ครบถ้วนทุกด้านให้สอดคล้องกับผลการเรียนที่คาดหวัง และมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร วิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้แบบบูรณาการ ได้แก่ การสังเกต การบันทึกประจำวัน การตอบปากเปล่า การเขียนคำตอบหรือความเรียงการประเมินตนเอง การประเมินกลุ่ม การสัมภาษณ์เดี่ยวการสัมภาษณ์กลุ่ม การใช้แฟ้มสะสมผลงาน การให้คะแนนแบบรูบริค การสนงตอบ การใช้แบบทดสอบ (สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์, 2546: 97-100)

ส่วนการเทียบโอนผลการเรียน ถือเป็นกรนำผลการเรียนซึ่งเป็นความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของผู้เรียน ที่เกิดจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยมาประเมินเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่ง แนวดำเนินการโอนผลการเรียน ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการเทียบโอนผลการเรียน ดังนี้

1. ผู้ขอเทียบโอนขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียน หรือนักศึกษาของสถานศึกษาใด สถานศึกษาหนึ่ง โดยสถานศึกษาดังกล่าวดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนในภาคเรียนแรกที่ขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนหรือนักศึกษา ยกเว้นกรณีมีเหตุผลจำเป็น
2. จำนวนหมวดวิชา รายวิชา จำนวนหน่วยการเรียนรู้ที่จะรับเทียบโอนและอายุของผลการเรียนที่จะนำมาเทียบโอน ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการของสถานศึกษา ทั้งนี้ เมื่อเทียบโอนแล้วผู้ขอเทียบโอนต้องมีเวลาเรียนอยู่ในสถานศึกษาที่รับเทียบโอนไม่น้อยกว่า 1 ภาคเรียน
3. ในกรณีมีเหตุผลจำเป็นระหว่างเรียน ผู้เรียนสามารถแจ้งความจำนงขอไปศึกษาบางรายวิชาในสถานศึกษาอื่น แล้วนำผลมาเทียบโอนได้ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการของสถานศึกษา
4. การเทียบโอนผลการเรียนให้ดำเนินการในรูปของคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน จำนวนไม่น้อยกว่า 3 คน แต่ไม่เกิน 5 คน
5. การเทียบโอนให้ดำเนินการดังนี้ 1) กรณีผู้ขอเทียบโอนมีผลการเรียนมาจากหลักสูตรต่าง ๆ ให้นำหมวดวิชา รายวิชาที่มีจุดประสงค์และเนื้อหาสอดคล้องกันไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 มาเทียบโอนผลการเรียนได้ และพิจารณาให้ระดับผลการเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่รับโอน 2) กรณีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ ให้พิจารณาจากเอกสารหลักสูตร (ถ้ามี) โดยมี

การประเมินด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย และให้ระดับผลการเรียนตามเกณฑ์การประเมินผลการเรียนของหลักสูตรที่รับเทียบโอน

สำหรับรายละเอียดของการเทียบโอนนั้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550: 1-30) ให้รายละเอียดว่า การเทียบโอนผลการศึกษา หมายถึง การนำผลการศึกษาและการเรียนรู้ที่เป็นความรู้ทักษะ และประสบการณ์จากการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย มาประเมินเข้าสู่หลักสูตรระดับใดระดับหนึ่ง การเทียบโอนผลการศึกษาประกอบด้วย 1) การเทียบระดับการศึกษา และ 2) การเทียบโอนผลการเรียน

การเทียบระดับการศึกษา หมายถึง การกำหนดความเท่าเทียมกันของมาตรฐานการศึกษาตามหลักสูตรในแต่ละระดับทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบ หรือการนำผลการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษาตามอัธยาศัยมาประเมินเพื่อให้ได้หรือสำเร็จระดับการศึกษาระดับใดระดับหนึ่ง

การเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การนำผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของบุคคลที่เกิดจากการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัยที่ได้สั่งสมไว้มาประเมินเป็นส่วนใดส่วนหนึ่งของหลักสูตรในแต่ละระดับการศึกษาโดยให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็ผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพหรือจากประสบการณ์การทำงาน

นอกจากนี้ระเบียบสถานศึกษาว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ของสถานศึกษา ได้ระบุสาระสำคัญ สรุปได้ว่า สถานศึกษาจัดทำระเบียบสถานศึกษาว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 จะระบุเรื่องการเทียบโอนผลการเรียนไว้เป็น 1 หมวด การเทียบโอนผลการเรียนเป็นการนำผลการเรียนซึ่งเป็นความรู้ ทักษะและประสบการณ์ของผู้เรียนที่เกิดจากการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย มาประเมินเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่งแนวทางดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนดำเนินการดังนี้

1. ผู้ขอเทียบโอนต้องขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาหรือนักเรียนของสถานศึกษาใดสถานศึกษาหนึ่ง
2. จำนวนสาระการเรียนรู้รายวิชา จำนวนหน่วยกิต ที่จะรับเทียบโอนและอายุของผลการเรียนที่จะนำมาเทียบโอน ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษา เมื่อเทียบโอนแล้วต้องมีเวลาเรียนอยู่ในสถานศึกษาที่จะเทียบโอนไม่น้อยกว่า 1 ภาคเรียน
3. การเทียบโอนผลการเรียนให้ดำเนินการในรูปของคณะกรรมการการเทียบโอนผลการเรียนจำนวนไม่น้อยกว่า 3 คน แต่ไม่เกิน 5 คน แนวปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบของ

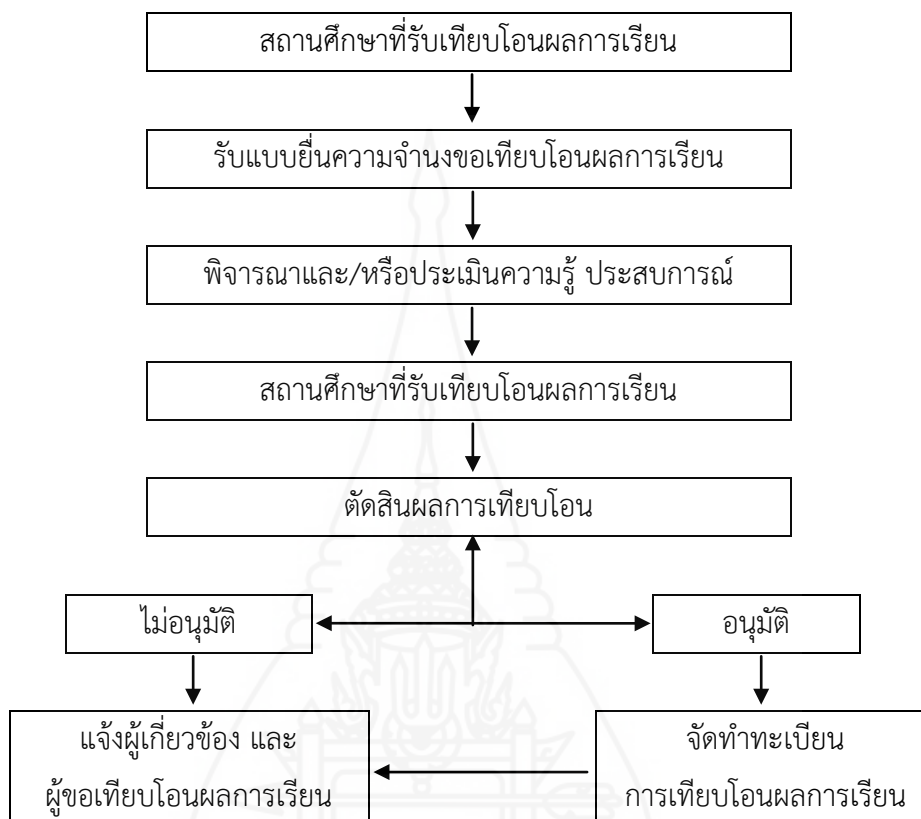
กระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดไว้แล้ว ดังตัวอย่างการกำหนดโครงสร้างคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนในตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 ตัวอย่างการกำหนดโครงสร้างคณะกรรมการการเทียบโอนผลการเรียน

รูปแบบ	โครงสร้างคณะกรรมการ	
1	- ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ - หัวหน้าระดับ (ประถมศึกษา หรือมัธยมศึกษา) หรือช่วงชั้น (ช่วงชั้นที่ 1,2,3 หรือ 4) ที่เปิดสอนในสถานศึกษา - หัวหน้าฝ่ายทะเบียนและวัดผล	ประธาน กรรมการ กรรมการและเลขานุการ
2	- ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ - หัวหน้าระดับระดับที่เทียบโอน - หัวหน้าฝ่ายทะเบียนและวัดผล	ประธาน กรรมการ กรรมการและเลขานุการ
3	คณะอนุกรรมการแต่ละหมวดวิชาหรือแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ (จำนวน 5-8 ชุด) - หัวหน้าหมวดวิชาหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ - ครูผู้สอนในหมวดวิชาหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้	ประธาน กรรมการและเลขานุการ
4	- ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ - หัวหน้าระดับ (ประถมศึกษา หรือมัธยมศึกษา) หรือช่วงชั้น (ช่วงชั้นที่ 1,2,3 หรือ 4) ที่เปิดสอนในสถานศึกษา - หัวหน้าฝ่ายทะเบียนและวัดผล คณะอนุกรรมการแต่ละรูปแบบการจัดการศึกษา (ในระบบ นอกกระบบ ตามอัธยาศัย) จำนวน 3 ชุด - เลือกรู้ และ/หรือผู้แทนชุมชน และ/หรือผู้แทนหน่วยงานเฉพาะที่มีความรู้ด้านการจัดการศึกษาในแต่ละรูปแบบเป็นประธาน กรรมการ กรรมการและเลขานุการ	ประธาน กรรมการ กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนจะต้องดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน โดยยึดแนวปฏิบัติในการเทียบโอนผลการเรียนที่กำหนดไว้เป็นสำคัญ การดำเนินงานอาจมีกรณีเฉพาะ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในแนวปฏิบัติ การตัดสินใจดำเนินการใดๆ ที่นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในแนวปฏิบัติที่กำหนด ควรตัดสินใจดำเนินการในรูปแบบของคณะกรรมการและบันทึกไว้เป็นหลักฐานเพื่อการ

ปรับปรุงจัดทำแนวปฏิบัติในการเทียบโอนผลการเรียนให้ชัดเจนและครอบคลุมต่อไปการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนอาจดำเนินการตามภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 ขั้นตอนการเทียบโอนผลการเรียน

สถานศึกษาจะต้องนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาระบบบริหารจัดการเทียบโอนผลการเรียนในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยต้องดำเนินการบนพื้นฐานของข้อมูลสารสนเทศและการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง สามารถแสดงระบบบริหารจัดการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษาแสดงดังนี้

1. การเตรียมการดำเนินงานเทียบโอนผลการเรียน กำหนดแนวปฏิบัติในการเทียบโอนผลการเรียน แต่งตั้งคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนดำเนิน
2. การเทียบโอนผลการเรียน อนุมัติผลการเทียบโอนผลการเรียน จัดทำทะเบียนผู้ขอเทียบโอนผลการเรียน แจ้งผลการเทียบโอนผลการเรียนแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ขอเทียบโอน
3. การกำกับ ติดตามประเมิน และรายงานผลการดำเนินงาน กำกับ ติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ กำหนดช่วงเวลาการกำกับ ติดตาม จัดทำรายงาน ปรับปรุงและ

พัฒนาสถานศึกษาต้องกำหนดบทบาทของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการเทียบโอนผลการเรียนให้ชัดเจน และครอบคลุมหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ โดยอาจมีแนวทางในการกำหนดดังตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3 บทบาทของผู้เกี่ยวข้องในการเทียบโอนผลการเรียน

ผู้รับผิดชอบ	บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องในการเทียบโอนผลการเรียน
1. คณะกรรมการ สถานศึกษา	- รับทราบผลการดำเนินงานเทียบโอนผลการเรียน
2. หัวหน้าสถานศึกษา	- แต่งตั้งคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน - อนุมัติผลการเทียบโอนผลการเรียน
3. คณะกรรมการ เทียบโอนผลการเรียน	- จัดทำแนวปฏิบัติในการเทียบโอนผลการเรียน - กำหนดระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินความรู้และประสบการณ์ ของผู้ขอเทียบโอนผลการเรียน - จัดทำหรือจัดหาเครื่องมือในการประเมินความรู้ทักษะและประสบการณ์ ของผู้เทียบโอนผลการเรียน - ประเมินความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ของผู้ขอเทียบโอนผลการเรียน - ตัดสินผลการเทียบโอนผลการเรียนและนำเสนอหัวหน้าสถานศึกษา เพื่ออนุมัติการเทียบโอนผลการเรียน - ประเมินผลการดำเนินงานเทียบโอนผลการเรียนและจัดทำรายงานผล ดำเนินงาน
4. งานทะเบียนวัดผล	- ประสานงานการเทียบโอนผลการเรียน - บันทึกผลการเทียบโอนผลการเรียน - พิจารณารวบรวมเอกสาร/หลักฐานทางการศึกษากรณีผู้เรียนมีความ ประสงค์ขอเทียบโอนผลการเรียนไปยังสถานศึกษาอื่น และตามคำร้อง ของสถานศึกษาที่รับโอน - ออกเอกสารในแจ้งผลการเทียบโอนผลการเรียนตามที่มีผู้ร้องขอ

รูปแบบและวิธีดำเนินงาน ผลการเรียนรู้ของผู้ขอเทียบโอน อาจเกิดจากการศึกษา
ในระบบการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย สำหรับการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยสามารถจำแนกออกเป็นการศึกษาในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ การศึกษาตามหลักสูตรระยะ

ส้นหลักสูตรเฉพาะ การศึกษาที่จัดโดยครอบครัวศูนย์การเรียนรู้ การฝึกฝีมือ รวมทั้งประสบการณ์การทำงานจากแรงงานไทยในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งสามารถนำมาสรุปแนวทางการพิจารณาเทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่การศึกษาในระบบในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีการให้เจ้าหน้าที่ผลการเรียน การบันทึกผลการเรียน และการคิดผลการเรียนเฉลี่ยได้ ดังนี้

1. การพิจารณาเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาในระบบเข้าสู่การศึกษาในระบบ
2. การพิจารณาเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษานอกระบบเข้าสู่การศึกษาในระบบ
3. การพิจารณาเทียบโอนผลการเรียนจากการจัดการศึกษาโดยครอบครัวเข้าสู่การศึกษาในระบบ
4. การพิจารณาเทียบโอนผลการเรียนจากการจัดการศึกษาโดยศูนย์การเรียนรู้ การศึกษาหลักสูตรระยะสั้น หลักสูตรเฉพาะ การฝึกอาชีพ ประสบการณ์การทำงานเข้าสู่การศึกษาในระบบ
5. การพิจารณาเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาตามหลักสูตรต่างประเทศ เข้าสู่การศึกษาในระบบสถานศึกษาเดิม หมายถึง สถานศึกษาที่นักเรียนได้เรียนมาก่อนและมีผลการเรียนที่จะนำมาขอรับการเทียบโอนสถานศึกษาใหม่ หมายถึง สถานศึกษาที่รับเทียบโอนผลการเรียนเป็นสถานศึกษาที่นักเรียนประสงค์จะเข้าศึกษาต่อเนื่อง

โดยสรุป การวัดประเมินผล เป็นกระบวนการจัดทำแผนการวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรและระเบียบที่กำหนดไว้ ซึ่งสถานศึกษามีคู่มือเกี่ยวกับระเบียบ แบบแผน แนวปฏิบัติ การวัดและประเมินผลของสถานศึกษา ตามหลักสูตรและระเบียบที่กำหนดไว้สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดทำแผนการวัดผลประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย มีการส่งเสริมและสนับสนุนครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจ และปฏิบัติตามระเบียบการวัดผลและประเมินผลที่สอดคล้องกับสภาพจริงและนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน รวมทั้งมีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่นตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

3.5 การนิเทศการเรียนการสอน

การนิเทศการเรียนการสอนหรือการนิเทศการศึกษา เป็นสิ่งหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาครูอาจารย์ในด้านวิชาการ และช่วยให้นักวิชาการก้าวหน้ามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เนื่องจากการบริหารและการจัดการในเรื่องใด ๆ จะเกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลสูงสุด จำเป็นต้องมีการควบคุม ดูแล ตรวจสอบ แนะนำช่วยเหลือคอยให้บริการ ปรับปรุงแก้ไขอยู่ตลอดเวลา งานส่วนนี้เกิด

จากการนิเทศ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาจึงต้องแปรเปลี่ยนไปตามระบบการศึกษา เช่น หลักสูตร การจัดและดำเนินการสอนผู้บริหารและครูอาจารย์ในสถานศึกษา จำเป็นต้องได้รับความรู้เพิ่มเติม และพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถเพื่อรับการเปลี่ยนแปลงและก้าวหน้าทันความเปลี่ยนแปลงที่กำลังเป็นอยู่ (ธีรพล ขยันการนาวิ, 2547: 34)

3.5.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาคุณภาพของครูให้มีประสิทธิภาพในด้านการจัดการเรียนการสอน โดยให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายดังต่อไปนี้ Good (1973: 574) ให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษาเป็นความพยายามของผู้ทำหน้าที่นิเทศที่จะช่วยให้คำแนะนำครูให้สามารถปรับปรุงการสอนของตนให้ดีขึ้น การนิเทศการศึกษาช่วยให้เกิดความเจริญงอกงามในด้านวิชาชีพ ช่วยพัฒนาความสามารถของครู ทำนองเดียวกัน Goldhammer and others (1980: 13) ได้สรุปจากคำจำกัดความการนิเทศไว้ว่า เป็นลักษณะงานที่มอบหมายให้ครูหรือผู้นิเทศที่จะกระตุ้นให้ครู หรือครูแนะแนวในสถานศึกษาได้มีการพัฒนาในการที่จะนำวิธีการสอน สื่อการเรียนการสอนมาใช้โดยเน้นถึงทักษะในการติดต่อสื่อสารปัจจุบันการนิเทศการศึกษาเป็นความพยายามที่จะช่วยเหลือครูแก้ปัญหาช่วยเหลือครูในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการสร้างบรรยากาศที่ดีระหว่างครูและนักเรียน ส่วน Mark and others (1978: 14) ให้ความหมายว่า การจัดการนิเทศศึกษานั้นมีความสำคัญอยู่ที่ประสิทธิภาพในการพัฒนาและปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสม และส่งผลในการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพความที่พึงประสงค์ Harris (1985: 13) ให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษาเป็นสิ่งที่บุคลากรในโรงเรียนกระทำต่อบุคคลหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะคงไว้หรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนในโรงเรียน มุ่งให้เกิดประสิทธิภาพด้านการสอนเป็นสำคัญ Glickman (1990: 6) ให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษาเป็นเรื่องของงานกับปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2542: 2) ให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกับครู และ บุคลากรทางการศึกษาด้วยการให้ความช่วยเหลือ และ แนะนำส่งเสริมให้เกิดการปรับปรุงการสอนเพื่อพัฒนานักเรียนให้เต็มศักยภาพ เมตต์ เมตต์การุณจิต (2543: 54) ให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษาเป็นการให้คำปรึกษา ชี้แนะ แนะนำ และให้ความช่วยเหลือต่อกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อปรับปรุงให้ได้ผลตามเกณฑ์ที่วางไว้

โดยสรุป การนิเทศการศึกษา เป็นการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถมีความเชื่อมั่น สามารถพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพมาตรฐานด้านการจัดการศึกษา

3.5.2 ความสำคัญและความจำเป็นในการนิเทศการศึกษา

การเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องของโลกยุคปัจจุบัน ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจการเมือง วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี รวมทั้งนวัตกรรมต่าง ๆ ทำให้สถานศึกษาจำเป็นต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงอยู่เสมอ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการณ์นั้นๆ การนิเทศการศึกษามีความสำคัญต่อระบบการศึกษาและระบบโรงเรียนเป็นอย่างมากตามที่เยาเวพา เดชะคุปต์ (2542: 86-87) ได้สรุป ความสำคัญของการนิเทศการศึกษาไว้ 2 ประการ ดังนี้

1) การนิเทศการศึกษามีความสำคัญต่อระบบการศึกษา เมื่อสังคมมีการเปลี่ยนแปลง การศึกษาก็ต้องมีการเปลี่ยนแปลงด้วย ต้องมีการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรการศึกษาให้มีเนื้อหาสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพสังคมอยู่เสมอ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีอย่างไม่หยุดยั้งทำให้แนวความคิดเรื่องการเรียนการสอนมีการพัฒนาตลอดเวลาจนมีการคิดค้นแนวทางใหม่ที่มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ ผู้บริหาร และผู้นิเทศต้องมีความรู้ในเรื่องเหล่านี้เพื่อจะได้ช่วยเหลือเผยแพร่แนวคิดใหม่ๆ ให้ครูผู้สอนได้สอนอย่างมีประสิทธิภาพ การนิเทศช่วยให้เกิดมาตรฐานการศึกษาเพราะเป็นการควบคุมดูแลระบบการศึกษาและการเรียนการสอนในโรงเรียนเมื่อพบข้อบกพร่องก็มีการช่วยเหลือแนะนำ แก้ปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ จนได้มาตรฐานตามที่ต้องการ

2) การนิเทศการศึกษามีความสำคัญต่อระบบโรงเรียน เนื่องจากการศึกษายังไม่มีความพร้อมในด้านบุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวกรวมถึงกระบวนการศึกษาทั้งหมด การนิเทศช่วยให้มีความพร้อมมากยิ่งขึ้น และสิ่งที่ติดอยู่แล้วการนิเทศจะช่วยพัฒนาให้ดีขึ้นกว่าเดิมอยู่เสมอ ครูผู้สอนยังขาดเทคนิคในการถ่ายทอดวิชาและการเป็นผู้นำ จึงต้องมีการแนะนำช่วยเหลือด้วยการนิเทศการศึกษายังไม่พร้อมในเรื่องดังกล่าว นักเรียนมีปัญหาในการเรียน จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือแนะนำมีกิจกรรมหรือนวัตกรรมทางการศึกษาเกิดขึ้นอยู่เสมอ มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรใหม่ ต้องเร่งรัดการดำเนินงานตามแนวทางของหลักสูตรใหม่ทำให้ต้องใช้การนิเทศเข้ามาช่วยในการทำความเข้าใจตลอดจนเสนอแนวทางในการดำเนินงานแก่บุคลากรในโรงเรียนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรต่อไป

นอกจากนี้ วิจิตร วรุตบางกูร และคณะ (2542: 87) ได้สรุปความจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศการศึกษาเนื่องจากเหตุผลสำคัญ ดังนี้ 1) สภาพสังคมเปลี่ยนไปทุกขณะ การศึกษาจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมด้วย การนิเทศการศึกษาจะช่วยทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นในองค์การที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา 2) ความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ เพิ่มขึ้นโดยไม่หยุดยั้ง แม้แนวความคิดเรื่องการเรียนการสอนก็เกิดขึ้นใหม่อยู่ตลอดเวลา การนิเทศการศึกษาจะช่วยทำให้ครูมีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ 3) การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้การเรียนการสอนพัฒนาขึ้นจำเป็นต้องได้รับการชี้แนะ หรือการนิเทศการศึกษาจากผู้ชำนาญการ

โดยเฉพาะจึงจะทำให้แก้ไขปัญหาค่าสำเร็จลุล่วง 4) การศึกษาของประเทศไม่ว่าจะรักษามาตรฐานไว้ได้จะต้องมีการควบคุมดูแลด้วยระบบการนิเทศการศึกษา

จะเห็นได้ว่า การนิเทศศึกษามีความสำคัญและจำเป็นต่อการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะจะต้องพัฒนาบุคคลเพื่อความผาสุกของมนุษย์ส่วนร่วม ยิ่งบุคคลที่จะต้องพัฒนานั้นเป็นเด็กอยู่ในวัยเยาว์เท่าใด งานนิเทศยิ่งเป็นสิ่งที่ละเอียดอ่อนและสลับซับซ้อนมากขึ้นเท่านั้น ดังนั้น Good (1973: 574) จึงได้กำหนดจุดหมายของการนิเทศไว้ว่าเพื่อช่วยเหลือครูในการปรับปรุงการสอนจะเป็นการกระตุ้นให้เกิดความเจริญงอกงามทางวิชาชีพและการพัฒนาตนเองในเรื่องการเลือกและปรับปรุงจุดประสงค์การสอน สื่อการสอน วิธีสอนและประเมินผลการเรียน ส่วน Gwynn (1974: 27-31) ได้กำหนดจุดหมายของการนิเทศศึกษาสอดคล้องกับ Good ดังนี้ 1) เพื่อช่วยเหลือครูให้เข้าใจเด็กดียิ่งขึ้น 2) ช่วยพัฒนาครูให้เกิดความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะเป็นที่ยอมรับของผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน 3) ช่วยเหลือครูในการจัดหาและเลือกสื่อการสอน 4) ช่วยเหลือครูในการปรับปรุงวิธีสอน 5) สร้างลักษณะความเป็นผู้นำให้แก่ครูคนอื่นๆ 6) ช่วยเหลือครูในการประเมินผลการเรียน 7) ช่วยกระตุ้นครูให้รู้จักประเมินผลการทำงานและความก้าวหน้าของตนเอง 8) ช่วยให้ครูมีความรู้สึกว่าได้รับผลสำเร็จมีความมั่นคงปลอดภัยในการทำงาน 9) ช่วยเหลือให้ครูร่วมมือกันในการปรับปรุงหลักสูตร เพื่อนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสม และ 10) เพื่อประชาสัมพันธ์การทำงานและความก้าวหน้าของโรงเรียนแก่ชุมชน

ดังนั้น การนิเทศศึกษาจึงมีจุดมุ่งหมายหลักอยู่ที่การพัฒนาครูทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ คือช่วยให้ครูมีความเข้าใจถ่องแท้ในวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ในด้านหลักสูตร ด้านระเบียบวิธีการสอน ด้านการประเมินผล และการประมวลความรู้เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อสร้างความเจริญงอกงามทางสติปัญญาให้เกิดแก่ผู้เรียน Harris (1985: 318-319) ได้กล่าวถึงจุดหมายที่สำคัญของการนิเทศการศึกษา 4 ประการ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาคนซึ่งเป็นการพัฒนาให้ครูและบุคลากรภายในสถานศึกษาเหล่านั้นได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น
2. เพื่อพัฒนางาน การนิเทศศึกษาได้มีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่นักเรียนซึ่งเป็นผลผลิตจากการสอนของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยเหตุนี้การนิเทศที่จัดขึ้นจึงมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนางานซึ่งได้แก่ การสอนนั่นเอง
3. เพื่อสร้างการประสานสัมพันธ์ การสร้างประสานสัมพันธ์นั้นเป็นผลที่เกิดจากการทำงานร่วมกันรับผิดชอบร่วมกัน ผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำผู้ตาม ซึ่งไม่ใช่เป็นการทำภายใต้การถูกบีบบังคับ และคอยตรวจตราหรือคอยจับผิด
4. เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ การสร้างขวัญและกำลังใจนั้นถือว่าเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการนิเทศทั้งนี้เพราะขวัญและกำลังใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้

บุคคลมีความตั้งใจทำงาน หากการนิเทศไม่สร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานแล้วการนิเทศก็ย่อมจะประสบผลสำเร็จได้ยาก

โดยสรุป การนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายที่มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาตนเองของครูการพัฒนาวิชาชีพให้เจริญก้าวหน้า สร้างเสริมหรือบำรุงขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติแก่ครู การสร้างความมั่นใจในการคิด และการปฏิบัติงานของครู สร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ และประสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน หรือหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งเป็นแนวทางที่ทำให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จนั่นเอง

3.5.3 หลักการสำคัญของการนิเทศการศึกษา

หลักการนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นแนวปฏิบัติที่ผู้นิเทศต้องนำไปปฏิบัติขณะทำการนิเทศ การนิเทศภายในสถานศึกษา โดยเฉพาะทางด้านวิชาการจะบรรลุผลตามความมุ่งหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพผู้ดำเนินงานต้องมีหลักยึดในการทำงาน ซึ่ง Justman (1952: 130-141) ได้เสนอหลักการนิเทศสำหรับผู้บริหาร ดังนี้ 1) การนิเทศการศึกษาต้องเป็นประชาธิปไตย 2) การนิเทศการศึกษาจะต้องเป็นการส่งเสริมและการสร้างสรรค์ 3) การนิเทศการศึกษาควรจะต้องอาศัยความร่วมมือของวิทยากรหลายคนมากกว่าที่จะแบ่งผู้นิเทศออกเป็นรายบุคคล 4) การนิเทศการศึกษาควรตั้งอยู่บนรากฐานของการพัฒนาวิชาชีพมากกว่าจะเป็นความสัมพันธ์ส่วนบุคคล 5) การนิเทศการศึกษาจะต้องคำนึงถึงความถนัดของแต่ละบุคคล 6) จุดมุ่งหมายสูงสุดของการนิเทศการศึกษาคือ หาทางช่วยให้เด็กเกิดความรู้ ความสามารถตามความมุ่งหมายของการศึกษา 7) การนิเทศการศึกษาจะต้องเกี่ยวข้องอยู่กับการส่งเสริมความรู้สึกรอบอันให้แก่ครู และการสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีระหว่างหมู่คณะ 8) การนิเทศการศึกษาเริ่มต้นจากสภาพการณ์ปัจจุบันที่กำลังประสบอยู่ 9) การนิเทศการศึกษาควรเป็นการส่งเสริมความก้าวหน้า และความพยายามของครูให้สูงขึ้น 10) การนิเทศการศึกษาควรเป็นการส่งเสริมและปรับปรุง สมรรถวิสัย ทศนคติ และข้อคิดเห็นของครูให้ถูกต้อง 11) การนิเทศการศึกษาพยายามหลีกเลี่ยงการกระทำอย่างเป็นพิธีการให้มากควรทำงานง่าย ๆ 12) การนิเทศการศึกษาควรใช้เครื่องมือและกลวิธีง่าย ๆ 13) การนิเทศการศึกษาควรตั้งอยู่บนหลักการและเหตุผล และ 14) การนิเทศการศึกษาควรมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน และสามารถประเมินผลได้ด้วยตนเอง Wiles (1967) ได้เสนอแนะหลักการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้ 1) ให้มีความสำคัญกับครูทุกคน และทำให้เห็นว่าต้องการความช่วยเหลือจากเขา 2) แผนงานหรือความเจริญก้าวหน้าเป็นผลจากการทำงานเป็นทีม 3) หาโอกาสพบปะสังสรรค์เป็นกันเองกับครูโดยสม่ำเสมอ 4) เปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็น และส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่ม 5) เป็นมิตรไมตรีกับบุคคลทั่วไป 6) ปรึกษากับหมู่คณะเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงใด ๆ อันจะพึงมี 7) พิจารณาสภาพที่เป็นปัญหาของสมาชิก อันที่จะชักถามสัมภาษณ์ หรือให้คณะครูเสนอปัญหาที่อยู่ในความสนใจร่วมกัน 8) หากศึกษานิเทศก์กระฉับกระเฉงมีชีวิตชีวา หมู่คณะย่อมเป็นเช่นนั้น 9) บทบาท

การนำของศึกษานิเทศก์ คือการประสานงาน และการช่วยเหลือทางวิชาการ 10) ฟังมากกว่าพูด 11) การปฏิบัติงานเริ่มด้วยปัญหาของสมาชิก 12) วางแผนปฏิบัติงานของหมู่คณะไว้ 13) ตำแหน่งที่มีได้ทำให้ศึกษานิเทศก์ต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือความเป็นมิตรไมตรีกับหมู่คณะต้องชะงักงัน 14) พยายามให้ประสบการณ์ด้านความสามารถต่างๆ ของครูอาวุโสให้เกิดประโยชน์ในการนิเทศมากที่สุด 15) ตัดสินใจแน่วแน่ ทันท่วงทีต่อเหตุการณ์ 16) เอาใจใส่รู้งานในหน้าที่ดี 17) สนใจในสวัสดิภาพของสมาชิก 18) สำรอง และปรับปรุงงานตนเองอยู่เสมอ และ 19) มีความรับผิดชอบ ปลูกฝังความรับผิดชอบต่อให้แก่หมู่คณะ

หลักการนิเทศจะเป็นแนวปฏิบัติที่ผู้นิเทศต้องนำไปปฏิบัติขณะทำการนิเทศ การสอน จะบรรลุผลตามความมุ่งหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ดำเนินงานจะต้องยึดหลักการในการทำงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร คือ 1) การปฏิบัติงานตามหลักการทางวิทยาศาสตร์ โดยดำเนินการอย่างมีระบบระเบียบครอบคลุมถึงวิธีการศึกษา สภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ การวางแผนการนิเทศ การปฏิบัติ การประเมินผลการนิเทศ ซึ่งควรจะมาจากการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และสรุปอย่างมีประสิทธิภาพเป็นที่เชื่อถือได้ 2) การปฏิบัติงานตามวิถีทางประชาธิปไตย เคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคลร่วมกันคือ นักเรียน การนิเทศในสถานศึกษามีความมุ่งหมายเดียวกับความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา คือ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการสอนของครูให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น (Wiles, 1967: 35-36)

3.5.4 กระบวนการนิเทศการศึกษา

กระบวนการนิเทศ (Process of supervision) เป็นขั้นตอนในการดำเนินงานและการปฏิบัติงานการนิเทศอย่างมีระบบ มีการประเมินสภาพการทำงาน การจัดลำดับงานที่ต้องทำการออกแบบงาน การประสานงาน ตลอดจนการอำนวยความสะดวกให้งานลุล่วงไป การนิเทศภายในโรงเรียนจะต้องมีกระบวนการในการนิเทศภายใน เพื่อเป็นแนวปฏิบัติและมีความเป็นระเบียบในการปฏิบัติ ได้มีนักการศึกษากล่าวถึงกระบวนการนิเทศภายในไว้ดังนี้

เยาเวภา เดชะคุปต์ (2542: 109) ได้สรุปหลักการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการประชาธิปไตยที่สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างหมู่คณะ และมุ่งส่งเสริมความคิดริเริ่มการช่วย และส่งเสริมความคิดอย่างเสรีให้แก่ครูในการตัดสินใจเลือกวิธีแก้ปัญหาของตนเองให้สามารถนำตนเองแทนที่จะคอยรับคำแนะนำช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546: 21-25) ได้ให้หลักการพื้นฐานเกี่ยวกับการนิเทศการสอน ดังนี้

1. การนิเทศเป็นการส่งเสริมความเจริญของงานการจัดให้มีการฝึกอบรมด้านการเรียนการสอน เพื่อให้ครูได้มีความรู้ความเข้าใจในหลักวิธีการสอนต่าง ๆ ช่วยพัฒนาความรู้ทางวิชาการเฉพาะ ให้เทคนิควิธีสอนอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพพัฒนาให้มีความเชื่อมั่นในการ

สอน และมีประสบการณ์ในการใช้สื่อการสอนพัฒนาทัศนคติและอุดมการณ์ในการทำงาน ให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานพัฒนาประมวลรายวิชา โครงการสอน และกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์แก่ผู้เรียนร่วมมือจัดทำสื่อการสอนชนิดต่าง ๆ ที่จำเป็น และหาได้ในโรงเรียนท้องถิ่น ช่วยพัฒนาประสบการณ์การประเมินผล และเทคนิคการใช้ และเตรียมเครื่องมือประเมินผลช่วยวางแผนแลพัฒนาผู้เรียนที่มีปัญหาการเรียน และปัญหาอื่น

2. การนิเทศมีความเป็นประชาธิปไตยผู้บริหารเป็นผู้นำของการศึกษา มากกว่าที่จะเป็นโดยตำแหน่งต้องยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ครูมีอิสระใช้ความสามารถของตนเอง พัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียนให้ดีขึ้นเปิดโอกาสให้ครูมีความคล่องตัว ในการดำเนินงานต่างๆ ส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่ม มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และวางแผนการทำงาน การใช้อำนาจหน้าที่ ควรเป็นที่ยอมรับจากกลุ่มและหมู่คณะผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอำนาจ ย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามวิถีประชาธิปไตย ทุกคนมีโอกาสที่จะแสดงความสามารถ และความเป็นผู้นำ ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ ครู จะต้องร่วมมือกันเพื่อแก้ปัญหาด้านการเรียนการสอน

3. การนิเทศเป็นกระบวนการสร้างสรรค์ ผู้นิเทศและครู ร่วมกันสร้างบรรยากาศในการนิเทศด้วยการประชุมปรึกษาหารือกันผู้นิเทศให้อิสระแก่ครู ได้มีความคิดสร้างสรรค์ ตามความสามารถของแต่ละคน

4. การนิเทศยึดหลักการสร้างมนุษยสัมพันธ์

4.1 ให้การยอมรับนับถือบุคคลอื่น เป็นพื้นฐานในการสร้างมนุษยสัมพันธ์

4.2 ให้ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นอย่างบริสุทธิ์ใจ

4.3 สร้างความเชื่อถือและศรัทธาให้เกิดความร่วมมือช่วยเหลือเพื่อสร้างมิตรภาพกับบุคคลอื่น

5. การนิเทศเพื่อสร้างเสริมขวัญและกำลังใจ ขวัญและกำลังใจของครูดี ย่อมส่งผลในการทำงานให้ดีขึ้นไปด้วยผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนขึ้นอยู่กับขวัญของครู ที่ให้กำลังใจแก่ผู้เรียนครูเองก็ต้องการขวัญและกำลังใจการดำเนินงาน ควรจะเป็นไปด้วยความสมัครใจ ตามความสามารถของแต่ละบุคคล

6. การนิเทศเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนงานนิเทศเป็นการส่งเสริมการเรียนการสอนในโรงเรียนงานนิเทศเป็นการปรับปรุงการสอนของครูงานนิเทศเป็นการพัฒนาหลักสูตรการประเมินผลการสอน มีความจำเป็นในการปรับปรุงการเรียนการสอน

7. การนิเทศเป็นการประสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานอื่น ๆ การให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างงานนิเทศกับงานอื่น ๆ การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานอื่น ๆ หลักการนิเทศการสอน มีเป้าหมายหลักย่อยอยู่ที่คุณภาพของ

ผู้เรียน การนิเทศการสอนจึงต้องผ่านครูและบุคลากรอื่นทางการศึกษาเพื่อจะไปสู่นักเรียน หลักการ
สอนจึงมุ่งที่ครู เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น หลักการนิเทศการสอนก็คือ
พฤติกรรมของครูมีผลต่อพฤติกรรมนักเรียน หากครูได้แสดงถึงความรู้ ความสามารถและมีพฤติกรรม
การสอนที่เหมาะสมแล้วคุณภาพของนักเรียนก็จะดีควบคู่ไปด้วย

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2547: 22) ได้ให้ความหมายการนิเทศการศึกษา
คือ กระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำ และการชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเอง
แก่ครูและนักเรียนเพื่อการปรับปรุงตัวของเขา (ครูและนักเรียน) ตลอดจนสภาพการเรียนการสอน
เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์

โดยสรุป กระบวนการนิเทศการศึกษาเป็นขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มี
ความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันโดยตลอด เพื่อพัฒนามุ่งเน้นบุคลากรในโรงเรียนให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
ปรับปรุงการจัดกิจกรรมกระบวนการเรียนการสอน เริ่มจากการศึกษาข้อมูล การวางแผน การปฏิบัติ
ตามแผนและการประเมินผลกระบวนการดังกล่าวเป็นกระบวนการร่วมกันระหว่างผู้บริหาร และครู
ทุกคนในโรงเรียน เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลและประสิทธิภาพสูงสุด

3.5.5 ขอบข่ายและกิจกรรมของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาเกี่ยวข้องกับบุคลากรหลายฝ่าย ทั้งในและนอกโรงเรียน
โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรในโรงเรียนมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงต่อการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน
เพื่อให้การนิเทศดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพจนส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา Neagley และ Evans
(1964: 106) ได้กล่าวถึงงานนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนว่าประกอบด้วยงานต่าง ๆ 11
ประการดังนี้ 1) ช่วยส่งเสริมให้ครูแต่ละคนหรือทั้งกลุ่มได้แสดงความสามารถออกมาอย่างอิสระ และ
ปรับปรุงการเรียนการสอนร่วมกับบุคคลอื่น 2) ทำงานกลุ่มสร้างและดำเนินการให้เป็นไปตามปรัชญา
ที่ตั้งไว้ซึ่งมีส่วนสอดคล้องกับปรัชญาของชุมชน 3) พัฒนาการสอน 4) พัฒนาหลักสูตร 5) ดูแล
โครงสร้างการนิเทศ การนิเทศภายในโรงเรียนให้ดำเนินการไปด้วยดี 6) ดำเนินการวัดผลและ
ประเมินโครงการทั้งระบบ 7) ช่วยให้มีการจัดตั้งผู้เชี่ยวชาญในการสอน 8) รับผิดชอบในการจัด
โครงการส่งเสริมความรู้แก่ครูประจำการในโรงเรียน 9) แลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นซึ่งกัน
และกันระหว่างครู และบุคลากร อื่น ๆ 10) จัดดูแลอำนวยความสะดวก เช่น อุปกรณ์ หนังสือและ
แหล่งวิชาการ และ 11) ช่วยให้มีการพัฒนาเทคนิคการนิเทศการศึกษาใหม่ ๆ ในท้องถิ่น ส่วน Good
(1973: 574) ได้กำหนดงานนิเทศไว้ 6 ประการ คือ 1) การช่วยเหลือครูในการเลือกและปรับปรุง
จุดประสงค์ของการสอน 2) การช่วยเหลือครูในการเลือกและปรับปรุงเนื้อหาการสอน 3) การ
ช่วยเหลือครูให้รู้จักเลือกและปรับปรุงการใช้วิธีสอน 4) การช่วยเหลือครูให้รู้จักเลือกและปรับปรุง
การใช้สื่อการสอน 5) การช่วยเหลือครูให้รู้จักเลือกและปรับปรุงการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร และ
6) การช่วยเหลือครูให้รู้จักเลือกและปรับปรุงวิธีการประเมินผลการเรียนการสอน สำหรับ Harris

(1985: 338) ได้แบ่งงานนิเทศการศึกษาออกเป็น 10 ประการ ดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตร (Developing Curriculum) การพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ทั่วไป ซึ่งมีองค์ประกอบ เช่น ค่าโครงสร้างหลักสูตร การนำไปใช้กับบุคคลระดับไหน โดยคำนึงถึงวุฒิภาวะ (Maturity) 2) การจัดระบบการเรียนการสอน (Organizing for Instruction) คือการจัดดำเนินการเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้จัดระบบการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับหลักสูตร 3) การบริหารงานบุคคล (Staffing) คือ การสรรหาการคัดเลือกการมอบหมายงานให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของบุคลากร และการพัฒนาบุคลากร 4) การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก (Providing Facility) คือการวางแผนจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ครูผู้สอนอย่างมีประสิทธิภาพรวมทั้งจัดอาคารประกอบต่าง ๆ และการพัฒนาคุณลักษณะของเครื่องใช้ต่าง ๆ ให้เหมาะสม 5) การจัดการวัสดุอุปกรณ์การสอน (Providing Materials) การตรวจสอบคัดเลือกวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ว่ามีความปลอดภัยมีประโยชน์และมีประสิทธิภาพต่อการเรียนการสอน 6) การจัดอบรมครูประจำการ (Arranging for Inservice Training) คือ การจัดอบรมเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ครูเพื่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน อันจะส่งผลให้ครูมีความก้าวหน้าและเลื่อนวิทยฐานะให้สูงขึ้น 7) การปฐมนิเทศครูใหม่ (Orientation) คือการให้ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็น และความเข้าใจในการปฏิบัติงานแก่ครูใหม่ 8) การจัดบริการพิเศษแก่ครู (Special services) คือ การจัดบริการแก่ครูเพื่อสนองจุดมุ่งหมายหลักของการสอนในโรงเรียนได้แก่ การจัดบริการที่สัมพันธ์กับเป้าหมายในการเรียนการสอนของโรงเรียน โดยการเลือกโครงการที่เหมาะสมที่สุดที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนมิให้เป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอน 9) การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน (Public relations) คือ การเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มีความเข้าใจที่ดีต่อกันในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เช่น การแจ้งข่าวทางการศึกษา การขอความร่วมมือความช่วยเหลือจากชุมชน การหลีกเลี่ยงความขัดแย้งต่าง ๆ และ 10) การประเมิน (Evaluation) คือการวางแผนจัดระบบการประเมินการปฏิบัติกิจกรรมในทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนเพื่อหาข้อบกพร่องปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

โดยสรุป ขอบข่ายและกิจกรรมการนิเทศมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานนิเทศในโรงเรียน ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องให้ความสนใจเอาใจใส่ และให้ความช่วยเหลือแนะนำครู โดยพิจารณาเลือกใช้กิจกรรมการนิเทศให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพปัญหาภายในโรงเรียนเพื่อแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลในการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ วิชาชีพให้เจริญก้าวหน้าเกิดการประสานสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรภายในโรงเรียน ช่วยเหลือครูให้รู้จักเลือกและปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตรต่อไป

3.5.6 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในการนิเทศการศึกษา

Adams and Dickey (1953: 4) ได้เสนอแนวคิดลักษณะของการนิเทศภายในโรงเรียนดังนี้ ประการแรก การที่ศึกษานิเทศก์หรือผู้บริหารการศึกษาในระดับที่สูงกว่าโรงเรียนเป็นผู้มานิเทศภายในโรงเรียนจัดว่าเป็นการนิเทศที่มาจากภายนอก ประการที่สอง การที่ผู้บริหารโรงเรียนหรือครูคนใดคนหนึ่งที่ได้รับมอบหมายและทำงานร่วมกับครูคนอื่น ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนการสอนของโรงเรียน ลักษณะนี้ถือว่าการนิเทศภายในโรงเรียน ประการที่สามนี้ถ้าเกิดขึ้นในโรงเรียนทุกแห่ง อาจถือได้ว่า งานนิเทศการศึกษานั้นได้บรรลุถึงเป้าหมายตามอุดมคติแล้ว

นอกจากนี้ Neagley and Evans (1964: 105-106, อ้างถึงใน นิรัชกร ทองน้อย 2556: 88) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นผู้สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกับครูในโรงเรียนโดยมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูต้องจัดให้มีการวัดผล และประเมินผลโครงการนิเทศภายในของโรงเรียน มีการตั้งคณะผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอนและใช้ประโยชน์จากคณะนี้ นอกจากนี้ต้องอำนวยความสะดวกให้คณะครูในการทำงาน รวมทั้งช่วยให้มีการพัฒนาการศึกษาในชุมชนโดยการพัฒนาครูประจำการของโรงเรียน ในเรื่องเดียวกันนี้ Jeran (1975: 694-695) ได้เสนอแนะว่า ผู้บริหารต้องมีความสามารถ ด้านการจัดการในการทำงาน รู้จักจัดกลุ่มในการทำงานและประเมินผลในการทำงาน ทั้งนี้เป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม รวมทั้งต้องมีการพบปะเพื่อนครูเป็นประจำ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหาในการเรียนการสอน ซึ่งผู้บริหารควรเป็นผู้ริเริ่มในการปรับปรุงและแนะนำเทคนิควิธีการสอนต่าง ๆ ด้วย

นอกจากนี้ Lucio และ Mcneil (1979: 23-25) ได้เสนอแนะหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้ คือ ต้องมีการวางแผนร่วมกับคณะครูและให้คำปรึกษาแก่ครูทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่มในการกำหนดนโยบายเพื่อปรับปรุง การเรียนการสอนให้บริการและประสานงานในการทำงาน รวมทั้งการทำวิจัยเพื่อเผยแพร่ให้ครูนำไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนโดยให้ครูมีส่วนร่วมในการทำงาน เพราะผู้บริหารโรงเรียน อาจเรียกได้ว่าเป็นศึกษานิเทศก์ของโรงเรียนอีกตำแหน่งหนึ่ง ดังที่ Spears (1985: 49) กล่าวว่า เพราะผู้บริหารต้องทำหน้าที่ควบคู่ไปด้วยในขณะเดียวกัน เนื่องจากหน้าที่ของผู้บริหารทั้งสองประการนี้ไม่สามารถแยกจากกันได้ นอกจากนี้ Glickman (1995: 9) พบว่า คุณสมบัติที่ควรมีของผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศภายในนั้นต้องมีทักษะด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความรู้ มนุษยสัมพันธ์ และเทคนิควิธี

การนิเทศภายในสถานศึกษา มีหลักการสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. บุคลากรที่เป็นหลักสำคัญในการดำเนินการพัฒนาระบบนิเทศภายในสถานศึกษาคือผู้บริหารโรงเรียน โดยความร่วมมือของคณะครูในโรงเรียน

2. การนิเทศภายในสถานศึกษา จะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องตามขั้นตอนกระบวนการนิเทศ
3. การนิเทศภายในสถานศึกษา จะต้องสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาของครูและของโรงเรียน และสอดคล้องกับระดับพัฒนาการของครู
4. เป้าหมายสำคัญในการนิเทศ คือ การส่งเสริม สนับสนุน หรือให้ความช่วยเหลือครูในโรงเรียน ให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจหลัก คือ การสอนหรือการสร้างเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้านให้เต็มตามวัยและเต็มศักยภาพ โดยมีหลักสูตรเป็นกรอบกำกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หรืออาจกล่าวได้ว่า เป้าหมายสำคัญของการนิเทศภายในสถานศึกษาคือการสร้างครูมืออาชีพ ซึ่ง Lovell และ Wiles (1975: 32) ได้เสนอแนะข้อที่ผู้บริหารต้องพิจารณาในเรื่องความรู้ความสามารถในการนิเทศ 4 ประการ คือ 1) ความรู้เกี่ยวกับตัวครู ที่รับการนิเทศ 2) สภาพสังคมและจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ เช่น บรรยากาศขององค์การความคาดหวังของครู การให้รางวัลและผลตอบแทนต่างๆ เป็นต้น 3) ความรู้ในเรื่องทักษะการแก้ปัญหา และ 4) ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ เช่น การสื่อสาร แรงจูงใจ ภาวะผู้นำสิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้นิเทศแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานได้

โดยสรุป สถานศึกษามีการวางแผน จัดระบบนิเทศงานวิชาการภายในสถานศึกษามีรูปแบบการนิเทศงานวิชาการที่หลากหลายมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์ จัดระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาร่วมกับสถานศึกษาอื่นและนำผลการนิเทศมาเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษารวมทั้งมีการจัดระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

4. ปัจจัยที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

การดำเนินงานเพื่อให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์รวมกันนั้น ล้วนมีปัจจัยต่าง ๆ ในการบริหารซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญ ในอันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์การ โดยตรง ฉะนั้นปัจจัยที่ได้รับการวางแผนมาเป็นอย่างดีแล้ว จะเป็นเครื่องมือและเป็นยุทธศาสตร์ อันสำคัญ ในการบริหารองค์การ มีนักการศึกษาหลายคนได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ สรุปได้ดังนี้

ธีระ รุญเจริญ (2549: 132-135) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โดยประกอบด้วย

1. ด้านผู้บริหาร ได้แก่
  - 1.1 ความรู้ ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ

- 1.2 การพัฒนาครูทางด้านวิชาการ
- 1.3 การสร้างขวัญและกำลังใจ
- 1.4 การนิเทศ กำกับ ติดตามผล
- 1.5 การจัดบุคลากรทางวิชาการ
- 1.6 การดำเนินงานด้านระบบบริหารจัดการงานวิชาการ
2. ด้านครู ได้แก่
  - ความรู้ ความสามารถในเรื่องหลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนรู้
3. ด้านสภาพทั่วไปของสถานศึกษา ได้แก่
  - 3.1 ความพร้อมด้านอาคาร สถานที่
  - 3.2 ความพร้อมด้านวัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการศึกษา
  - 3.3 ความพร้อมด้านงบประมาณ
  - 3.4 บรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการบริหารงานวิชาการ
  - 3.5 ขนาดของโรงเรียน
4. ด้านชุมชน
  - 4.1 การมีส่วนร่วมของชุมชน
  - 4.2 ความพร้อมด้านสภาพเศรษฐกิจของผู้ปกครอง
  - 4.3 สภาพสังคมที่เอื้ออำนวยต่อการบริหารงานวิชาการ

จูไรรัตน์ สุตรุ่ง (2549: 81) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน
วิชาการในโรงเรียน ประกอบด้วย

1. ปัจจัยด้านสภาพทั่วไปของโรงเรียน
  - 1.1 ความพร้อมด้านอาคารสถานที่
  - 1.2 ความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์
  - 1.3 บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมทางวิชาการ
2. ปัจจัยด้านผู้บริหาร
  - 2.1 ประสบการณ์และระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งในโรงเรียน
  - 2.2 ความรู้เรื่องการบริหารงานวิชาการ
  - 2.3 คุณลักษณะของผู้บริหาร
  - 2.4 การพัฒนาครูทางด้านวิชาการ
  - 2.5 การจัดบุคลากรทางด้านวิชาการ
  - 2.6 การนิเทศติดตามผล
  - 2.7 การสร้างขวัญและกำลังใจ

3. ปัจจัยด้านครู

- 3.1 วุฒิการศึกษา
- 3.2 ประสบการณ์ในการสอน
- 3.3 ทักษะคติต่อวิชาชีพครู
- 3.4 การได้รับการอบรมความรู้เรื่องหลักสูตรและการสอน
- 3.5 การจัดการเรียนการสอน
- 3.6 การใช้เวลาของครู
- 3.7 ความร่วมมือระหว่างครู

4. ปัจจัยด้านผู้ปกครอง

- 4.1 การให้ความร่วมมือของผู้ปกครอง
- 4.2 การสนับสนุนช่วยเหลือของสมาคมผู้ปกครองและครู

กรมวิชาการ (2550: 1-4) ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่า การจัดการศึกษาในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ มาผนึกกำลังเป็นหนึ่งเดียวประสานสัมพันธ์ให้มีพลังผลักดันการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ปัจจัยดังกล่าวจำแนกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ สรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยพื้นฐาน

1.1 ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา

- 1.1.1 มีวิสัยทัศน์กว้างไกล
- 1.1.2 มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยใช้หลักเหตุผลในการบริหาร
- 1.1.3 มีจิตสำนึกในความมุ่งมั่น
- 1.1.4 ใจกว้าง เปิดโอกาสให้ครูมีเสรีในการคิด
- 1.1.5 ปฏิบัติการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้ให้เกิดผลตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา
- 1.1.6 มีศักยภาพในการจัดการระบบบริหารของโรงเรียน โดยนำระบบคุณธรรมมาใช้มุ่งพัฒนาโดยองค์รวม
- 1.1.7 สร้างขวัญ กำลังใจให้ครูมีกำลังใจที่จะเป็นครูดี ครูเก่งและครูที่ปรึกษา
- 1.1.8 ตระหนักในการพัฒนาโรงเรียนสู่ระบบคุณภาพ
- 1.1.9 มุ่งปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และเข้าใจหลักสูตรและแนวการจัดการเรียนรู้
- 1.1.10 เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

1.2 ปัจจัยด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน

1.2.1 ครูมีบุคลิกภาพประชาธิปไตย มั่นคงเป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการคิด พัฒนาปัญญาและอารมณ์อย่างสมดุล มีความรัก ความเมตตาต่อศิษย์

1.2.2 มีความรู้ ความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจการเมืองและเทคโนโลยี

1.2.3 เข้าใจหลักสูตรและแนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2.4 ใช้กระบวนการวิจัยชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นประจำ

1.2.5 สร้างผลงานในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนรู้

1.2.6 มีศักยภาพในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมิน

สภาพจริง

1.2.7 เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

1.3 ระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

1.3.1 กำหนดเป็นแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาระยะ 5-10 ปี ไว้ในธรรมนูญสถานศึกษา

1.3.2 กำหนดแนวทางในการพัฒนาการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรและแนวการจัดการเรียนรู้

1.3.3 มีการตรวจสอบ ทบทวนตนเองของโรงเรียนทุกด้านเพื่อนำโรงเรียนสู่ระบบประกันคุณภาพ

1.3.4 พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศใหม่ให้มีประสิทธิภาพ

1.3.5 กำหนดแผนกำกับ ติดตาม ตรวจสอบทบทวน ประเมินนำเสนอ

อย่างเป็นระบบและรายงานต่อสาธารณะชนอย่างต่อเนื่อง

2. ปัจจัยสนับสนุน

2.1 การสนับสนุนและการมีส่วนร่วมของชุมชน

2.1.1 มีความเข้มแข็งในการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนโรงเรียน

2.1.2 คณะกรรมการสถานศึกษาจะต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิหลายๆ

ด้านในท้องถิ่น

2.2 ศักยภาพของสถาบันการศึกษาในท้องถิ่น

2.2.1 เป็นที่ปรึกษาแก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในด้านการจัดการเรียนรู้และการวิจัยในชั้นเรียน

2.2.2 เป็นแหล่งวิทยากร

2.3 ศักยภาพและบทบาทของศึกษานิเทศก์และนักวิชาการในห้องเรียน

2.3.1 มีศักยภาพในการนิเทศ

2.3.2 ให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง

จุไรรัตน์ เอิบกมล (2546: 29) ได้ศึกษาและสังเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกเป็น 4 ด้าน คือ

1. ปัจจัยด้านผู้บริหารโรงเรียน
2. ปัจจัยด้านครูผู้สอน
3. ปัจจัยด้านการเงิน
4. ปัจจัยด้านชุมชน

พัฒนา เส็งเรียบ (2550: 77) ได้ศึกษาและสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีหลักการของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษา จำแนกได้เป็น 3 ปัจจัยหลักคือ

1. ปัจจัยด้านบุคลากร
  - 1.1 ด้านผู้บริหาร
    - 1.1.1 คุณวุฒิและการศึกษาอบรม
    - 1.1.2 ความสามารถในการบริหาร
    - 1.1.3 หน้าที่และความรับผิดชอบ
    - 1.1.4 มนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหาร
  - 1.2 ด้านครู
    - 1.2.1 คุณวุฒิและการศึกษาอบรม
    - 1.2.2 ความสามารถในการสอน
    - 1.2.3 ความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน
    - 1.2.4 ขวัญและกำลังใจ
2. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่
  - 2.1 สภาพที่ตั้งของสถานศึกษา
  - 2.2 ขนาดของสถานศึกษา
  - 2.3 ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง
3. ปัจจัยด้านกระบวนการ ได้แก่
  - 3.1 กระบวนการบริหาร
  - 3.2 กระบวนการเรียนการสอน
  - 3.3 กระบวนการนิเทศ

สวัสดี พานกลาง (2550: 35-55) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร ประกอบด้วย

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร
2. ความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหาร
3. ความรู้ความสามารถของครู-อาจารย์
4. บรรยากาศในโรงเรียน
5. คุณภาพการสอนของครู
6. ความรู้ ความสามารถของนักเรียน
7. ขนาดของโรงเรียน
8. ประสบการณ์ในการทำงานของผู้บริหารและครู

สมพงษ์ ร่มไทร (2547: 43-58) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยแวดล้อมกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร สรุปได้ 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านผู้บริหาร
  - 1.1 ประสบการณ์ในการบริหาร
  - 1.2 ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งในโรงเรียน
  - 1.3 ความรู้เรื่องการบริหารงานวิชาการ
  - 1.4 คุณลักษณะของผู้บริหาร
  - 1.5 การพัฒนาครูทางด้านวิชาการ
  - 1.6 การจัดบุคลากรทำงานวิชาการ
  - 1.7 การนิเทศติดตามผล
  - 1.8 การสร้างขวัญและกำลังใจ
  - 1.9 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารและครู
2. ด้านครูผู้สอน
  - 2.1 วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการสอน
  - 2.2 ทักษะคติต่อวิชาชีพครู
  - 2.3 การได้รับการอบรม
  - 2.4 ความรู้เรื่องหลักสูตรและการสอน
  - 2.5 ความร่วมมือระหว่างครู
3. ด้านงบประมาณ
  - 3.1 งบประมาณด้านอาคารสถานที่

- 3.2 งบประมาณด้านวัสดุอุปกรณ์
- 3.3 งบประมาณด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมทางวิชาการ
- 4. ด้านชุมชน
  - 4.1 อาชีพและการศึกษา
  - 4.2 สภาพเศรษฐกิจครอบครัว
  - 4.3 การให้ความร่วมมือ

พระมหาชนแดน สมบุตร (2549: 57-60) ได้สรุปปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย

1. ด้านสภาพทั่วไปของโรงเรียน
  - 1.1 ความพร้อมของโรงเรียน
  - 1.2 การกำหนดนโยบายการศึกษาของโรงเรียน
2. ด้านผู้บริหาร
  - 2.1 ความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ
  - 2.2 การอำนวยความสะดวกปฏิบัติงานวิชาการ
  - 2.3 การเป็นผู้นำในการบริหารงานวิชาการ
3. ด้านครูผู้สอน
  - 3.1 การมีคุณลักษณะความเป็นครูสอนที่ดี
  - 3.2 การพัฒนาศักยภาพครูให้ปฏิบัติงานการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุผล
4. ด้านชุมชน
  - 4.1 การส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดนโยบายการศึกษา
  - 4.2 การให้บริการด้านวิชาการแก่ชุมชนและสถานศึกษาอื่น
5. ด้านทรัพยากร
  - 5.1 การดำเนินการด้านเงิน ทุน และงบประมาณ
  - 5.2 การดำเนินงานด้านวัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีการศึกษา
6. ด้านกระบวนการ

กระบวนการบริหารงานวิชาการ

Chrispeels (Chrispeels 1992, อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตน์, 2546: 28-37) ได้ศึกษาผลงานการวิจัยของนักวิชาการหลายคน แล้วพบว่านักวิชาการแต่ละคนได้จัดปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาบ้างคล้ายคลึงกัน บ้างแตกต่างกันซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

Purkey และ Smith (Purkey and Smith 1983, อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตน์, 2546: 28-37) ได้จัดปัจจัยที่แสดงถึงประสิทธิภาพของสถานศึกษาเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างและกลุ่มเกี่ยวกับกระบวนการ ดังมีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านโครงสร้าง ประกอบด้วย
  - 1.1 มีการบริหารและภาวะผู้นำแบบกระจายอำนาจ
  - 1.2 มีความมั่นคงในการปฏิบัติงานของครู
  - 1.3 มีหลักสูตรที่ชัดเจนและจัดเป็นระบบ
  - 1.4 มีการพัฒนาคณะครู
  - 1.5 มีส่วนร่วมและสนับสนุนจากผู้ปกครอง
  - 1.6 มีการยอมรับจากนักเรียนอย่างกว้างขวาง
  - 1.7 มีเวลาเพื่อการเรียนรู้สูงสุด
  - 1.8 มีการสนับสนุนจากท้องถิ่น
2. ด้านกระบวนการ ประกอบด้วย
  - 2.1 มีการวางแผนแบบมีส่วนร่วม
  - 2.2 มีความสัมพันธ์แบบสถานศึกษา
  - 2.3 มีสำนักชุมชน
  - 2.4 มีจุดหมายที่ชัดเจน
  - 2.5 มีระเบียบและวินัย
  - 2.6 มีความคาดหวังร่วมกันสูง

Murphy, Hallinger and Mesa (Hallinger and Mesa 1985, อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตน์, 2546: 28-37) ได้จัดปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาไว้ 2 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีและกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม โดยจำแนกกลุ่มเกี่ยวกับเทคโนโลยี ออกเป็น 2 กลุ่มย่อย คือ กลุ่มเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรและการสอน และกลุ่มสนับสนุนหลักสูตรและการสอน ส่วนกลุ่มเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมนั้น ได้จำแนกออกเป็น 3 กลุ่มย่อย คือ กลุ่มปทัสถาน กลุ่มโครงสร้าง และกลุ่มกระบวนการโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านเทคโนโลยี
  - 1.1 การจัดหลักสูตรและการสอน
    - 1.1.1 มีหลักสูตรคู่ (ส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น)
    - 1.1.2 มีโอกาสในการเรียนรู้
    - 1.1.3 มีการสอนโดยตรง

- 1.2 การสนับสนุนหลักสูตรและการสอน
  - 1.2.1 มีภารกิจทางวิชาการที่ชัดเจน
  - 1.2.2 มีภาวะผู้นำทางการสอน
  - 1.2.3 มีการติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ
  - 1.2.4 มีการพัฒนาคณะครู
2. ด้านสภาพแวดล้อม
  - 2.1 ปทัสถาน
    - 2.1.1 มีความคาดหวังร่วมกัน
  - 2.2 กระบวนการองค์การ
    - 2.2.1 มีกระบวนการแบบมีส่วนร่วม
  - 2.3 โครงสร้าง
    - 2.3.1 มีโอกาสในการมีส่วนร่วม
    - 2.3.2 มีรางวัลและการยอมรับ
    - 2.3.3 มีความปลอดภัยและเป็นระเบียบ
    - 2.3.4 มีการสนับสนุนระหว่างบ้านกับสถานศึกษา

Steers (Steers 1991, อ้างถึงใน รุ่ง แก้วแดง และ ชัยณรงค์ สุวรรณสาร, 2546: 196-198) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับตัวแปรสำคัญซึ่งมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลขององค์การ โดยจำแนกเป็น 4 ประเภท สรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะขององค์การ ได้แก่ ลักษณะของโครงสร้างองค์การ และความสัมพันธ์ระหว่างสายงานการบังคับบัญชาตามบทบาทหน้าที่และตัวบุคคลในองค์การตลอดจนขนาดขององค์การ ซึ่งในลักษณะขององค์การนั้นมีองค์ประกอบในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้
  - 1.1 การกระจายอำนาจ หมายถึง ความมากน้อยของอำนาจที่กระจายให้ไปตามชั้นของการบังคับบัญชา การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการตัดสินใจเกี่ยวกับงานและกิจกรรมขององค์การ
  - 1.2 ความชำนาญเฉพาะทาง หมายถึง การแบ่งส่วนงานตามความชำนาญเฉพาะอย่างหรือเฉพาะที่ การแบ่งงานตามความชำนาญเฉพาะอย่างจะนำไปสู่ประสิทธิผลสูงเพราะเป็นการเปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีความเชี่ยวชาญ ซึ่งทำให้ผลงานเข้ามีส่วนร่วมกิจกรรมหรือรับผิดชอบจนเป้าหมายได้สูงขึ้น
  - 1.3 ความเป็นทางการ หมายถึง การกำหนดกฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับอย่างเป็นทางการขององค์การ ซึ่งใช้เป็นเครื่องควบคุมพฤติกรรมของคนงาน แต่ทั้งนี้มิขอควรตระหนักว่า การที่องค์การมีความเป็นทางการมากเท่าไรจะกลับเป็นอุปสรรคต่อการมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นเพราะ

ผู้บริหารมักยึดติดระเบียบแบบแผนตามตัวหนังสือ ซึ่งมีผลกระทบต่อพฤติกรรมใหม่ ๆ ทุกอย่างต้องปฏิบัติตามระเบียบแบบแผน ในบางครั้งจึงอาจจำเป็นต้องมีการปรับพฤติกรรมหรือแนวทางปฏิบัติ

1.4 ช่วงการบังคับบัญชา หมายถึง จำนวนผู้ใต้บังคับบัญชาที่รายงานตรงต่อผู้บังคับบัญชา ซึ่งหากมีความเหมาะสมในทุกส่วนระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา จะมีผลต่อประสิทธิผลต่อการทำงานกลุ่ม นอกจากนี้ยังรวมถึงลักษณะของเทคโนโลยี อันหมายถึงเครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนวิธีที่ใช้ในองค์การ นั่นคือ องค์การซึ่งมีประสิทธิผลเป็นองค์การที่ใช้เทคโนโลยีในการผลิต

1.5 ขนาดขององค์การ ขนาดขององค์การที่เพิ่มขึ้นมีผลในทางบวกกับประสิทธิภาพที่เพิ่มขึ้นขององค์การ แต่มีผลในทางลบต่อความผูกพันของบุคคลต่อองค์การ

1.6 ขนาดของหน่วยงาน หมายถึง กลุ่มบุคคลในแต่ละหน่วยงานกลุ่มงานเล็กๆ สมาชิกในกลุ่มมีโอกาสที่ใกล้ชิดมีความสัมพันธ์ คำนึงกันมากกว่ากลุ่มงานใหญ่ๆ

2. ลักษณะของสภาพแวดล้อม ซึ่งมีทั้งสภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ ความสลับซับซ้อน ความมั่นคง และความไม่แน่นอน และสภาพแวดล้อมภายในองค์การ หมายถึงบรรยากาศขององค์การ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการทำงาน

3. ลักษณะของบุคคลในองค์การ พฤติกรรมของบุคคลในองค์การมีผลกระทบต่อหรือมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานอื่นจะนำไปสู่ความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์การความสามารถในการสรรหาและรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรคน โดยจัดระบบรางวัลตอบแทนให้เหมาะสมกับผลงานและสนองความต้องการของบุคคล และมีความก้าวหน้าในอาชีพ บุคลากรปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่รับผิดชอบอย่างเต็มที่ มีบรรยากาศในการทำงานที่เอื้ออำนวย

4. ลักษณะของนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ มีอิทธิพลต่อประสิทธิผล เช่น การกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและแน่นอน การจัดหาและการใช้ทรัพยากร การสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน กระบวนการติดต่อสื่อสาร ภาวะผู้นำและการตัดสินใจการปรับตัวขององค์การและการริเริ่มสร้างสรรค์

โดยสรุป ปัจจัยการบริหารงานวิชาการ โดยอ้างอิงจากแนวความคิดของ สมพงษ์ รมัทร (2547: 43-58) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยแวดล้อมกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร โดยประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านผู้บริหาร 2) ด้านครูผู้สอน 3) ด้านงบประมาณ และ 4) ด้านชุมชน เพื่อนำมาทำแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาหมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการมีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์กว้างไกลในการบริหารงานวิชาการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารงานวิชาการ ส่งเสริมให้ครูผู้สอนเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและประสบการณ์อย่างต่อเนื่องสนับสนุนให้ครูจัด

กระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงสนับสนุนให้ครูจัดบรรยากาศในห้องเรียนอย่างเหมาะสมต่อการเรียนรู้ และสนับสนุนการจัดแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา มีการพิจารณาความดีความชอบขึ้นเงินเดือนในการปฏิบัติงาน

2. ด้านครูผู้สอนหมายถึง ครูผู้สอนได้สอนตรงตามวิชาเอก จัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพใช้สื่อที่เหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้จัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้มีการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่หลากหลายนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนพัฒนาผู้เรียนโดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและสังคม

3. ด้านงบประมาณหมายถึง สถานศึกษามีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศทางการบริหารสินทรัพย์ของสถานศึกษา เสนอแผนงบประมาณขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษา มีการใช้จ่ายเงินตามแผนปฏิบัติงานจัดหารายได้และผลประโยชน์เพื่อการจัดการศึกษามีการบริหารงบประมาณที่ชัดเจน คุ่มค่า และโปร่งใส มีระบบการตรวจสอบงบประมาณภายใน

4. ด้านผู้ปกครองชุมชนหมายถึง ผู้ปกครองและชุมชนสนับสนุนอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนของบุตรหลานมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนักเรียนเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่ผู้เรียนสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน คิด วิเคราะห์และเขียนได้ติดตามผลการเรียนของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องมีเครือข่ายช่วยเหลือ สนับสนุนงานของสถานศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 มีพื้นที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา ประกอบไปด้วย 5 อำเภอ คือ อำเภอหลังสวน อำเภอสวี อำเภอละแม อำเภอพะโต๊ะ และอำเภอทุ่งตะโก แบ่งการบริหารการศึกษาเป็นเครือข่ายสถานศึกษา ออกเป็น 10 เครือข่าย เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานอย่างมีคุณภาพและทั่วถึง ดังนี้ เครือข่ายหลังสวน 1 เครือข่ายหลังสวน 2 เครือข่ายหลังสวน 3 เครือข่ายภูพานาสัก (สวี) เครือข่ายพระธาตุสวี เครือข่ายสวี ครน วิสัย เครือข่ายทุ่งตะโก เครือข่ายละแม เครือข่ายพะโต๊ะ และเครือข่ายสถานศึกษาเอกชน มีสถานศึกษาทั้งหมด 123 โรงเรียน สำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นแนวทางให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่นยกระดับผลสำเร็จทางการเรียน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 มีการเตรียมความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 3 ทุกคนอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 ทุกคนอ่านคล่อง เขียนคล่อง คิดเลขคล่อง และมีทักษะการคิดพื้นฐาน

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยภายในประเทศ

จุไรรัตน์ เอิบกมล (2546: 105-112) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัย ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านผู้บริหารโรงเรียน ด้านครูผู้สอน ด้านการเงิน และด้านชุมชน และเพื่อคัดเลือกปัจจัยร่วมกันที่สามารถพยากรณ์ทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาได้มากที่สุด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ หัวหน้างานวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 196 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน สหสัมพันธ์อย่างง่ายและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า 1) ปัจจัยในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านผู้บริหารโรงเรียน ด้านครูผู้สอน ด้านการเงิน และ ด้านชุมชน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 2) การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษามีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปฏิบัติบ่อยครั้งแต่ไม่ประจำ 3) ปัจจัยในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านผู้บริหารโรงเรียน ด้านครูผู้สอน ด้านการเงิน และด้านชุมชนมีความสัมพันธ์ต่อการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 4) ปัจจัยในการบริหารงานวิชาการที่สามารถพยากรณ์ การบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาได้มากที่สุดด้านผู้บริหารโรงเรียนและด้านการเงิน

สวัสดี พานกลาง (2546: 90-101) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสกลนคร การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์และอำนาจพยากรณ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารจำนวน 184 คน ครูผู้สอนจำนวน 368 คน ผลการวิจัยพบว่า ระดับสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับมากตัวแปรในปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนครมีความสัมพันธ์กันทางบวกทั้งโดยรวมและรายด้าน ตัวแปรในปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสกลนครมีอำนาจพยากรณ์ การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านคุณภาพการสอนของครู ด้านความสามารถในการบริหารของผู้บริหาร

นิพนธ์ กาชาติ (2548: 39-40) ได้ศึกษาแนวปฏิบัติในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนชุมชนบ้านวังดิน อำเภอถ้ำเสือ จังหวัดลำพูน พบว่า ผู้บริหารและครูมีความพึงพอใจเป็นส่วนใหญ่ในงานทุกด้าน โดยมีความต้องการเกี่ยวกับงบประมาณในการวางแผนหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญในการใช้หลักสูตร ภูมิปัญญา สื่อและเทคโนโลยี การนิเทศแบบกัลยาณมิตรรูปแบบการประเมินที่ชัดเจนของโรงเรียนที่มีมาตรฐาน และธนาคารข้อสอบ แนวปฏิบัติในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการทั้ง 3 ด้าน ตามกระบวนการคุณภาพ P-D-C-A ที่สำคัญที่สุดในแต่ละด้าน คือ แนวปฏิบัติทางด้านหลักสูตรและการใช้หลักสูตร เห็นว่า ควรมีการอบรมสัมมนาการใช้หลักสูตรให้ครูผู้สอนและผู้บริหาร แนวปฏิบัติด้านการนิเทศภายใน เห็นว่า ควรมีแผนการนิเทศภายในและปฏิบัติอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ แนวปฏิบัติด้านการวัดผลประเมินผลเห็นว่า ควรใช้ข้อสอบมาตรฐานในการดำเนินการ

ฉัตรภรณ์ สถาปิตานนท์ (2550: 103 - 112) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้รับรางวัลพระราชทาน สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานครการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้รับรางวัลพระราชทาน สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานครผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากการแจกแบบสอบถามในสถานศึกษา จำนวน 8 โรงเรียน จำนวน 480 ฉบับ ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมและรายด้านมีระดับการปฏิบัติหรือสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านครู ด้านสภาพทั่วไปของสถานศึกษา ด้านชุมชน และด้านผู้บริหาร ตามลำดับ 2) ประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมและรายด้านมีระดับการปฏิบัติหรือสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียน การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลการเรียน การพัฒนาหลักสูตร การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และการผลิตสื่อ การใช้การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ตามลำดับ 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการ เรียงลำดับตามความสำคัญ ได้แก่ สภาพสังคมที่เอื้ออำนวยต่อการบริหารงานวิชาการ ความรู้ความสามารถในเรื่อง หลักสูตรและการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของครู การมีส่วนร่วมของชุมชนความร่วมมือด้านวัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการศึกษา บรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการบริหารงานวิชาการ และการดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตามผล

พัฒนา เส็งเรียบ (2550: 89-93) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เขต 1 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยในการดำเนินงานวิชาการใน

โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เขต 1 2) ศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เขต 1 3) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เขต 1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 436 คน กลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ค่าระดับ ผลการวิจัยพบว่า ระดับปัจจัยที่ส่งผลและประสิทธิผลในการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครเขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกับประสิทธิผลการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานวิชาการทุกปัจจัย

ธีรธัม พลบุรี (2551: 74-75) ได้ศึกษาปัจจัยทางการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยทางการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู 2) ศึกษาการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู โดยใช้ปัจจัยทางการบริหารเป็นตัวแปรพยากรณ์ การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 334 คน กลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ค่าระดับ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู โดยรวมผู้บริหารมีการรับรู้อยู่ในระดับมาก ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารและการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภูมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

ชวลี รุ่งพานิช (2552: 179-180) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 จำนวน 198 คน เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายใน

สถานศึกษา รองลงมา ได้แก่ ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษาและด้านความสำเร็จของการบริหารงานวิชาการ ตามลำดับ

เอมิกา โตฉ่า (2552: 116-122) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 2) เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 4) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 307 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ ผลการวิจัยพบว่าการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 พบว่า การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านกระบวนการเรียนรู้ต่อมาคือการพัฒนาระบบประกันภายในคุณภาพการศึกษาและน้อยที่สุดคือ ด้านการส่งเสริมและการสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 อยู่ในระดับมาก ด้านบรรยากาศการทำงานในโรงเรียนรองลงมา คือ ด้านการปฏิบัติหน้าที่ทางการบริหารและน้อยที่สุด คือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

อัญชลี ศรีเพชร (2552: 122-134) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการการศึกษาปฐมวัย ของสถานศึกษาในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานวิชาการการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวม 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนการสอนด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ ด้านการนิเทศภายใน มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และปัญหาการบริหารงานวิชาการการศึกษาปฐมวัยในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า 2.1) สภาพการบริหารงานวิชาการการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาที่มีสังกัดต่างกันแตกต่างกัน 2.2) ปัญหาการบริหารงานวิชาการการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาที่มีสังกัดต่างกันไม่แตกต่างกัน

นราลักษณ์ ชันธูจี (2553: 87-97) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารวิชาการของโรงเรียนรางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น อุดรธานี เลย และหนองคาย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการบริหารวิชาการของโรงเรียนรางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น อุดรธานี เลย และหนองคาย 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านผู้บริหาร ด้านครูผู้สอน ด้านชุมชน ด้านอาคารสถานที่ ด้านงบประมาณ ด้านบรรยากาศในโรงเรียนกับการบริหารวิชาการของโรงเรียนรางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น อุดรธานี เลย และหนองคาย เพื่อศึกษาปัจจัยด้านผู้บริหาร ด้านครูผู้สอน ด้านชุมชน ด้านอาคาร สถานที่ ด้านงบประมาณ ด้านบรรยากาศในโรงเรียนที่ส่งผลต่อการบริหารวิชาการของโรงเรียนรางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น อุดรธานี เลย และหนองคาย ได้แก่ ผู้บริหารและ ครูผู้สอนในโรงเรียนกับการบริหารวิชาการของโรงเรียนรางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น อุดรธานี เลย และหนองคาย ปีการศึกษา 2548-2553 จำนวน 200 คน จากการสุ่มแบบระดับชั้น เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ค่าระดับ ผลการวิจัย พบว่า 1) โรงเรียนรางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น อุดรธานี เลย และหนองคายมีการบริหารวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบริหารวิชาการให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 2) ปัจจัยด้านการปฏิบัติหน้าที่ทางการบริหารวิชาการของผู้บริหาร คุณลักษณะทางวิชาชีพของครูผู้สอนความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนความพร้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่ การจัดการงานงบประมาณและบรรยากาศในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารวิชาการของโรงเรียนรางวัลพระราชทาน

วุฒิชัย จันทวัน (2553: 104-105) ได้ศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตามตำแหน่งขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยจำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำนวน 505 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 80 ข้อ ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ทั้ง 3 ด้านคือ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู และด้านทัศนคติของครูอยู่ในระดับมาก ผู้บริหาร

และครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยภาพรวมแตกต่างกันเมื่อพิจารณา พบว่า ด้านทัศนคติของครูแตกต่างกัน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครูไม่แตกต่างกัน ผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 มีความแตกต่างกันเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครูไม่แตกต่างกัน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของผู้เรียนแตกต่างกันและด้านทัศนคติของครูแตกต่างกัน

กรทิพย์ ศกุนตานุรักษ์ (2554: 118-119) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้าวิชาการโรงเรียนจำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน ขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้าวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 จำนวน 216 คน จำแนก เป็นผู้บริหาร 108 คน และหัวหน้างานวิชาการ 108 คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 80 ข้อ ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้าวิชาการโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหา การบริหารงานวิชาการของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้าวิชาการโรงเรียนที่มีตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการโดยรวม ไม่แตกต่างกันผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้าวิชาการโรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการโดยรวมไม่แตกต่างกัน เงื่อนไขที่ส่งเสริมและอุปสรรคในการบริหารงานวิชาการ เงื่อนไขที่ส่งเสริมการบริหารงานวิชาการให้ประสบความสำเร็จ คือ โรงเรียนมีการจัดประชุมเพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจโครงสร้างของหลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการนิเทศอย่างสม่ำเสมอประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง มีการประชุมวางแผนเพื่อหาแนวทางในการประกันคุณภาพการศึกษาศูปรคที่ทำให้งานด้านวิชาการไม่บรรลุเป้าหมาย คือ บุคลากรของโรงเรียนไม่เข้าใจโครงสร้างของหลักสูตร ไม่ปรับเปลี่ยนวิธีการสอน การนิเทศไม่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง เครื่องมือการวัดและการประเมินผลไม่หลากหลาย ขาดการทำงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

อินทอร โควังชัย (2554: 108-111) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับคุณภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารตามองค์ประกอบ 4 ด้าน คือด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ พบว่าอยู่ในระดับมาก ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ พบว่าอยู่ในระดับมาก ด้านการกระตุ้นทางปัญญา พบว่าอยู่ในระดับมาก ด้านการคำนึงถึงความจำเป็นปัจเจกบุคคล พบว่าอยู่ในระดับมาก คุณภาพการบริหารงานวิชาการ ตามองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่าอยู่ในระดับมาก ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบว่าอยู่ในระดับมาก ด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่าอยู่ในระดับมาก และการนิเทศการศึกษา พบว่าโดย ภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับคุณภาพการบริหารงานวิชาการพบว่า ในภาพรวมมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง

วันเผด็จ มีชัย (2554: 94-101) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ดังนี้ คือ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน ด้านส่งเสริมบรรยากาศวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และด้านนิเทศการศึกษา ส่วนการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากมากไปน้อยตามลำดับ ดังนี้ ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาและด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นในระดับมาก ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของภาวะผู้นำทางวิชาการในแต่ละด้านที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มากที่สุด คือ ด้านการพัฒนาครู ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศ วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตามลำดับ

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Mecathy (2001: 701) ได้ศึกษาการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในรัฐนิวเจอร์ซีย์ จากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนผู้ช่วย

ผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชาและครู พบว่า ผู้บริหารและผู้ช่วยฝ่ายวิชาการมีความคิดเห็นแตกต่างกับกลุ่มครู เกี่ยวกับบทบาทในการปฏิบัติงานด้านวิชาการและความรับผิดชอบในการตัดสินใจของคณะกรรมการทุกกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นตรงกันว่าผู้บริหารโรงเรียนควรจะมีบทบาทในการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

Aghte (2002: 3077) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการรับรู้บทบาทและหน้าที่ครูใหญ่และครูในงานวิชาการ ผลงานวิจัยพบว่า ครูใหญ่และครูยอมรับว่างานปรับปรุงการเรียนการสอนต้องทำเป็นคณะ โดยให้ทุกคนมีความรับผิดชอบร่วมกัน ครูใหญ่ทำหน้าที่บริหารงานอื่น ๆ มากเกินไป ควรให้ความสำคัญในการนิเทศการศึกษาให้มากยิ่งขึ้น ครูใหญ่และครูมีความคิดเห็นว่า โครงการสอนของอำเภอมีอิทธิพลต่อการใช้หลักสูตรในโรงเรียน นวัตกรรมและเทคโนโลยี มีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูใหญ่จากผู้สั่งการมาเป็นผู้ประสานและมีการทำงานเป็นคณะมากยิ่งขึ้น

Person (2002: 3071) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการรับรู้ประสิทธิผลของสถาบันของวิทยาลัยชุมชนในนอร์ทแคโรไลนา โดยศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร คณะครูและเจ้าหน้าที่ในวิทยาลัยพบว่า การบริหารแบบส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญกับประสิทธิผล

Spirito (2003: 3986) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมของครูใหญ่ในฐานะผู้บริหารทางวิชาการของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ในรัฐแคลิฟอร์เนียที่มีผลต่อความสำเร็จทางวิชาการของนักเรียน ได้ผลที่น่าสนใจอย่างหนึ่งว่า การพัฒนาบุคลากรของครูใหญ่มีความสำคัญต่อความสำเร็จทางวิชาการของนักเรียน

Jonathan (2010) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมทางวิชาการและสภาพบรรยากาศในแต่ละองค์กรที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโรงเรียน เป็นสภาพแวดล้อมทางวิชาการที่ประกอบด้วยสามมิติโดยเน้นการศึกษาประสิทธิภาพโดยรวมและความไว้วางใจของคณะดัชนีสภาพบรรยากาศขององค์กร (OCI) เป็นตัวชี้วัดสภาพบรรยากาศขององค์กรสร้างขึ้นจากสี่ด้านคือ ความเป็นผู้นำ ความเป็นมืออาชีพ ความสำเร็จสำหรับนักเรียนที่จะดำเนินการในด้านวิชาการและความเสี่ยงในชุมชน การทดสอบและวิเคราะห์จะทำนายประสิทธิภาพโดยรวมและประสิทธิภาพการทำงานของนักเรียนโดยตั้งสมมติฐานว่าด้านวิชาการและบรรยากาศองค์กรมีความสัมพันธ์ในเชิงบวก การทดสอบของครูในโรงเรียนประถมศึกษาทางตอนเหนือของอลาบามาตอบสนองต่อการสำรวจที่วัดในแง่ดีการศึกษาสภาพบรรยากาศขององค์กร (OCI) และควมมีประสิทธิภาพของโรงเรียน โดยวัดประสิทธิผลจากผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 การทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดย Stanford และประสิทธิภาพโดยรวม ดัชนีประสิทธิผลขององค์กรการรับรู้ (IPOE) ด้านวิชาการและบรรยากาศขององค์กร พบว่าด้านวิชาการมีความสำคัญส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องนำมาเป็นกรอบความคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาประกอบด้วย 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 4) ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนการเรียนรู้ 5) ด้านการนิเทศการเรียนการสอน และมีปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านผู้บริหาร 2) ปัจจัยด้านครูผู้สอน 3) ปัจจัยด้านงบประมาณ 4) ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ทุกด้านมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งม้งงานวิจัยในเรื่องนี้ยังไม่มากเท่าที่ควร จึงสมควรมีการทำวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ และความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ในเขตอำเภอสวี จังหวัดชุมพรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 เพื่อนำผลการวิจัยมาปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 มีลำดับ
ขั้นตอนและรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนสถานศึกษาในอำเภอสวี
จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 2 ปีการศึกษา 2557
จำนวน 41 สถานศึกษา จำแนกเป็น ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 41 คน ครูผู้สอน จำนวน 399 คน
รวมทั้งสิ้น จำนวน 440 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้มาจาก ผู้บริหารและครูผู้สอนสถานศึกษา
ในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 2 ประจำปี
การศึกษา 2557 จำนวน 41 สถานศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 237 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารโรงเรียน
จำนวน 41 คน นำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และ ครูผู้สอน จำนวน 196 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่ม
ตัวอย่าง ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608) นำกลุ่มตัวอย่างไป
หาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างแต่ละโรงเรียน โดยการเทียบบัญญัติไตรยางศ์ในแต่ละ โดยให้แต่ละ
โรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) แล้วใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random
Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือขึ้นมาจาก การศึกษาทฤษฎีและหลักการขอความช่วยเหลือการบริหารงานวิชาการ ปัจจัยการบริหารงานวิชาการ และ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษาสูงสุด อายุ และ ประสบการณ์ในการสอน โดยใช้วัดค่าด้วยมาตรานามบัญญัติ (Nominal scale)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการปฏิบัติงานต่อขอความช่วยเหลือการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชุมพร เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Liker's Rating Scale) ทั้ง 5 ระดับซึ่งผู้วิจัยได้ให้ค่าน้ำหนักดังนี้

- 1 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติต่อการบริหารงานวิชาการน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติต่อการบริหารงานวิชาการน้อย
- 3 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติต่อการบริหารงานวิชาการปานกลาง
- 4 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติต่อการบริหารงานวิชาการมาก
- 5 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติต่อการบริหารงานวิชาการมากที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นป้จจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน วิชาการ ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชุมพร เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ ลิเคอร์ท (Liker's Rating Scale) ทั้ง 5 ระดับซึ่งผู้วิจัยได้ให้ค่าน้ำหนักดังนี้

- 1 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการบริหารงานวิชาการน้อย ที่สุด
- 2 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการบริหารงานวิชาการน้อย
- 3 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการบริหารงานวิชาการปาน กลาง
- 4 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการบริหารงานวิชาการมาก
- 5 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการบริหารงานวิชาการมาก ที่สุด

2.2 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือโดยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

2.2.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัย แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับขอบข่ายการบริหารงานวิชาการและปัจจัยที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2.2 สรุปแนวคิด ขอบเขตของการศึกษา และวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามสอดคล้องกับกรอบแนวความคิด

2.2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงในเนื้อหา (Content Validity) และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของข้อคำถามในแต่ละข้อ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นหลักของเนื้อหา (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2540: 117) โดยกำหนดคะแนนจากการพิจารณา ดังนี้

- + 1 เมื่อเห็นว่าข้อคำถามตรงกับขอบข่ายในประเด็นหลักของเนื้อหา
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามตรงกับขอบข่ายในประเด็นหลักของเนื้อหา
- 1 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามตรงกับขอบข่ายในประเด็นหลักของเนื้อหา

จากนั้นพิจารณาผลวิเคราะห์หาความตรงของ(Content Reliability)เนื้อหา จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ โดยหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence, IOC) ข้อคำถามใดที่มีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ถึง 1.0 แสดงว่าแบบวัดนั้นมีความเที่ยงตรงตามเกณฑ์ จากการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ของแบบสอบถามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ทั้งฉบับ อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 และของแบบสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ทั้งฉบับ อยู่ระหว่าง 0.60-1.00

2.2.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามแนวทาง ที่ได้รับข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ ไปทดลองใช้กับผู้อำนวยการและครูผู้สอน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อตรวจสอบหาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2540: 125) ได้ค่า Cronbach's Alfa ของแบบสอบถามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ทั้งฉบับ เท่ากับ 0.971 และของแบบสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ทั้งฉบับ เท่ากับ 0.958

นำแบบสอบถามที่ได้รับการเสนอแนะแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาคณาจารย์อิสระนำมาปรับปรุงแก้ไขตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องอีกครั้งหนึ่งแล้วจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้รวบรวมข้อมูลการวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามไปยังผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.2 ผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำตัวพร้อมแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานศึกษา ที่มีกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง รวมทั้งรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง จากแบบสอบถามทั้งหมด 237 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาโดยเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 228 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.20 ของแบบสอบถามทั้งหมด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาดำเนินการตามลำดับดังนี้

4.1 นำแบบสอบถามเฉพาะฉบับที่มีความสมบูรณ์ มาทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์แบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่ (f) และค่าร้อยละ (percentage)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์แบบสอบถาม การบริหารงานวิชาการโดยหาค่าเฉลี่ยต่อข้อข่ายการบริหารงานวิชาการ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ความหมายของค่าเฉลี่ยที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล (บุญชม ศรีสะอาด 2545: 100) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีระดับการบริหารงานวิชาการมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีระดับการบริหารงานวิชาการมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีระดับการบริหารงานวิชาการปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีระดับการบริหารงานวิชาการน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีระดับการบริหารงานวิชาการน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์แบบสอบถาม ข้อมูลความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ความหมายของค่าเฉลี่ยที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล (บุญชม ศรีสะอาด 2545: 100) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51 - 5.00	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการบริหารงานวิชาการมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการบริหารงานวิชาการมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.50	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการบริหารงานวิชาการปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการบริหารงานวิชาการน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.50	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการบริหารงานวิชาการน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการกับขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) แล้วนำค่าที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด 2545: 109-110) แล้วแปลความหมาย ดังนี้

ค่า r =	0.81 - 1.00	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ในระดับสูง
ค่า r =	0.61 - 0.80	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูง
ค่า r =	0.41 - 0.60	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
ค่า r =	0.21 - 0.40	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างต่ำ
ค่า r =	0.01 - 0.20	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

สำหรับทิศทางความสัมพันธ์ พิจารณาโดย ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเป็นลบ แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันในทางลบหรือทิศทางตรงกันข้าม ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเป็นบวก แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Regression Coefficient) เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ และสร้างสมการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม
เพศ ระดับการศึกษาสูงสุด อายุ และ ประสบการณ์ในการสอน ดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษาสูงสุด อายุ และ
ประสบการณ์ในการสอน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	107	46.93
1.2 หญิง	121	53.07
รวม	228	100.00
2. ระดับการศึกษาสูงสุด		
2.1 ปริญญาตรี	156	68.42
2.2 สูงกว่าปริญญาตรี	72	31.58
รวม	228	100.00
3. อายุ		
3.1 21 – 30 ปี	62	27.19
3.2 31 – 40 ปี	67	29.39
3.3 41 – 50 ปี	77	33.77
3.4 51 ปีขึ้นไป	22	9.65
รวม	228	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
4. ประสบการณ์ในการสอน		
4.1 1 – 5 ปี	44	19.30
4.2 6 – 10 ปี	61	26.75
4.3 11 – 15 ปี	72	31.58
4.4 16 – 20 ปี	30	13.16
4.5 21 ปีขึ้นไป	21	9.21
รวม	228	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 53.07 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 68.42 อายุ 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.77 และประสบการณ์ในการสอน 11 – 15 ปี คิดเป็น ร้อยละ 31.58

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชุมพร เขต 2

จากการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 เป็น รายด้านและ รายข้อ ปรากฏผลดังตารางที่ 4.2-4.7

ตารางที่ 4.2 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 จำแนกเป็นรายด้าน

การบริหารงานวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อยู่	3.91	0.62	มาก
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.82	0.72	มาก
3. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	3.77	0.63	มาก
4. ด้านการวัดผลประเมินผล	3.72	0.80	มาก
5. ด้านการนิเทศการเรียนการสอน	3.65	0.91	มาก
เฉลี่ยรวม	3.78	0.64	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 มีขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$, S.D.= 0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อยู่ ($\bar{X} = 3.91$, S.D.= 0.62) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.82$, S.D.= 0.72) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.77$, S.D.= 0.63) ด้านการวัดผลประเมินผล ($\bar{X} = 3.72$, S.D.= 0.80) และด้านการนิเทศการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.65$, S.D.= 0.91)

ตารางที่ 4.3 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร
สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ด้านการพัฒนาหลักสูตร
สถานศึกษา จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของชุมชน	3.96	0.96	มาก
2. สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตร โดยบูรณาการทุกกลุ่มสาระให้สอดคล้องกับปัญหา และความต้องการของผู้เรียน	3.82	0.94	มาก
3. สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมโลก	3.70	1.00	มาก
4. คณะกรรมการบริหารหลักสูตรพิจารณาเห็นชอบหลักสูตรสถานศึกษา	3.77	0.91	มาก
5. สถานศึกษาส่งเสริม ครูผู้สอนวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน	4.03	0.97	มาก
6. สถานศึกษามีการนิเทศ ติดตามผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	3.65	1.01	มาก
เฉลี่ยรวม	3.82	0.72	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 มีขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, S.D.=0.72) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถานศึกษาส่งเสริม ครูผู้สอนวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D.=0.97) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ สถานศึกษามีการนิเทศ ติดตามผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$, S.D.=1.01)

ตารางที่ 4.4 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. สถานศึกษามีการวิเคราะห์จุดประสงค์ และมาตรฐานรายวิชาเพื่อจัดทำหน่วยการเรียนรู้รายวิชา	4.04	0.76	มาก
2. สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้	4.21	0.73	มาก
3. สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.88	0.93	มาก
4. สถานศึกษามีการออกแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายได้เป็นอย่างดี	3.63	1.01	มาก
5. สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับธรรมชาติวิชา	3.85	0.94	มาก
6. สถานศึกษามีการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน	3.93	0.90	มาก
7. สถานศึกษามีการฝึกทักษะกระบวนการคิดและแสดงออกอย่างสร้างสรรค์	3.81	0.83	มาก
เฉลี่ยรวม	3.91	0.62	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 มี การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$, S.D.=0.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D.=0.73) และ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการออกแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายได้เป็นอย่างดี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$, S.D.=1.01)

ตารางที่ 4.5 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. สถานศึกษามีการวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียน	3.72	1.01	มาก
2. สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูผลิตและพัฒนาสื่อใช้ในการเรียนการสอนที่หลากหลาย	4.05	1.06	มาก
3. สถานศึกษามีการจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน	3.78	0.85	มาก
4. สถานศึกษามีการบำรุงรักษา สื่อเทคโนโลยี ให้อยู่ในสภาพใ้การใช้ได้ตลอดเวลา	3.60	0.83	มาก
5. สถานศึกษามีการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	3.90	0.85	มาก
6. สถานศึกษามีประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3.54	0.85	มาก
เฉลี่ยรวม	3.77	0.63	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 มีการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$, S.D.=0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูผลิตและพัฒนาสื่อใช้ในการเรียนการสอนที่หลากหลาย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D.=1.06) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$, S.D.=0.85)

ตารางที่ 4.6 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ด้านการวัดผลประเมินผล จำแนกเป็นรายข้อ

ด้านการวัดผลประเมินผล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. สถานศึกษามีคู่มือเกี่ยวกับระเบียบ แบบแผน แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา ตามหลักสูตร	3.80	1.00	มาก
2. สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดทำแผนการวัดผลประเมินผลแต่ละรายวิชา ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา	3.92	0.92	มาก
3. สถานศึกษาจัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย	3.68	1.03	มาก
4. สถานศึกษามีการส่งเสริมและสนับสนุนครูผู้สอน ให้มีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติตามระเบียบการวัดผลและประเมินผลที่สอดคล้องกับสภาพจริง	3.76	1.00	มาก
5. สถานศึกษานำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน	3.62	1.12	มาก
6. สถานศึกษาจัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่นตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด	3.55	1.15	มาก
เฉลี่ยรวม	3.72	0.80	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 มีการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$, S.D.=0.80) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดทำแผนการวัดผลประเมินผลแต่ละรายวิชา ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$, S.D.=0.92) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาจัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่นตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$, S.D.=1.15)

ตารางที่ 4.7 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ด้านการนิเทศการเรียนการสอน จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านการนิเทศการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. สถานศึกษามีการวางแผน จัดระบบนิเทศงานวิชาการภายในสถานศึกษา	3.82	1.10	มาก
2. สถานศึกษามีรูปแบบการนิเทศงานวิชาการที่หลากหลาย	3.58	1.02	มาก
3. สถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์จัดระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาร่วมกับสถานศึกษาอื่น	3.52	1.04	มาก
4. สถานศึกษานำผลการนิเทศมาเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษา	3.71	1.08	มาก
5. สถานศึกษามีการจัดระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	3.64	1.11	มาก
เฉลี่ยรวม	3.65	0.91	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 มีการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ด้านการนิเทศการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$, S.D.=0.91) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการวางแผน จัดระบบนิเทศงานวิชาการภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, S.D.=1.10) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์จัดระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาร่วมกับสถานศึกษาอื่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$, S.D.=1.04)

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชุมพร เขต 2

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 เป็นราย
ด้านและรายชื่อ ปรากฏผลดังตาราง 4.8-4.12

ตารางที่ 4.8 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี
จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 จำแนกเป็น
รายด้าน

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านผู้บริหาร	3.92	0.72	มาก
2. ด้านงบประมาณ	3.86	0.71	มาก
3. ด้านครูผู้สอน	3.82	0.64	มาก
4. ด้านผู้ปกครอง ชุมชน	3.71	0.64	มาก
เฉลี่ยรวม	3.83	0.62	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน
วิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$, S.D.=0.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า
มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด
คือ ด้านผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, S.D.=0.64) รองลงมาคือ ด้านงบประมาณ ($\bar{X} =$
3.86, S.D.=0.71) ด้านครูผู้สอน ($\bar{X} = 3.83$, S.D.=0.62) และ ด้านผู้ปกครอง ชุมชน อยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 3.71$, S.D.=0.64)

ตารางที่ 4.9 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2
ด้านผู้บริหาร จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านผู้บริหาร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการ	3.96	1.01	มาก
2. ผู้บริหารมีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์กว้างไกลในการบริหารงานวิชาการ	4.01	0.83	มาก
3. ผู้บริหารเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารงานวิชาการ	3.99	0.76	มาก
4. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผู้สอนเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง	3.92	0.83	มาก
5. ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง	3.93	0.98	มาก
6. ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูจัดบรรยากาศในห้องเรียนอย่างเหมาะสมต่อการเรียนรู้	3.90	0.82	มาก
7. ผู้บริหารสนับสนุนการจัดแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา	3.82	0.95	มาก
8. ผู้บริหารพิจารณาความดีความชอบขึ้นเงินเดือนในการปฏิบัติงาน	3.84	0.78	มาก
เฉลี่ยรวม	3.92	0.72	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ ด้านผู้บริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$, S.D.=0.72) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์กว้างไกลในการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$, S.D.=0.83) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสนับสนุนการจัดแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, S.D.=0.95)

ตารางที่ 4.10 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ด้านครูผู้สอน จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านครูผู้สอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ครูผู้สอนได้สอนตรงตามวิชาเอก	3.94	0.67	มาก
2. ครูผู้สอนจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน	3.85	0.87	มาก
3. ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.77	0.78	มาก
4. ครูผู้สอนมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ	3.92	0.77	มาก
5. ครูผู้สอนใช้สื่อที่เหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้	3.86	0.79	มาก
6. ครูผู้สอนจัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้	3.80	0.71	มาก
7. ครูผู้สอนมีการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่หลากหลาย	3.84	0.88	มาก
8. ครูผู้สอนนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน	3.74	0.83	มาก
9. ครูผู้สอนพัฒนาผู้เรียนโดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน	3.72	0.92	มาก
10. ครูผู้สอนปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและสังคม	3.79	0.84	มาก
เฉลี่ยรวม	3.82	0.64	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ ด้านครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, S.D.=0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูผู้สอนได้สอนตรงตามวิชาเอก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, S.D.=0.67) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูผู้สอนพัฒนาผู้เรียนโดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$, S.D.=0.92)

ตารางที่ 4.11 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2
ด้านงบประมาณ จำแนกเป็นรายข้อ

ด้านงบประมาณ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. สถานศึกษามีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ทางการบริหารสินทรัพย์ของสถานศึกษา	3.83	0.71	มาก
2. สถานศึกษาเสนอแผนงบประมาณขอความ เห็นชอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษา	3.88	0.82	มาก
3. สถานศึกษามีการใช้จ่ายเงินตามแผนปฏิบัติงาน	3.89	0.84	มาก
4. สถานศึกษาจัดหารายได้และผลประโยชน์เพื่อการ จัดการศึกษา	3.76	0.86	มาก
5. สถานศึกษามีการบริหารงบประมาณที่ชัดเจน คุ่มค่า และโปร่งใส	3.94	0.75	มาก
6. สถานศึกษามีระบบการตรวจสอบงบประมาณ ภายในสถานศึกษา	3.91	1.04	มาก
7. รายงานผลการใช้จ่ายเงินงบประมาณต่อ คณะกรรมการสถานศึกษา	3.84	0.95	มาก
เฉลี่ยรวม	3.86	0.71	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ ด้านงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86, S.D.=0.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการบริหารงบประมาณที่ชัดเจน คุ่มค่า และโปร่งใส อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94, S.D.=0.75$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาจัดหารายได้และผลประโยชน์เพื่อการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76, S.D.=0.86$)

ตารางที่ 4.12 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2
ด้านผู้ปกครอง ชุมชน จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านผู้ปกครอง ชุมชน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ผู้ปกครองและชุมชนสนับสนุนอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนของบุตรหลาน	3.83	0.81	มาก
2. ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนักเรียน	3.72	0.92	มาก
3. ผู้ปกครองและชุมชนเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่ผู้เรียน	3.74	0.83	มาก
4. ผู้ปกครองและชุมชนสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	3.69	0.67	มาก
5. ผู้ปกครองและชุมชนช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน คิด วิเคราะห์และเขียนได้	3.66	0.72	มาก
6. ผู้ปกครองและชุมชนติดตามผลการเรียนของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	3.71	0.77	มาก
7. ผู้ปกครองและชุมชนมีเครือข่ายช่วยเหลือสนับสนุน งานของสถานศึกษา	3.62	0.84	มาก
เฉลี่ยรวม	3.71	0.64	มาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ ด้านผู้ปกครอง ชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$, S.D.=0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้ปกครองและชุมชนสนับสนุนอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนของบุตรหลาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$, S.D.=0.81) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้ปกครองและชุมชนมีเครือข่ายช่วยเหลือ สนับสนุน งานของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$, S.D.=0.84)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการกับการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 2

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการกับการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 2 โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากสูตรของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ปรากฏผลดังตาราง 4.13

ตารางที่ 4.13 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการกับการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 2

ตัวแปร	(X ₁)	(X ₂)	(X ₃)	(X ₄)	(Y)
(X ₁)	1.000	0.766**	0.795**	0.773**	0.847**
(X ₂)	-	1.000	0.823**	0.795**	0.808**
(X ₃)	-	-	1.000	0.854**	0.838**
(X ₄)	-	-	-	1.000	0.791**
(Y)	-	-	-	-	1.000

** p < 0.01

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ปัจจัยเกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ ทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับค่อนข้างสูงถึงสูง ($r = 0.791-0.847$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงให้เห็นว่าปัจจัยเกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับการบริหารงานวิชาการ โดยเรียงลำดับจากความสัมพันธ์มากไปหาน้อย ดังนี้ ปัจจัยด้านผู้บริหาร (X₁) $r = 0.847$ ปัจจัยด้านงบประมาณ (X₃) $r = 0.838$ ปัจจัยด้านครูผู้สอน (X₂) $r = 0.808$ และ ปัจจัยด้านผู้ปกครอง ชุมชน (X₄) $r = 0.791$

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อค้นหาปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ปรากฏผล ดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2

ตัวพยากรณ์	R	R ²	R ² _{adj}	F	p	R ² _{chang}	SE _{est}
X ₁	0.847	0.717	0.716	572.915	0.000**	0.717	0.345
X ₁ X ₃	0.889	0.791	0.789	79.831	0.000**	0.074	0.297
X ₁ X ₃ X ₂	0.897	0.803	0.803	16.090	0.000**	0.014	0.287

** p < 0.01

จากตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การบริหารงานวิชาการ คือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร (X₁) ปัจจัยด้านงบประมาณ (X₃) และ ปัจจัยด้านครูผู้สอน (X₂) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.897 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R²_{adj}) เท่ากับ 0.803 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE_{est}) เท่ากับ 0.287 โดยปัจจัยด้านผู้บริหาร (X₁) ปัจจัยด้านงบประมาณ (X₃) และ ปัจจัยด้านครูผู้สอน (X₂) ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (Adj R²) เท่ากับ 0.803 หรือร้อยละ 80.30 นั่นคือตัวแปรต้นทั้ง 3 ตัวส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ร้อยละ 80.30

เมื่อพิจารณาค่าคงที่ ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรต้นที่เป็นตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ผลปรากฏดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 ค่าสัมประสิทธิ์ของการถดถอยของตัวพยากรณ์มาตรฐาน (β) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการประมาณสัมประสิทธิ์ของการถดถอย (S.E.) และการทดสอบค่านัยสำคัญด้วยค่าทีของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2

ตัวแปรพยากรณ์	B	SE _b	β	t	p
Constant (a)	0.338	0.118	-	2.873*	0.004
(X ₂)	0.376	0.046	0.423	8.223**	0.000
(X ₁)	0.293	0.053	0.321	5.525**	0.000
(X ₃)	0.220	0.033	0.220	4.011**	0.000

** p < 0.01

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 คือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร (X₁) ปัจจัยด้านงบประมาณ (X₃) และ ปัจจัยด้านครูผู้สอน (X₂) และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (B) เท่ากับ 0.338, 0.293 และ 0.220 ตามลำดับ มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) เท่ากับ 0.423, 0.321 และ 0.220 ตามลำดับ และมีค่าคงที่ (a) เท่ากับ 0.338 โดยเขียนเป็นสมการในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานตามลำดับ ได้ดังนี้

สมการในรูปคะแนนดิบ (B)

$$Y' = 0.338 + 0.338 X_1 + 0.293 X_3 + 0.220 X_2$$

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน (β)

$$Z'y = 0.423 Z_{X_1} + 0.321 Z_{X_3} + 0.220 Z_{X_2}$$

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ส่วน คือ สรุปการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 2

1.1.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2

1.1.3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาชุมพร เขต 2

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนสถานศึกษาในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 41 สถานศึกษา จำแนกเป็น ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 41 คน ครูผู้สอน จำนวน 399 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 440 คน

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้จาก ผู้บริหารและครูผู้สอนสถานศึกษาในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 2 ประจำปีการศึกษา 2557 จำนวน 41 สถานศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 237 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 41 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากจำนวนผู้บริหารทั้งหมด และครูผู้สอน จำนวน 196 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970: 608) นำกลุ่มตัวอย่างไปหาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างแต่ละโรงเรียน โดยการ

เทียบบัญญัติไตรยางศ์ในแต่ละ โดยให้แต่ละโรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) แล้วใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมี 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ ระดับการศึกษาสูงสุด อายุ และ ประสบการณ์ในการสอน โดยใช้วัดค่าด้วยมาตรานามบัญญัติ (Nominal scale)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Liker's Rating Scale) มีค่าความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ 0.97

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Liker's Rating Scale) มีค่าความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ 0.95

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามไปยังผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2) ผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำตัวพร้อมแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูล ในสถานศึกษาที่มีกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง รวมทั้งรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง จากแบบสอบถามทั้งหมด 237 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาโดยเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 228 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 96.20 ของแบบสอบถามทั้งหมด

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล ออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์แบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่ (f) และค่าร้อยละ (percentage)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์แบบสอบถาม การบริหารงานวิชาการ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์แบบสอบถาม ต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการกับการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Regression Coefficient) เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ และสร้างสมการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการ

1.3 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 สรุป ผลการวิจัยได้ดังนี้

1.3.1 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการนิเทศการเรียนการสอน ส่วนในรายด้านปรากฏผลดังนี้

1) **ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาส่งเสริม ครูผู้สอนวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการนิเทศ ติดตามผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

2) **ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการออกแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายได้เป็นอย่างดี

3) **ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูผลิตและพัฒนาสื่อใช้ในการเรียนการสอนที่หลากหลาย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

4) ด้านการวัดผลประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดทำแผนการวัดผลประเมินผลแต่ละรายวิชา ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาจัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่นตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

5) ด้านการนิเทศการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการวางแผน จัดระบบนิเทศงานวิชาการภายในสถานศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์จัดระบบการนิเทศภายในสถานศึกษา ร่วมกับสถานศึกษาอื่น

1.3.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผู้บริหาร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านผู้ปกครอง ชุมชน ส่วนในรายด้านปรากฏผลดังนี้

1) **ด้านผู้บริหาร** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์กว้างไกลในการบริหารงานวิชาการ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสนับสนุนการจัดแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา

2) **ด้านครูผู้สอน** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูผู้สอนได้สอนตรงตามวิชาเอก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูผู้สอนพัฒนาผู้เรียนโดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก

3) **ด้านงบประมาณ** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการบริหารงบประมาณที่ชัดเจน คุ่มค่า และโปร่งใส อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาจัดหารายได้และผลประโยชน์เพื่อการจัดการศึกษา

4) **ด้านผู้ปกครอง ชุมชน** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้ปกครองและชุมชนสนับสนุนอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนของบุตรหลาน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้ปกครองและชุมชนมีเครือข่ายช่วยเหลือ สนับสนุน งานของสถานศึกษา

1.3.3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้นๆ (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อค้นหาปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียน และ ครูผู้สอน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ปรากฏผลดังนี้

1) ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การบริหารงานวิชาการ คือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร (X_1) ปัจจัยด้านงบประมาณ (X_3) และ ปัจจัยด้านครูผู้สอน (X_2) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.897 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2_{adj}) เท่ากับ 0.803 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE_{est}) เท่ากับ 0.287 โดยปัจจัยด้านผู้บริหาร (X_1) ปัจจัยด้านงบประมาณ (X_3) และ ปัจจัยด้านครูผู้สอน (X_2) ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย ($Adj R^2$) เท่ากับ 0.803 หรือร้อยละ 80.30 นั่นคือตัวแปรทั้ง 3 ตัวส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ร้อยละ 80.30

2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 คือปัจจัยด้านผู้บริหาร (X_1) ปัจจัยด้านงบประมาณ (X_3) และ ปัจจัยด้านครูผู้สอน (X_2) และ มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (B) เท่ากับ 0.338, 0.293 และ 0.220 ตามลำดับ มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) เท่ากับ 0.423, 0.321 และ 0.220 ตามลำดับ และ มีค่าคงที่ (a) เท่ากับ 0.338 โดยเขียนเป็นสมการในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานตามลำดับ ได้ดังนี้

สมการในรูปคะแนนดิบ (B)

$$Y' = 0.338 + 0.338 X_1 + 0.293 X_3 + 0.220 X_2$$

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน (β)

$$Z'y = 0.423 Z_{x1} + 0.321 Z_{x3} + 0.220 Z_{x2}$$

2. อภิปรายผล

การศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอศรี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ผู้วิจัยมีประเด็นที่ควรนำมา อภิปรายผลการศึกษา ดังนี้

2.1 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในอำเภอศรี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าครูและผู้บริหารเข้าใจในการบริหารงานวิชาการ แต่การดำเนินงานในโรงเรียนยังขาดระบบที่ชัดเจนสภาพแวดล้อมไม่เอื้อ งบประมาณไม่เพียงพอต่อความต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชูลี รุ่งพานิช (2552: 179-180) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ผลการศึกษาพบว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเอมิกา โตฉ่า (2552: 116-122) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 ผลการศึกษาพบว่าการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 พบว่า การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนในรายด้านปรากฏผลดังนี้

2.1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีการการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาได้รับความร่วมมือกับทุกคน กรรมการสถานศึกษาและชุมชนเป็นอย่างดี การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามีการวิเคราะห์เอกสาร หลักสูตร สารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการของสังคมชุมชนและท้องถิ่น และผู้บริหารมีการจัดอบรม เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการให้แก่คณะครู ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ สิริพัชร์ เจษฎาวิโรจน์ (2546: 67-69) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรที่สามารถทำได้ง่ายๆ และสอดคล้องกับบริบทต่างๆ ภายในโรงเรียน คือ ขั้นเตรียม ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องการสอน และการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการให้แก่คณะครูก่อน เพื่อให้เกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของการสอนแบบบูรณาการและเห็นแนวทางในการดำเนินการร่วมกันมีความเข้าใจตรงกัน วางแผนเรื่องระยะเวลาในการพัฒนาหลักสูตร จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณที่จำเป็น และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อัญชลี ศรีเพชร (2552: 122- 34) ผลการศึกษาพบว่าการบริหารงานวิชาการการศึกษาปฐมวัย ของสถานศึกษาในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2.1.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนมีการวิเคราะห์หลักสูตรและจัดทำแผนการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความรักเมตตา เอาใจใส่ต่อนักเรียนทุกคน รวมทั้งแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยกิจกรรมที่หลากหลายครูจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ สิงโต แก้วกัลยา (2543: 32-33) ที่กล่าวว่า การที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์นั้น ครูต้องเป็นกัลยาณมิตร รักเมตตา เอาใจใส่ต่อนักเรียนทุกคน ดำเนินการจัดการเรียนการสอนอย่างมีระบบเป็นขั้นตอน โดยต้องมีการวางแผนการสอนที่นำข้อมูลจากหลักสูตร ความต้องการผู้เรียน ชุมชนมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นผู้เรียนให้ฝึกคิดปฏิบัติจริง แสวงหาความรู้และเรียนรู้ร่วมกัน สอนเชื่อมโยงกับสภาพชุมชนและสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับผลการศึกษา ของ ฉัตรภรณ์ สถาปิตานนท์ (2550: 103-112) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้รับรางวัลพระราชทาน สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้รับรางวัลพระราชทาน สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติหรือสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก

2.1.3 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาประเมินผลการใช้สื่อ การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาสถานศึกษาจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการครูผลิตสื่อ พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ฉัตรภรณ์ สถาปิตานนท์ (2550: 109) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้รับรางวัลพระราชทาน สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการ ในด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้รับรางวัลพระราชทาน สังกัด สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก และ อัญชลี ศรีเพชร (2552: 122-134) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการการศึกษาปฐมวัย ของสถานศึกษาในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่า ด้านสื่อการเรียนการสอน มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2.1.4 ด้านการวัดผลประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลครอบคลุมเนื้อหาตามหลักสูตร

มีการวัดผลประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง โดยใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายมีความเหมาะสมกับผู้เรียนและกลุ่มสาระการเรียนรู้แต่ละรายวิชา มีการวิเคราะห์ผลการจัดการเรียนรู้เพื่อนำมาปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ฉัตรภรณ์ สถาปิตานนท์ (2550: 103-112) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับรางวัลพระราชทาน สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้รับรางวัลพระราชทาน สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก และ อินทอร โควังชัย (2554: 108-111) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับคุณภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.1.5 ด้านการนิเทศการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า สถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์นิเทศกับสถานศึกษาอื่น สถานศึกษามีระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาและสถานศึกษาพัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พัฒนา เส็งเรียบ (2550: 90) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เขต 1 ในด้านการนิเทศทางการศึกษาอยู่ในระดับมาก และ อินทอร โควังชัย (2554: 108-111) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับคุณภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผลการศึกษาพบว่า ด้านการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครูเห็นความสำคัญของการพัฒนาในคุณภาพงานวิชาการ ให้เป็นที่ยอมรับและเกิดความเชื่อถือจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง จึงได้ส่งเสริมปัจจัยด้านต่างๆ เพื่อพัฒนาและรักษามาตรฐานในสถานศึกษาของตน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จุไรรัตน์ เอิบกมล (2544: 82) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านผู้บริหาร ด้านครู ด้านการเงิน และด้านชุมชน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ฉัตรภรณ์ สถาปิตานนท์ (2550: 103-112) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้รับรางวัลพระราชทาน สังกัดสำนักบริหารงาน

คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมและรายด้านมีระดับการปฏิบัติหรือสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก และ พัฒนา เสี่ยงเรียบ (2550: 89-93) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เขต 1 พบว่า ปัจจัยในการดำเนินงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.2.1 ด้านผู้บริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงว่าปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษามีการเตรียมความพร้อมในเรื่องความเปลี่ยนแปลงตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 เพื่อต้องการพัฒนาคุณภาพและเพิ่มประสิทธิภาพทางการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง โดยการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม ประชุม สัมมนา และ ศึกษาดูงาน เพื่อสร้างประสบการณ์ให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษา ของ จูไรรัตน์ เويبมล (2546: 106) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านผู้บริหารโรงเรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2.2.2 ด้านครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ครูเป็นบุคลากรส่วนใหญ่ในสถานศึกษา เป็นผู้ปฏิบัติงานวิชาการมากที่สุด โดยเฉพาะงานด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ซึ่งเป็นหัวใจของการบริหารงานวิชาการ ทำให้ครูมีความเข้าใจต่อสภาพความเป็นจริงของสถานศึกษา ผู้เรียน และชุมชน อันจะส่งผลไปสู่ประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัตรภรณ์ สถาปิตานนท์ (2550: 103) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้รับรางวัลพระราชทาน สังกัดสภานักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการ ด้านครู โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติหรือสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก

2.2.3 ด้านงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าในการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิผลนั้น งบประมาณเป็นปัจจัยที่คอยสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ ที่สำคัญในการพัฒนาบริหารงานวิชาการให้ประสบผลสำเร็จ บุคลากรภายในสถานศึกษาจะต้องวางแผนการใช้จ่ายอย่างมีระบบ โปร่งใส มีแผนการระดมจัดหางบประมาณชัดเจน จัดสรรและใช้จ่ายเงินงบประมาณให้สอดคล้องเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษา ของ จูไรรัตน์ เويبมล (2546: 106) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการเงิน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2.2.4 ด้านผู้ปกครอง ชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า

สถานศึกษาและชุมชนไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ในลักษณะต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันชุมชนต้องการสถานศึกษาที่ผลิตนักเรียนให้เป็นผู้ที่มีลักษณะอันพึงประสงค์ สถานศึกษาต้องการนักเรียนให้มาเข้าเรียน ต้องการให้ชุมชนเอื้ออำนวยและร่วมมือในการจัดการศึกษา ต้องการสภาพแวดล้อมที่สะอาด ร่มรื่น สวยงาม ปราศจากมลพิษ รวมทั้งแหล่งศึกษาเรียนรู้ที่หลากหลาย จากชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จุไรรัตน์ เอิบกมล (2546: 105-112) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ด้านชุมชน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และ ฉัตรภรณ์ สถาปิตานนท์ (2550: 103) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้รับรางวัลพระราชทาน สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการ ด้านชุมชน โดยภาพรวม มีระดับการปฏิบัติหรือสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก

2.3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้นๆ (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อค้นหาปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียน และ ครูผู้สอน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ประกอบด้วย 4 ปัจจัย พบว่า ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ที่ดีที่สุดที่ถูกเลือกเข้ามาก่อนคือปัจจัยด้านผู้บริหาร เมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์ ด้านงบประมาณ และ ด้านครูผู้สอน พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีจุดมุ่งหมายอย่างชัดเจนในการที่จะขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะการขับเคลื่อนงานวิชาการซึ่งเป็นหัวใจหลักของการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่จึงเป็นผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็ง เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล โดยมีความสามารถในการนำความรู้ ทักษะ ตลอดจนเทคนิคต่างๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานวิชาการ ส่วนปัจจัยที่มีความสำคัญรองลงมา คือปัจจัยด้านงบประมาณ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพรได้รับ การจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรสนับสนุนการบริหารงานวิชาการจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 อย่างพอเพียง เพื่อใช้ในการพัฒนาบุคลากร

และจัดซื้อ วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ มีการใช้จ่ายงบประมาณอย่างโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ และ ปัจจัยด้านครูผู้สอน ทั้งนี้อาจเป็น เพราะที่ครูผู้สอนในปัจจุบันเกิดแรงจูงใจหลายด้านที่จะพัฒนางานวิชาการในด้านวัสดุประกอบ หลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน เช่น การทำแผนการสอนแบบบูรณาการ การจัดกิจกรรมการเรียน การสอนโดยใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ การจัดทำสื่อการสอนเพื่อกำหนดตำแหน่งให้สูงขึ้น และ พัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลสัมฤทธิ์ตามเกณฑ์มาตรฐานของหน่วยงานต้นสังกัด สำหรับปัจจัย ด้านชุมชนที่ไม่ถูกคัดเลือกเข้ามาเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร ยังขาดการให้ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการอย่าง เช่นการให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนท้องถิ่น การระดมทรัพยากรจากชุมชน เพื่อช่วยเหลือ สนับสนุน งานวิชาการของสถานศึกษา จึงส่งผลให้ชุมชนไม่เป็นตัวพยานที่ส่งผลต่อ การบริหารงานวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จูไรรัตน์ เอิบกมล (2546: 105-112) ได้ ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยในการบริหารงานวิชาการ ที่สามารถพยากรณ์ การบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาได้มากที่สุดคือ ด้านผู้บริหาร โรงเรียน และ พัฒนา เสงี่ยม (2550: 89-93) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงาน วิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกับประสิทธิผลการดำเนินงานวิชาการ ใน โรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงาน วิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานวิชาการทุกปัจจัย

3. ข้อเสนอแนะ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอสวี จังหวัด ชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการ นำไปใช้และข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาเพิ่มเติม ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้

จากผลการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ผู้วิจัยมีขอ

เสนอแนะในการนำผลการศึกษามาดำเนินการปรับปรุงการบริหารงานวิชาการและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการไปใช้พัฒนาการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

3.1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีการนิเทศ ติดตามผล การใช้หลักสูตรสถานศึกษา โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศให้ดำเนินการนิเทศอย่างต่อเนื่อง ตลอดปีการศึกษา

3.1.2 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ออกแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายได้เป็นอย่างดี โดยการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการเรียนรู้ที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลให้กับครู

3.1.3 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา สถานศึกษาควรมีประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ของสถานศึกษา

3.1.4 ด้านการวัดผลประเมินผล สถานศึกษาควรพัฒนาความรู้ของครูเกี่ยวกับการจัดการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่นตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด โดยการจัดอบรมให้ความรู้การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ให้กับครู

3.1.5 ด้านการนิเทศการเรียนการสอน สถานศึกษาควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์จัดระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาร่วมกับสถานศึกษาอื่น โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการเรียนการสอนภายในของสถานศึกษา และแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศจากภายนอกเข้ามาร่วมเป็นกรรมการนิเทศการเรียนการสอนด้วย

3.1.6 ปัจจัยด้านผู้บริหาร ผู้บริหารควรสนับสนุนการจัดแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา

3.1.7 ปัจจัยด้านครูผู้สอน สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนพัฒนาผู้เรียนโดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน มาแก้ปัญหาผู้เรียนทั้งในด้านผลการเรียนและพฤติกรรมของนักเรียน

3.1.8 ปัจจัยด้านงบประมาณ สถานศึกษาควรจัดหารายได้และผลประโยชน์เพื่อการจัดการศึกษา โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากร ในการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา

3.1.9 ปัจจัยด้านผู้ปกครอง ชุมชน สถานศึกษาควรจัดให้ผู้ปกครองและชุมชนมีเครือข่ายช่วยเหลือ สนับสนุน งานของสถานศึกษา โดยการจัดตั้งกลุ่มเครือข่ายของผู้ปกครองเพื่อทำงานร่วมกันระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน สถานศึกษา

3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

3.2.1 ควรมีการศึกษาการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2

3.2.2 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2

3.2.3 ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กมล ภูประเสริฐ (2547) *การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน* กรุงเทพมหานคร:

เสริมสินพีเพรสซีสเต็ม

กรทิพย์ ศกุนตานุรักษ์ (2554) “สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร
มหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี

กรมวิชาการ (2542) *ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา : กรอบและแนว
ทางการดำเนินงาน* กรุงเทพมหานคร คุรุสภาลาดพร้าว

_____ . (2545) *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544* กรุงเทพมหานคร
ไทยวัฒนาพานิช

_____ . (2550) *เอกสารประกอบพัฒนาหลักสูตรพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการ
กระจายอำนาจสำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา* กรุงเทพมหานคร:
กระทรวงศึกษาธิการ

กรมสามัญศึกษา (2541) *การประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา : ระบบสารสนเทศเพื่อ
การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา* กรุงเทพมหานคร คุรุสภาลาดพร้าว

กระทรวงศึกษาธิการ (2544) *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช พ.ศ. 2544*
กรุงเทพมหานคร คุรุสภาลาดพร้าว

_____ . (2546 ก) *เอกสารประกอบพัฒนาหลักสูตรพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการ
กระจายอำนาจสำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา* กรุงเทพมหานคร
กระทรวงศึกษาธิการ

_____ . (2546 ข) *รูปแบบการจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก* กรุงเทพมหานคร:
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุ (ร.ส.พ.)

จันทร์ธานี สงวนนาม (2545) *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา* กรุงเทพมหานคร
บุคพอยท์

จุไรรัตน์ สูดรุ่ง (2549) “ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียน
มัธยมศึกษาขนาดใหญ่” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหาร
การศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- จุไรรัตน์ เอิบกมล (2546) “การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการบริหารงานวิชาการของ
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ
พระนครศรีอยุธยา
- ฉัตรารณณ์ สถาปิตานนท์ (2550) “ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้รับรางวัลพระราชทาน สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการ
ส่งเสริมการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ และคณะ (2542) *คู่มือการประเมินผลโดยใช้แฟ้มผลงานดีเด่น*
กรุงเทพมหานคร สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)
- ชาญชัย อาจิมสมาจาร (2547) *การนิเทศการศึกษา* กรุงเทพมหานคร K & P Books.
- ชูลี รุ่งพานิช (2552) “การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ
เขต 2” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
- ชูศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2546) *การบริหารงานวิชาการ* พิมพ์ครั้งที่ 2 ปัตตานี สำนักวิทยบริการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
- ถวิล อรัญเวศ (2544) *การบริหารสถานศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา* กรุงเทพมหานคร
แพร์พิทยา
- ทรงวิทย์ ชวงค์ (2550) “กระบวนการบริหารจัดการของสถานศึกษาในการส่งเสริมพฤติกรรม ด้าน
ความปลอดภัยแก่นักเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านทุ่งเจดีย์” ภาคนิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
- ธีรศักดิ์ ลิขิตวัฒน์เศรษฐ์ (2544) “จัดการสื่อเพื่อการปฏิรูป” *วารสารวิชาการ* 4(6) (มิถุนายน): 9-11
- ธีระ รุญเจริญ (2550) *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและการบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา*
กรุงเทพมหานคร ข้าวฟ่าง
- ธีระพล ขยันการนาวิ (2547) “การบริหารงานวิชาการอย่างมีคุณภาพของผู้บริหารโรงเรียน
มัธยมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ธีรต์ม พลบุรี (2551) “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสา
นักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุดรธานี

- นราลักษณ์ ชันธรุจี (2553) “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารวิชาการของโรงเรียนรางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น อุตรธานี เลย และหนองคาย”
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเลย
- นริชกร ทองน้อย (2556) “การพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียน ประถมศึกษา” คุษุณีนิพนธ์ปริญญาการศึกษาคุษุณีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและ พัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- บั้งอร จันกรม (2552) “การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1” วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
- บุญชม ศรีสะอาด (2545) *การวิจัยเบื้องต้น* พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพมหานคร สุวีริยาสาส์น.
- บุญชู วลัยเสถียร (2544) “แนวคิดเกี่ยวกับการจัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน”
วารสารวิชาการ 9(2) (กรกฎาคม): 50-55
- บุญสูง พุทธิรักษ์พงศ์ (2545) “การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการสอนในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอบ้านดง จังหวัดกระบี่”
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ประกอบ กุฎโพธิ์ (2545) “การศึกษาสภาพและปัญหาของการบริหารงานวิชาการเกี่ยวกับการ จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา” วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา
- ประภาพันท์ เจริญกิตติ (2546) “การศึกษาพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา จังหวัดอุตรธานี” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2545) *การบริหารงานวิชาการ* กรุงเทพมหานคร พิมพ์ดี
_____ (2547) *การบริหารงานวิชาการ* พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร ศูนย์สื่อเสริม
กรุงเทพมหานคร
- พงษ์พันธ์ พงษ์เสภา (2542) *จิตวิทยาการศึกษา* กรุงเทพมหานคร พัฒนาการศึกษ
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตโต) (2549) *พุทธวิถีการบริหาร* กรุงเทพมหานคร
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย

- พระมหาชนแดน สมบุต (2549) “ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมและบาล สำนักเรียนในกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540) *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ สำนักงานทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร กรุงเทพมหานคร* เจริญผล
- พัชรภรณ์ สงวนกล้าจิต และคณะ (2543) *การปฏิรูปการเรียนรู้* กรุงเทพมหานคร พิมพ์พัฒนา เสี่ยงเรียบ (2550) “ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม
- ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2542) *การนิเทศการศึกษา : ทฤษฎีและการปฏิบัติ* กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- มณีนีรัตน์ ภิญโญภาพสกุล (2549) “การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- มนทิพย์ ทรงกิตติพิศาล (2552) “ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคใต้ในประเทศไทย” วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- เมตต์ เมตต์การุณจิต (2543) “การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา” *วิชาการ* 5(3): 55-57
- ยุทธนา ชุตทองม้วน (2550) “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนโปลีเทคนิคลานนา เชียงใหม่” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- เยาวภา เดชะคุปต์ (2542) *การบริหารและการนิเทศการศึกษาปฐมวัย* กรุงเทพมหานคร: เจ้าพระยาการพิมพ์
- รุ่ง แก้วแดง และ ชัยณรงค์ สุวรรณสาร (2546) *แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลและประสิทธิภาพองค์การในทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา* พิมพ์ครั้งที่ 3 นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

- เลิศณรงค์ พูนเกิดมะเริง (2546) “การศึกษากระบวนการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน
ในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา
- วสันต์ นาวเหนียว (2550) *แนวทางการจัดการที่เป็นเลิศของโรงเรียนเร่่งสุ่ม* ม.ป.ท.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2541) *การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง* กรุงเทพมหานคร
เลิฟ แอนด์ ลินเพลสส์
- วันเผด็จ มีชัย (2554) “ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัด
องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- วิจิตร วรุตบางกูร (2542) *การนิเทศการศึกษา* กรุงเทพมหานคร พิฆเนศ
- วิจิตร ศรีสอ้าน (2540) *นโยบายการปฏิรูปการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ* กรุงเทพมหานคร
กรมศาสนา
- วิโรจน์ สารรัตน์ (2542) *การบริหาร หลักการ ทฤษฎี และประเด็นทางการศึกษาแห่งชาติ*
กรุงเทพมหานคร ทิพย์วิสุทธิ
- วุฒิชัย จันทวัน (2553) “ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร-
มหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
- สมคิด มาวงค์ (2554) “การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนตาม
ความคิดเห็นของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาล ในจังหวัดระยอง จันทบุรีและตราด”
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
- สมพงษ์ ร่มไทร (2547) “การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยแวดล้อมกับการบริหารงานวิชาการของ
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏธนบุรี
- สวัสดี กาญจนสุวรรณ (2542) *หลักการบริหารการศึกษา โครงการตำราวิชาการสถาบันราชภัฏ
เฉลิมพระเกียรติ เนื่องในวโรกาสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เฉลิมพระชนมพรรษา
6 รอบ* สงขลา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสงขลา
- สวัสดี พานกลาง (2550) “ปัจจัยที่ส่งผลต่อสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสกลนคร” วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสกลนคร

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชุมพรเขต 2 (2556) รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกของ
สถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาชุมพรเขต 2 ชุมพร ม.ป.ท. (อัคราเสนา)
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) กลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร เสมารธรรม
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา:
เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก กรุงเทพมหานคร ศุภสกลาดพร้าว
- _____. (2545) คู่มือการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กรุงเทพมหานคร
พริกหวานกราฟฟิค
- _____. (2549) จุดประกายการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และเกณฑ์การประเมินโรงเรียนปฏิรูป
กระบวนการเรียนรู้ กรุงเทพมหานคร ศุภสกลาดพร้าว
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545) แนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
กรุงเทพมหานคร พิมพ์ดี
- สิงโต แก้วกัลยา (2543) “การตรวจสอบผลการประเมินมาตรฐานโรงเรียน พ.ศ. 2541 สังกัดส
านักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1” วิทยานิพนธ์ปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร
- สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์ (2546) การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ กรุงเทพมหานคร
บุ๊คพอยท์
- สุชิน เรืองบุญส่ง (2551) “การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
- สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2553) หลักการ ทฤษฎี และแนวปฏิบัติทางการบริหารการศึกษา
มหาสารคาม ภาควิชาการบริหาร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- สุพจน์ พันธุ์ชูเพชร (2548) “การศึกษากระบวนการบริหารงานของผู้อำนวยการสามัญศึกษา
จังหวัด” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สุวิทย์ มูลคำ (2542) แพ้สมงาน พิมพ์ครั้งที่ 9 กรุงเทพมหานคร ที.พี.พรินท์
- อรทัย แสงทอง (2552) “หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร:
กรณีศึกษาสถานศึกษาในเขตตลิ่งชัน” วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

- อัญชลี ศรีเพ็ชร (2552) “การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการการศึกษาปฐมวัย
ของสถานศึกษาในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์” วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
- อินทอร โควังชัย (2554) “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับคุณภาพการ
บริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น
เขต 4” รายงานการศึกษาอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- อุทัย บุญประเสริฐ (2548) *หลักการและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน* กรุงเทพมหานคร
เอส ดี เพรส
- เอมิกา โตฉ่า (2552) “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก เขต 2” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร
- Adam D. Harold and Fran G. Dickey. (1953). *Basic Principles of Supervision*. New York:
American Book.
- Aghte, Robert R. (2002). “The Elementary Principals Perception of Their OWN and
Teachers Role in Curriculum Decision Making.” *Dissertation Abstracts
International*.
- Cronbach, L. J. (1973). *Essentials of Psychological Testing*. New York: Harper & Row.
- Glickman, C.D., S.P Gordon. & Ross. Gordon. J.M. (1995). *Supervision of Instruction :
Developmental Approach*. 3rd ed. Massachusetts: Allyn and Bacon.
- Glickman, et, al. (2001). *Supervision and Instructional Leadership Developmental
Approach*. 5th ed. U.S.A.: allyn and bacon.
- Goldhammer, et, al. (1980). *Clinical Supervision: Special Methods for the
Supervision of Teacher*. 2nd ed. New York: Holt Rinehart and Winston.
- Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York: McGraw-Hill.
- Gwynn, J. Minor. (1974). *Theory and Practice of Supervision*. New York: Dodd Mead.
- Harris, B.M. (1985). *Supervisory Behavior in Education*. 2nd ed. Englewood Cliff,
New Jersey: Prentice-Hall.
- Jeran, Danial. Roles. (1975). “Expectation of Elementary School Supervision in Open
Spac School Which Emphasis Team Teaching and Individualized
Instruction.” *Dissertation Abstracts International*. 18(1), (January): 27-38.

- Jonathan Bart Reeves. (2010). "Academic Optimism And Organizational Climate: An Elementary School Effectiveness Test Of Two Measures." Tuscaloosa: Alabama.
- Justman, John. (1952). *Improving Instruction through Supervision*. New York: Macmillan.
- Krejcie , R.V. and Morgan , D.W. (1970). "Determining Sample Size for Research Activitties *Journal of Education for Educational and Psychological Measurement*.
- Lucio, William H., and John D. Mcneil. (1979). *Supervision: A Synthesis of Thought and Action*. New York: McGraw-hill.
- Marks and Others. (1978). *Handbook of Educational Supervision: A Guide for the Practice*. Boston: Allyn and Bacon.
- Mecathy, Water M. (2001). "The Role of the Secondary School Principal in New Jersey." *Dissertation Abstracts International*.
- Noll, Victor H. (1965) *Introduction to educational measurement*. Boston: Houghton Mifflin.
- Person, James Luncefoed. (2002). "An Examination of the Relationship Between Participation Management and Perceived Institutional Effectiveness in North Carolina Community Colleges." *Dissertation Abstracts International*.
- Spears, Cart Dewey. (1985). "A Comparative Analysis of an Adult Learning Center and a Formal Adult Education Program with Reference to Selected Variables." *Dissertation Abstracts International* 33, (September): 274-A.
- Spirito. Joseph Peter. (2003). "The Institutional Leadership Behaviors of Principals in Middle School in California and the Impact of Implementation onAcademic Achievement." *Dissertation Abstracts International*.
- Wiles, Kimball. (1967). *Supervision for Better Schools*. New Jersey: Prentice- Hall.
- Wiles, Kimbal and John T Lovell. (1975). *Supervision for Better School*. 4th ed. New Jersey: Prentice–Hall.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาเครื่องมือ

1. นายดุสิตฤกษ์ดี รัตนูปกรณ์
 ตำแหน่งงาน ผู้อำนวยการโรงเรียน
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านไทยพัฒนา หมู่ที่ 12 ตำบลนาสัก อำเภอสวี จังหวัดชุมพร (86130)
 วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา (ค.ม.)
 มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นเวลา 14 ปี

2. ชื่อ นายคำรณ ชวงชุมหส์่อง
 ตำแหน่งงาน ผู้อำนวยการโรงเรียน
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนชุมชนบ้านนางกำ 160 หมู่ที่ 10 ตำบลดอนสัก อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี (84220)
 วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา (ค.ม.)
 มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
 จังหวัดสุราษฎร์ธานี
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นเวลา 30 ปี

3. ชื่อ ดร.อุทัยวรรณ พงศ์อร่าม
 ตำแหน่งงาน รองผู้อำนวยการโรงเรียน
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนศรียาภัย 149 ถนนพิศิษฐ์พยาบาล ตำบลท่าตะเภา อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร (86000)
 วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุุษฎีบัณฑิต สาขาการวัดผลประเมินผล
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ รองผู้อำนวยการโรงเรียนศรียาภัย ฝ่ายวิชาการ เป็นเวลา 15 ปี

ภาคผนวก ข
หนังสือขอเก็บข้อมูล

39/27 หมู่ที่ 6 ตำบลทุ่งตะไคร
อำเภอทุ่งตะโก
จังหวัดชุมพร 86220

วันที่ 6 กรกฎาคม 2557

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ถึงนามในหนังสือขอเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ (ผ่านอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ)

ข้าพเจ้า นางสาวนงนภัส ปานสมุทร นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาแขนงวิชาบริหารการศึกษา วิชาเอก มีความประสงค์ขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ จาก โรงเรียนบ้านเขาค่าย โรงเรียนบ้านเขาล้าน โรงเรียนบ้านทุ่งเขาชะบ้ำ โรงเรียนบ้านไทยพัฒนา โรงเรียนบ้านในหุบ โรงเรียนบ้านทุ่งคาโดนด โรงเรียนบ้านห้วยกลาง โรงเรียนบ้านห้วยชัน โรงเรียนบ้านน้ำลอด โรงเรียนอนุบาลสวี โรงเรียนวัดชัยญาราม โรงเรียนชุมชนสวี โรงเรียนวัดท่าหิน โรงเรียนวัดแหลมปอ โรงเรียนวัดพะจัน โรงเรียนวัดชุมแสง โรงเรียนบ้านคลองน้อย โรงเรียนวัดนาสัก โรงเรียนวัดหนองบัว โรงเรียนบ้านเขาน้อย โรงเรียนบ้านยางงาม โรงเรียนบ้านห้วยใหญ่ โรงเรียนบ้านแก่งกระถัง โรงเรียนบ้านห้วยทรายขาว โรงเรียนบรรพตวาริเขต โรงเรียนบ้านเขาทะเล โรงเรียนวัดถ้ำเขาล้าน โรงเรียนบ้านเล็บกระบอก โรงเรียนวัดท้องตม โรงเรียนหาดทรายรี โรงเรียนหนองปลา โรงเรียนทุ่งเขาชะบ้ำ โรงเรียนค่ายลูกเสือ โรงเรียนวัดควน โรงเรียนบ้านนาเหรียญ โรงเรียนบ้านแพรกแห้ง โรงเรียนจันทราวาส โรงเรียนบ้านคู โรงเรียนบ้านไทรลำ โรงเรียนวัดเชิงคีรี โรงเรียนน้ำจืด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดลงนามในหนังสือขอเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาท้ายนี้
จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

นงนภัส ปานสมุทร
(นางสาวนงนภัส ปานสมุทร)
โทรศัพท์ 089-9723390

เรียน ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

เพื่อโปรดลงนามในหนังสือที่แนบมาท้ายนี้

ดร.สุทธีวิรุณ ดันตริจนางวงศ์
(อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ)

หมายเหตุ นักศึกษาส่งเอกสารต้นฉบับให้กับอาจารย์ที่ปรึกษา และส่งไฟล์มาที่
manerat.lea@stou.ac.th

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/2๖๗

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

8 กรกฎาคม 2557

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรียน

ด้วยนางสาวนงนภัส ปานสมุทร นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษาศาสาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอเสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชุมพร เขต 2

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจาก จาก โรงเรียนบ้านเขาค่าย โรงเรียนบ้านเขาล้าน โรงเรียนบ้านทุ่งเขาสะบ้า โรงเรียนบ้านไทยพัฒนา โรงเรียนบ้านในหุบ โรงเรียนบ้านทุ่งคาโดนต โรงเรียนบ้านห้วยกลาง โรงเรียนบ้านห้วยชัน โรงเรียนบ้านน้ำลอด โรงเรียนอนุบาลสวี โรงเรียนวัดธัญญาราม โรงเรียนชุมชนสวี โรงเรียนวัดท่าหิน โรงเรียนวัดแหลมปอ โรงเรียนวัดพะจัน โรงเรียนวัดชุมแสง โรงเรียนบ้านคลองน้อย โรงเรียนวัดนาสัก โรงเรียนวัดหนองบัว โรงเรียนบ้านเขาน้อย โรงเรียนบ้านยางงาม โรงเรียนบ้านห้วยใหญ่ โรงเรียนบ้านแก่งกระทั่ง โรงเรียนบ้านห้วยทรายขาว โรงเรียนบรรพตวาริเขต โรงเรียนบ้านเขาทะเล โรงเรียนวัดถ้ำเขาล้าน โรงเรียนบ้านเลียบกระบอก โรงเรียนวัดทองตม โรงเรียนหาดทรายรี โรงเรียนหนองปลา โรงเรียนทุ่งเขาสะบ้า โรงเรียนค่ายลูกเสือ โรงเรียนวัดควน โรงเรียนบ้านนาเหรียญ โรงเรียนบ้านแพรกแห้ง โรงเรียนจันทราวาส โรงเรียนบ้านคู โรงเรียนบ้านไทรลำ โรงเรียนวัดเชิงคีรี โรงเรียนน้ำฉา

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรณพ จินะวัฒน์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 089-9723390

ภาคผนวก ค

แบบสอบถาม

แบบสอบถามสำหรับงานวิจัย
เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในอำเภอสวี จังหวัดชุมพรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชุมพร เขต 2

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในอำเภอสวี จังหวัดชุมพรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2
2. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลไปวิเคราะห์โดยภาพรวม ไม่มีผลกระทบต่อหน้าที่การงานของท่านแต่อย่างใด จึงขอให้ท่านได้โปรดพิจารณาตอบแบบสอบถามตามสภาพที่เป็นจริง
3. แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน กรุณาตอบให้ครบทุกตอน

ตอนที่1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่2	การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ตอนที่3	ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสาวนงนภัส ปานสมุทร
 นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ตอนที่ 1

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน [ ] ในข้อความที่ตรงกับสถานภาพความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

 ชาย หญิง

2. ระดับการศึกษาสูงสุด

 ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

3. อายุ

 21 – 30 ปี 31 – 40 ปี 41 – 50 ปี 51 ปีขึ้นไป

4. ประสบการณ์ในการสอน

 1 – 5 ปี 6 – 10 ปี 11 – 15 ปี 16 – 20 ปี 21ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือของท่าน ตามความคิดเห็นของท่านว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของท่าน อยู่ในระดับใด ตามเกณฑ์ดังนี้

5	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
0.	จัดทำแผนการจัดการเรียนการสอน ควบคุม ดูแล ส่งเสริม กำกับ ติดตามการจัดการเรียนการสอน	✓				

คำอธิบาย

จากข้อที่ 0 ผู้ตอบทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหมายเลข 5 ซึ่งเป็นช่องการบริหารงานวิชาการ ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอน ควบคุม ดูแล ส่งเสริม กำกับ ติดตามการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับ มากที่สุด

ตอนที่ 2

การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
1. ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา							
1	สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของชุมชน						
2	สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรโดยบูรณาการทุกกลุ่มสาระให้สอดคล้องกับปัญหา และความต้องการของผู้เรียน						
3	สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมโลก						
4	คณะกรรมการบริหารหลักสูตรพิจารณาเห็นชอบหลักสูตรสถานศึกษา						
5	สถานศึกษาส่งเสริม ครูผู้สอนวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน						
6	สถานศึกษามีการนิเทศ ติดตามผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา						
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้							
7	สถานศึกษามีการวิเคราะห์จุดประสงค์ และมาตรฐานรายวิชาเพื่อจัดทำหน่วยการเรียนรู้รายวิชา						
8	สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้						
9	สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ						
10	สถานศึกษามีการออกแบบการเรียนรู้ ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายได้เป็นอย่างดี						
11	สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับธรรมชาติวิชา						

ตอนที่ 2

การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
12	สถานศึกษามีการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน						
13	สถานศึกษามีการฝึกทักษะกระบวนการคิดและแสดงออกอย่างสร้างสรรค์						
3. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา							
14	สถานศึกษามีการวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียน						
15	สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูผลิตและพัฒนาสื่อใช้ในการเรียนการสอนที่หลากหลาย						
16	สถานศึกษามีการจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน						
17	สถานศึกษามีการบำรุงรักษา สื่อเทคโนโลยีให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ตลอดเวลา						
18	สถานศึกษามีการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา						
19	สถานศึกษามีประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา						
4. ด้านการวัดผลประเมินผล							
20	สถานศึกษามีคู่มือเกี่ยวกับระเบียบ แบบแผน แนวปฏิบัติ การวัดและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตร						
21	สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดทำแผนการวัดผลประเมินผลแต่ละรายวิชา ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา						
22	สถานศึกษาจัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย						

ตอนที่ 2

การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
23	สถานศึกษามีการส่งเสริมและสนับสนุนครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจ และปฏิบัติตามระเบียบการวัดผลและประเมินผลที่สอดคล้องกับสภาพจริง						
24	สถานศึกษานำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน						
25	สถานศึกษาจัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่นตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด						
5. ด้านการนิเทศการเรียนการสอน							
26	สถานศึกษามีการวางแผน จัดระบบนิเทศงานวิชาการภายในสถานศึกษา						
27	สถานศึกษามีรูปแบบการนิเทศงานวิชาการที่หลากหลาย						
28	สถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ ประสพการณ์จัดระบบการนิเทศภายในสถานศึกษา ร่วมกับสถานศึกษาอื่น						
29	สถานศึกษานำผลการนิเทศมาเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษา						
30	สถานศึกษามีการจัดระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง						

ตอนที่ 3	ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					
<p>คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางด้านขวามือ ตามความคิดเห็นของท่านว่า แต่ละปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา..... อยู่ในระดับใด ตามเกณฑ์ ดังนี้</p> <p>5 หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการระดับมากที่สุด</p> <p>4 หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการระดับมาก</p> <p>3 หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการระดับปานกลาง</p> <p>2 หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการระดับน้อย</p> <p>1 หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการระดับน้อยที่สุด</p> <p style="text-align: center;">ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม</p>						
ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
0.	ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นแบบอย่างแก่ทุกคน	✓				
<p>คำอธิบาย</p> <p>จากข้อที่ 0 ผู้ตอบทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหมายเลข 5 ซึ่งเป็นช่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ด้านผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นที่ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นแบบอย่างแก่ทุกคน อยู่ในระดับมากที่สุด</p>						

ตอนที่ 3	ปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
-----------------	---

ข้อที่	ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
1. ด้านผู้บริหาร							
1	ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการ						
2	ผู้บริหารมีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์กว้างไกลในการบริหารงานวิชาการ						
3	ผู้บริหารเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารงานวิชาการ						
4	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผู้สอนเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง						
5	ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง						
6	ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูจัดบรรยากาศในห้องเรียนอย่างเหมาะสมต่อการเรียนรู้						
7	ผู้บริหารสนับสนุนการจัดแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา						
8	ผู้บริหารพิจารณาความดีความชอบขึ้นเงินเดือนในการปฏิบัติงาน						
2. ด้านครูผู้สอน							
9	ครูผู้สอนได้สอนตรงตามวิชาเอก						
10	ครูผู้สอนจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน						
11	ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ						
12	ครูผู้สอนมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ						
13	ครูผู้สอนใช้สื่อที่เหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้						
14	ครูผู้สอนจัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้						

ตอนที่ 3

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อที่	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
15	ครูผู้สอนมีการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่หลากหลาย						
16	ครูผู้สอนนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน						
17	ครูผู้สอนพัฒนาผู้เรียนโดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน						
18	ครูผู้สอนปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและสังคม						
3. ด้านงบประมาณ							
19	สถานศึกษามีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศทางการบริหารสินทรัพย์ของสถานศึกษา						
20	สถานศึกษาเสนอแผนงบประมาณขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษา						
21	สถานศึกษามีการใช้จ่ายเงินตามแผนปฏิบัติงาน						
22	สถานศึกษาจัดหารายได้และผลประโยชน์เพื่อจัดการศึกษา						
23	สถานศึกษามีการบริหารงบประมาณที่ชัดเจน คุ่มค่าและโปร่งใส						
24	สถานศึกษามีระบบการตรวจสอบงบประมาณภายในสถานศึกษา						
25	รายงานผลการใช้จ่ายเงินงบประมาณต่อคณะกรรมการสถานศึกษา						
4. ด้านผู้ปกครอง ชุมชน							
26	ผู้ปกครองและชุมชนสนับสนุนอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนของบุตรหลาน						

ตอนที่ 3	ปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
----------	--

ข้อที่	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
27	ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนักเรียน						
28	ผู้ปกครองและชุมชนเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่ผู้เรียน						
29	ผู้ปกครองและชุมชนสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน						
30	ผู้ปกครองและชุมชนช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน คิด วิเคราะห์และเขียนได้						
31	ผู้ปกครองและชุมชนติดตามผลการเรียนของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง						
32	ผู้ปกครองและชุมชนมีเครือข่ายช่วยเหลือสนับสนุน งานของสถานศึกษา						

ภาคผนวก ง

ผลการประเมินความสอดคล้องแบบสอบถาม
และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

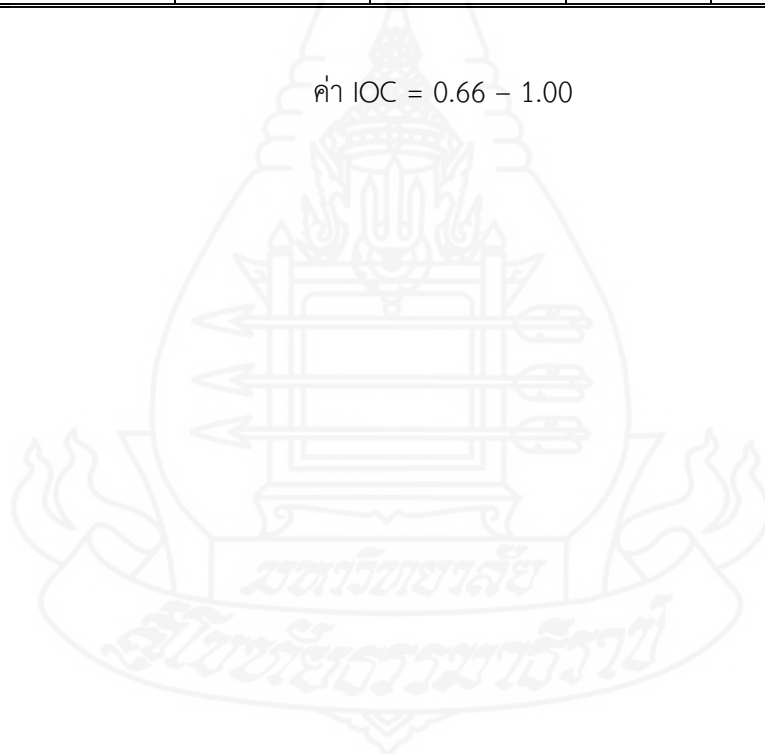
ผลการประเมินความสอดคล้องแบบสอบถามข้อข่ายการบริหารงานวิชาการของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ชุมพร เขต 2 ของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
3	1	0	1	2	0.66	ใช้ได้
4	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
8	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
10	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
11	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
12	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
13	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
14	1	0	1	2	0.66	ใช้ได้
15	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
16	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
17	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
18	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
19	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
20	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
21	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
22	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
23	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

ผลการประเมินความสอดคล้องแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
24	0	1	1	2	0.66	ใช้ได้
25	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
26	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
27	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
28	1	0	1	2	0.66	ใช้ได้
29	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
30	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

ค่า IOC = 0.66 – 1.00

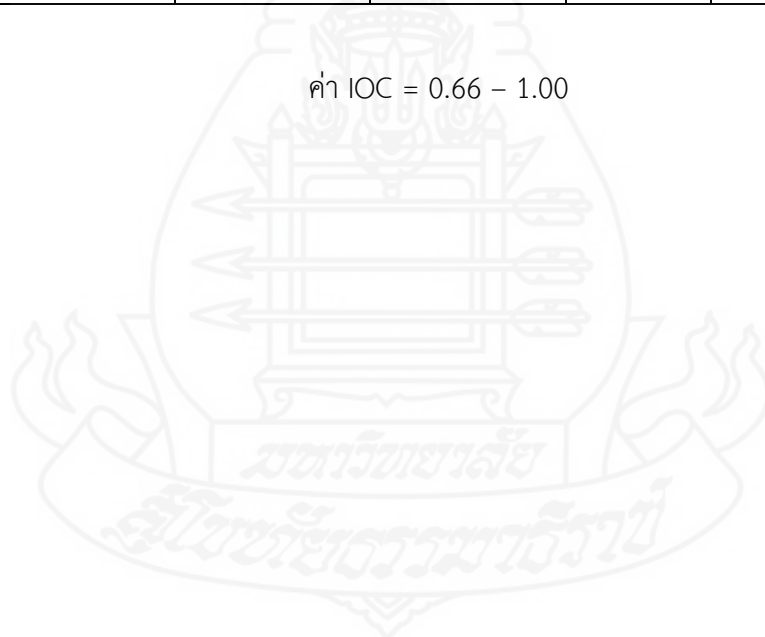
ผลการประเมินความสอดคล้องแบบสอบถาม ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน
วิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
8	0	1	1	2	0.66	ใช้ได้
9	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
10	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
11	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
12	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
13	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
14	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
15	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
16	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
17	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
18	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
19	0	1	1	2	0.66	ใช้ได้
20	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
21	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
22	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
23	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

ผลการประเมินความสอดคล้องแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
24	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
25	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
26	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
27	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
28	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
29	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
30	1	0	1	2	0.6	ใช้ได้
31	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
32	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

ค่า IOC = 0.66 – 1.00

ผลการประเมิน ค่าอำนาจจำแนก (r) แบบสอบถามข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการ
ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชุมพร เขต 2

ข้อที่	Corrected Item-Total Correlation	ข้อที่	Corrected Item-Total Correlation
1	0.662	16	0.747
2	0.682	17	0.573
3	0.709	18	0.792
4	0.734	19	0.675
5	0.639	20	0.711
6	0.615	21	0.794
7	0.710	22	0.833
8	0.741	23	0.735
9	0.779	24	0.592
10	0.710	25	0.774
11	0.671	26	0.868
12	0.672	27	0.901
13	0.706	28	0.831
14	0.585	29	0.747
15	0.693	30	0.688

ค่าความเชื่อมั่น (Alpha) เท่ากับ 0.971

ผลการประเมิน ค่าอำนาจจำแนก (r) แบบสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน
วิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชุมพร เขต 2

ข้อที่	Corrected Item-Total Correlation	ข้อที่	Corrected Item-Total Correlation
1	0.675	17	0.641
2	0.689	18	0.620
3	0.620	19	0.740
4	0.672	20	0.652
5	0.695	21	0.654
6	0.573	22	0.654
7	0.505	23	0.607
8	0.770	24	0.743
9	0.679	25	0.642
10	0.685	26	0.663
11	0.502	27	0.633
12	0.586	28	0.675
13	0.698	29	0.607
14	0.531	30	0.711
15	0.590	31	0.696
16	0.662	32	0.556

ค่าความเชื่อมั่น (Alpha) เท่ากับ 0.958

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวนงนภัส ปานสมุทร
วัน เดือน ปีเกิด	23 สิงหาคม 2522
สถานที่เกิด	อำเภอสวี จังหวัดชุมพร
ประวัติการศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี สาขาภาษาอังกฤษธุรกิจ
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านไทยพัฒนา จังหวัดชุมพร
ตำแหน่ง	ครูผู้สอน

